

Papež Janez Pavel II. in 5. septembra 1997 umrla mati Terezija iz Kalkute

KRISTIANSKA
LJUBLJANA *
KATOLSKA

BUENOS AIRES
LETO 64 • ŠT. 10
DECEMBER 1997

duhovno
Življenje

VITRAŽ MARKA JERMANA

*Blagoslovljene božične praznike
in srečno novo leto 1998
vsem bralcem
Duhovnega življenja!*

Zgoraj desno:
Srečanje molivcev ŽRV v
nedeljo, 28. septembra.
Maševal je jezuit p. Miha
Žužek iz Ljubljane. -
V sredi: Srečanje molivcev
ŽRV v dvorani, kjer jim je
govoril prof. Franc Bergant. -
Spodaj: 36. obletnica
Slomškovega doma v Ramos
Mejiji v nedeljo, 21. septembra.

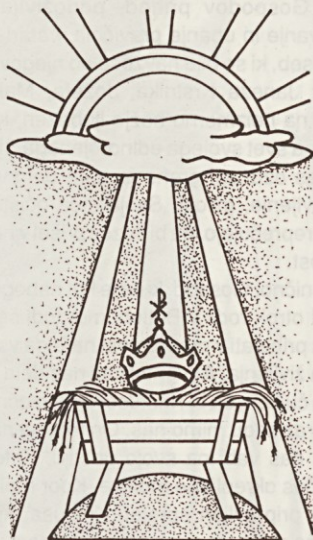
V duhu DRUGEGA ADVENTA

Z adventom se odpre liturgično leto kot priprava na božični praznik. V kratkih štirih adventnih tednih naj bi vsa Cerkev v zgoščeni in skrajšani obliki podoživljala dolga tisočletja pričakovanja Odrešenika. Adventni čas spominja kristjane, kako je človeštvo po zapravljenem rajju hrepelo, da se spolni obluba, dana prve mu človeškemu paru in tolikokrat obnovljena po prerokih, da bo prišel čas, ko bo Bog odrešil svet.

Obljuba je bila že izpolnjena, živimo v mesijanski dobi. Krščanski svet se prav v teh zadnjih treh letih 20. stoletja pripravlja na slovesno praznovanje dvatisočletnega jubileja prihoda božjega Sina v človeški podobi v to našo solzno dolino. Pričakovanje človeštva je bilo izpolnjeno, ko je Marija v imenu vsega človeškega rodu izrekla svoj „zgodí se“ in z njim odprla božjemu Sinu vrata v človeško zgodovino.

Bilo je to prvo dejanje odrešenjske zgodovine, ki jo je apostol Janez zabeležil na prvi strani svojega evangelija: „In Beseda je meso postala in med nami prebivala.“ Božji Sin, od vekomaj rojen od Očeta, je po devetmesečnem bivanju v telesu Device Marije nastopil vidno pot na zemlji, kot je oznanil angel pastirjem na božično noč: „Ne bojte se, kajti naznanjam vam veliko veselje. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod.“

Toda advent naj ne bo le spomin na neko preteklo dejanje, odločilno za člo-

veški rod, saj je človeško zgodovino razdelilo in pred in po Kristusu. Advent naj bi bil istočasno tudi glasnik drugega Kristusovega prihoda na koncu časov, ko se bo Gospod prikazal v slavi, da zaključí zemeljsko etapo človeške zgodovine in odpre drugo, zadnjo in dokončno.

Ta zadnja doba se je v nekem smislu že začela s Kristusovim rojstvom in se bo zaključila v večnosti. Kot izraelsko ljudstvo po osvoboditvi iz egiptovske sužnosti, tudi odrešeno človeštvo potuje proti obljubljeni deželi, pričakujoč drugega prihoda Kristusa na oblakih neba. V tem odločilnem adventu sedaj živimo.

To je Kristus nakazal v priliki o gos-

podarju, ki je šel v tujino in pred odhodom svojim služabnikom izročil skrb za svojo hišo. Temu gospodarju bomo tudi mi v adventu govorili s prerokom Izaijem: „Vrni se, Gospod, iz ljubezni do svojih služabnikov in do rodov svoje dediščine.“ Tak je bil tudi klic prvih kristjanov: „Pridi, Gospod Jezus!“ Je to klic vere in želje, da se vrne Kristus kot Gospod Čerkve, narodov in vsega sveta, kot sodnik, ki bo prisodil zmagubo dobrim in naznanil dokončno pogubo slabim.

Naš advent torej ne bo le slovesno spominjanje prvega Kristusovega prihoda, temveč naj bi bilo tudi čuječe pričakovanje njegovega drugega prihoda, ki bo za njegove zveste služabnike pomenil konec izgnanstva in vstop v večno domovino, kjer ne bo več ne bolečine ne solza.

Vse naše življenje tu na zemlji mora potekati v duhu drugega adventa, ki od vsakega od nas zahteva močno vero, veselo upanje in nenehno čuječnost. To zadržanje je že sv. Pavel priporočal prvim kristjanom in ga po njih priporoča tudi nam: „Gospod Jezus Kristus vas bo do konca utrdil, da boste brez krivde na dan našega Gospoda Jezusa Kristusa.“

V adventu tako hvaležno gledamo v preteklost, ko je Gospod spolnil svojo obljubo odrešenja. Oziram pa se tudi v veselem pričakovanju h Gospodu, ki bo prišel, da svoje zveste služabnike poplača z večnim življenjem.

V življenju vsi nekaj čakamo

„Koga čakate?“ bi vprašali, če bi kje videli večjo ali manjšo skupino ljudi, ki stoji na nekem mestu in pogleduje v določeno smer.

V življenju vsi nekaj čakamo. Majhni otroci komaj čakajo, da bodo šli v šolo; odrasčajoči čakajo, da jih bodo odrasli jemali bolj resno; ko nastopi čas ljubezni, dekleta in fantje čakajo na zmenke; mladi zakonci čakajo prvega otroka, sad ljubezni... Pa še marsikaj drugega čakamo in pričakujemo ljudje v svo-

jem življenju. Bolj kot pričakovanje stvari, reči, je za nas pomembno pričakovanje ljudi, ki jih imamo radi, ki nam veliko pomenijo.

Advent je po svoji vsebini pričakovanje - čakanje prihoda našega Odrešenika. Ni to neko folklorno obhajanje spomina dogodkov izpred dva tisoč let; ne, to je pričakovanje osebnega srečanja vsakogar od nas z Jezusom, ki prihaja. Priznajmo: to naše pričakovanje je velikokrat zelo zaspano. Pogosto

pozabljamo, da ne čakamo samo mi, ampak da je na drugi strani Bog - Veliki Čakajoči.

Na vprašanje: „Koga čakate?“ bi mi morda odgovorili nekako takole: „Pričakujem Jezusa Kristusa, ki prihaja kot odrešenik, kot tisti, ki mi s svojo besedo in svojim osebnim zgledom kaže pot iz sebičnosti, iz zaprtosti vase, iz brezupa ozkosti, v katero se zapiram zaradi greha.“ Bog pa bi na isto vprašanje morebiti imel takle odgovor: „Pričakujem tebe. Ne, da bi delal kakšna junaštva, ampak da vsak dan znova odpreš vrata svojega srca in svoje duše, da lahko

O čem nam govori adventni čas?

Z adventom Cerkev začenja novo bogoslužno leto. To leto sestavljajo spomini na Jezusovo življenje, na njegovo smrt in vstajenje. V tem času se ne spominjamo skrivnosti in dogajanj iz Jezusovega življenja kot dogodka iz daljne preteklosti: milost in vrednost tistega, kar je storil Gospod, veljata za vse čase. Zaradi tega med vsakoletnim obhajanjem bogoslužnih praznikov raste naša skladnost z Jezusom Kristusom, ki ostaja gospodar časov. Med cerkvenim letom ga

Nadaljevanje s prejšnje strani

vanju posveti moja luč, sonce moje milosti. Ne maram, da bi zmrzoval daleč proč od mene, temveč hočem, da živiš iz moje ljubezni. Tudi če zaideš od mene, te jaz vedno čakam in vabim te z vezmi usmiljenja in odpusčanja..." Tako ali podobno nam bi govoril - in nam dejansko govori - Bog, le da ga mi ne znamo poslušati.

Kaj, ko bi v tem adventnem času nekoliko prisluhnili eden drugemu v domači družini? Podobno kot Bog, tudi ljudje od nas ne pričakujejo velikih besed, ampak majhnih, toda iskrenih dejanj.

vedno znova odkrivamo, še posebej v zakramentu njegovega Telesa in njegove Krvi.

Advent traja približno štiri tedne. Naravnost je na božič, praznik Gospodovega rojstva, in je duhovna priprava nanj. V teh tednih znova poslušamo glas prerokov, ki so oznanjali Gospodov prihod, podoživljamo pričakovanje in upanje pravičnih v stari zavezi in oseb, ki so bile navzoče ob njegovem prihodu: Janeza Krstnika, Jožefa, Marije. Mislimo na neizmerno božjo ljubezen, ki je poslala na svet svojega edinorojenega Sina, da bi nas ozdravil greha in nam dal svoje božje življenje, milost. Svoja srca očistimo ovir, ki preprečujejo, da bi Jezus prišel v našo notranjost.

Resnično, Gospod, ki se je kot nebogljjen človeški otrok rodil v Betlehemu, tudi sedaj ne neha prihajati v preprostost našega vsakdanjega življenja. Adventni čas nas dela pozorne in čuječe, da bi Kristusova navzočnost ne šla brez sadu mimo nas. On trka na naša vrata in nas vabi na svojo gostijo. Zato je advent čas okrepljene molitve. Kdor moli, je čuječ in pripravljen sprejeti Kristusa, ki se nam bliža z darom svojega prijateljstva.

Toda Gospod je tudi Sodnik, ki bo prišel ob koncu, ko se bo za nas čas zaključil s smrtjo, ko se bo končala zgodovina, ko bo konec poti Cerkve in bo njeno upanje nagrajeno.

Adventni čas nam daje močno doživeti

Mladinski dan v San Justu 14. septembra 1997 se je začel s koncelebrirano mašo, ki jo je vodil Franc Cukjati, somaševali župnik Anton Bidovec in gosta s Primorske: brata Janez (prvi od leve) in Lojze Kržišnik (prvi od desne).

Advent

ZDENKA SERAJNIK

Pričakujoče gledamo v temò, nemirne so nam, žalostne oči: le kdaj se čas nad nami razjasni in novo, svetlo bo življenje vzšlo?

Je pozabilo sveto nas nebo, za grešne previsoko je ljudi - naj zla bi reševali se - sami? Ustvaril vendar je - Gospod zemljó!

Če mati pozabila bi na dete, ne bo pozabil večni Bog otrok: PRIHAJA in HITI nas reševat!

Postati hoče ČLOVEK in naš BRAT, objamejo lahko ga naše roke: privedi hoče nas med svoje - svete.

nestalnost našega bivanja, našega poklica romarjev proti domovini, nujnost, da se ne ustavljamo ob praznih stvarih, da ne izbiramo napačno. Bogoslužje nas drami iz otopelosti, hrani naš pogum, podpira našo zvestobo, da nas Gospod ne bi presenetil nepripravljenih, ampak bi nas našel s prižganimi svetilkami in z gorečo željo v srcu, da se srečamo z Njim.

Novembrska ljubezen

VLADIMIR KOS

Kako si ljubka, drobna, bela svečka! Smehljaje svojo krhko bit daruješ za naših negorljivih src molitev v meglí novembrski, v meglí zemljé.

Le góri, dasiravno mrzli veter prav blizu tebe, večni sel, potuje. Zakril te bom, da dež z oblakov vreč te ne prisili med željé ubite.

Le góri, góri! Veš, že cela vrsta predragih je odpotovala v večnost. Še druge dela mi ljubezen drage, še zanje góri, góri svečka bela!

Ljubezen je močnejša kakor smrt! Ljubezni je ljubezen najbolj všeč. Le moli, svečka, z mano, da čez prag nebeške sreče spet bo duša smela.

BREZMADEŽNO SPOČETJE DEVICE MARIJE

FRANC CERAR

Kaj je Marijino brezmadežno spočetje?

Izvirni greh podedujemo vsi Adamovi potomci že ob spočetju zaradi njegovega padca v raj. Sveti Pavel pa v Pismu Rimljanom (5,12) pravi, da je „po prvem človeku prišel na svet greh... ker so vsi grešili“, kar pomeni: omadeževani z grehom ali nagnjeni k hudemu.

V Cerkvi se je v teku stoletij utrjevala vera, da je bila Marija izvirnega greha obvarovana. K temu jo je najbolj navajal angelov pozdrav „milosti polna“, ki jih je izrekel Mariji ob oznanjenju (Lk 1,12). Papež Pij IX. je 8. decembra 1854 to resnico vpričo velikega števila škofov, duhovnikov in vernikov slovesno razglasil z besedami: „Blažena Devica Marija je bila v prvem trenutku svojega spočetja obvarovana vsakega madeža izvirnega greha, in sicer po edinstveni milosti in posebni pravici, ki ji jo je podelil vsemogočni Bog glede na zasluženje Kristusa Jezusa, Zveličarja človeškega rodu.”

Zakaj ta vera in to razglašenje?

Navedel sem Pavlove besede, da so zaradi enega človeka (Adama) vsi postali grešni. V nadaljevanju pa apostol pravi, da „zaradi pravičnega dejanja enega prihaja na vse ljudi opravičenje“ (Rim 5, 18). Ta „eden“, po katerem prihaja zveličanje, je Kristus. Opravičil nas je tako, da je postal človek in v imenu vseh nas pred Očetom poravnal naše račune. Čut za sveto je kristjanom narekoval, da se za ženo, ki bo

SPREJMIMO JEZUSA ZA BOŽIČ

Prosimo, da bomo sposobni sprejeti Jezusa za božič ne v mrzle jasli soojih src, ampak v srce, polno ljubezni in ponižnosti, v srce, toplo od medsebojne ljubezni.

MATI TEREZIJA

rodila Odrešenika, ne spodobi, da bi bila tudi za trenutek omadeževana s kakršnim koli grehom.

Marija si te odlike ni mogla zaslužiti. Zato papež pravi, da ji je bila ta milost podarjena po zaslugah Jezusa Kristusa, ta pa jo je zaslužil s svojo smrtjo in z vstajenjem. Bog jo je Mariji podelil vnaprej, računajoč na Jezusovo prihodnje zasluženje.

Pomen te resnice

Pomenljiva je najprej z ozirom na Boga. S tem dejanjem se je pokazal vsemogočnega, ko je v stvarstvu naredil izjemo. Pokazal je skrb za človeški rod, ko je načrtoval njegovo odrešenje. Pokazal je ljubezen, ko ta načrt izvršuje po učlovečenju lastnega Sina. Pokazal se je svetega, ker je hotel, da je mati njegovega Sina polna milosti, obvarovana najmanjše sence kakršnega koli greha.

Pomenljiva je za Jezusa. Ker je edinstveni človek, ki mu ni enakega, je prav, da ima edinstveno mater, ki ji prav tako ni

enake. Poskrbel je, da ne le njemu, ampak tudi njej ne bo nihče mogel očitati ali dokazati greha (prim. Jn 8,46).

Pomenljiva je za Marijo. Ne vemo, ali se je Marija svoje brezmadežnosti zavedala. To tudi ni pomembno. Pomembno pa je, da jo ta njena odlika visoko dviga nad vse ljudi. Po njej, „ženi, ogrnjeni s soncem“ (Raz 12,1), smo vsi odlikovani. V nebesih je vzvišena nad angelske zборе in od Vsemogočnega kronana za Kraljico nebes in zemlje.

Pomenljiva je za človeški rod. Poznamo Božje zapovedi, poznamo tudi Jezusove evangeljske nauke. Marija nam ničesar ne zapoveduje in nam ne deli nobenih naukov. Preprosto stoji pred nami v vsej svoji lepoti in čistosti in nas s tem, kar je in kakršna je, vprašuje, ali želimo biti tudi mi lepi in čisti. Seveda želimo. Pomagala vam bom, pravi. S svojim zgledom in s svojo priprošnjo.

Koliko kristjanov more iz izkustva potrditi, da jim je pogled na Marijino lepoto in čistost navdihoval hrepenenje po lepoti in čistosti lastne

duše! Ob Mariji so si pridobili in privzgojili čut za lepo, dobro in plemenito. Doživeli so, kako učinkovita je njena pomoč, ko je šlo za premagovanje zlih nagnjenj in napredovanje v dobrem. Doživeli pa so tudi veselje in notranji mir, kakršnega ni mogoče doseči nikjer drugje.

NAMENI APOSTOLATA MOLITVE ZA DECEMBER

Splošni: Za „otroke ceste“ in za zapuščene, za zavržene in izgubljene, za vse vrste nasilja.

Misijonski: Da bi se prostovoljno misijonsko sodelovanje razvijalo tudi med kristjani Latinske Amerike.

Slovenski: Da bi se v zrenju učlovečene božje Besede, Jezusa Kristusa, učili spoštovati vsakega človeka.

„Ne bojte se!... oznanjam vam veliko veselje...“

Noben krščanski praznik nam ni tako domač, tako blizu kot božič. O tem nam spričuje liturgija s polnočnico, pastirsko in dnevno mašo, o tem nam govori besedna, glasbena in upodabljajoča umetnost. Velikonočne pesmi so na primer veličastne in lepe, toda božične nam gredo še bolj do srca, kakor jok in nasmeh novorojenčka, ki je najlepša himna življenja, saj je razumljiva vsem jezikom in skupna vsem narodom.

Božič nam je prinesel troje: približal nam je Boga, pokazal nam je življenjski smoter in razodel življenjsko srečo.

Božič ima za svojo vsebino skrivnost božjega učlovečenja. To je pravi studenec božičnega veselja. Vsa bleščeča božična drevesca in vsi božični darovi, vsa bajna razsvetljava, v katero se za božič odevajo velika mesta sveta, vse to bi v srcu ne moglo prebuditi tistega, kar verujočemu človeku prinaša angelovo oznanilo, izrečeno betlehenskimi pastirjem: „Ne bojte se! Glejte, oznanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus Gospod“ (Lk 2,10-11).

Božič je začetek pobožanstvenja človeka in sveta. Sin božji je namreč postal človek, da bi človek postal božji posinovljenec, božji otrok. S tem pa je tudi človekovo življenje na zemlji dobilo svoj smisel, cilj in smoter. Človek s svojim rojstvom na svet ni vržen na slepo med nebesa in pekel, ampak je z njim Emanuel, to je „Bog z nami“. To pobožanstvenje se ne uresničuje avtomatično, brez vsakega človekovega sodelovanja. Emanuel je svoboden dar božje ljubezni, ki se ga mora človek svobodno in zavestno oprijeti. Tudi če bi še tako globoko padel, ostane pri njem še vedno ponujena roka, katere se je mogoče okleniti.

Božič je začetek prave človekove sreče in veselja. Vprašanje dušnega ali telesnega trpljenja sodi gotovo med najgloblja in najtežja vprašanja človekovega bivanja. Zgolj materialna kultura človeka ne zadovolji. O tem nam priča dnevno časopisje, radio in televizija. Mnogi ljudje imajo vsega, a niso nasičeni. Osamljenost, notranja praznosta,

gnus, bivanjski strah in zapuščenost so moderne bolezni. Mnogi utapljajo svojo praznino v alkoholu, mamilih in razuzdanosti. Božična skrivnost pa je tudi sredi trpljenja vir pravega veselja in sreče. Človek je kljub vsemu tako velik, da ga more samo Bog popolnoma zadovoljiti, samo on more izpolniti njegovo dušo.

Slovenskemu verniku tudi še po desetletjih zdomstva manjka zunanji okvir božičnega praznovanja, kot se ga spominja iz otroštva, zavest pa, da je po svetu tudi po privoljenju božje previdnosti, mu bo v notranjem doživljanju božične skrivnosti in v lepi družinski ali prijateljski družbi ter v cerkvenem občestvu pomagala do pravega božičnega praznovanja.

Brezmadežna ZDENKA SERAJNIK

Uslišal, Bog, si naše hrepenenje in na trpečih odgovoril klice: v temo prižgal luč ZGODNJE nam DANICE, ki dušno nam prinaša preropenje.

Enkratno je in čudežno stvarjenje, podoba neoskrunjene pravice, glavó prestare strla je krivice, začela naših duš osvobojenje.

Katero naj ne ljubi je srce, kdo njenim ne izroča se rokám, da na brezmadežno nas vodi pot?!

Obdaril z milostjo jo je Gospod, da bi posredovala jo še nam: nje žarki blagoslov - na svet rosé!

Božični rondo VLADIMIR KOS

Kako je dober Bog! Postal je Človek. Zajokal je, kot vsako zdravo dete, v dotiku z nočnim betlehenskimi zrakom. Marija je ljubó Telesce grela.

Kako je dober Bog! Postal je Človek: stvari človeške je napravil svete s kaftanom, s kruhom, s kretnjami, s korakom. Z ljubeznijo do smrtnih rok razpela.

Kako je dober Bog! Postal je Človek in Človek bo ostal na vekov veke med nami, v tisti novi Domovini na novi zemlji novega neba.

Kako je dober Bog! Postal je Človek, podáril Sebe v božič zgodovini. Zato vesel poljubim vejo smreke, ki letos spet stoji ob jaslicah.

NAŠLI BOSTE DETE

O znanjam vam veliko veselje, ki bo za vse ljudi. Danes se vam je v Davidovem mestu rodil Zveličar, ki je Kristus, Gospod. Po tem znamenju ga boste spoznali: našli boste dete, povito v plenice in položeno v jasli" (Lk 2,10-12). To je osrednje sporočilo božičnega večera, ki je „sveti večer“, in božične noči, ki je „sveta, blažena noč“.

Z očmi vere zremo znamenje - dete, v plenice povito in v jasli položeno. Že 800 let prej je napovedal prerok Izaija: „Vsemogočni sam vam bo dal znamenje: devica bo spočela in rodila sina, ki se bo imenoval Emanuel" (Iz 7,14).

Betlehemsko dete je **znamenje, da je Bog Emanuel** - Bog z nami, Bog s človekom. Na začetku našega stoletja je zapisal francoski mislec Leon Bloy: „Bog je odsoten. Ni ga v mestih ne na deželi ne v hribih... Ni ga v znanosti, umetnosti, politiki. Ni ga v vzgoji in morali... Bog je odsoten kot nikoli v zgodovini. Človek je odslovil Stvarnika, ker si je sam naredil nebesa. Človek je odslovil Odrešenika, ker se hoče sam odrešiti. Boga je odslovil iz javnega življenja, iz srca in vesti..."

Da, stoletje božje odsotnosti! Ni čudno, če ugotavljamo, ob njegovem koncu, da bo zapisano v zgodovini kot stoletje krvi, sovraštva, vojn, nasilja, strahu.

Toda Bog je tudi v tem stoletju Emanuel - Bog z nami, Bog s človekom. Bog ni postal sistem ne ideologija ne ekonomija ne politika ne oblast. Bog je postal človek in s tem razodel, da je človek z njim najvišja vrednota, edina stvar, ki jo je Bog hotel zaradi nje same (CS 24,3). Zato je vzkliknil sveti Leon Veliki: „O, človek, spoznaj svoje dostojanstvo!" in sveti Irenej: „Živi človek je božja slava!"

Betlehemsko dete je **znamenje življenja in novosti**. Rojstvo otroka vse spremeni, vse se pokaže v drugačni luči. Z otrokovim rojstvom se začne nekaj novega. Mož in žena postaneta oče in mati. Nista več sama. Zakon postane družina. Otrok ima moč. S svojo neobgljenostjo razoroži vsakega odraslega človeka. Zaradi otroka marsikdo obišče družino, marsikdo pride k hiši, ki ga sicer ne bi bilo. Rojstvo otroka je velika novost in sprememba.

Koliko večja novost in sprememba je bilo rojstvo betlehemskega otroka za ves svet, za družino vseh narodov. Vse se je spremenilo in postalo novo, tako novo, da so od tega dogodka zopet začeli šteti leta. Zgodovina se je razdelila v dva dela, v čas pred tem rojstvom in čas po njem. Vse se je pokazalo v drugačni luči.

Novorojeni Odrešenik je stalna novost za vse rodove in čase. Z njim se je začela pesem miru, sreče in veselja. „Slava Bogu na višavah in na zemlji mir ljudem." V Betlehemu se je začelo novo

neustavljivo gibanje, tolikokrat napadeno, a nikoli zatrto. Rojstvo v Betlehemu ni uspavanka, marveč velika budnica. Razodeli sta se ljubezen in dobrota Boga do človeka, razodela se je moč uboštva.

Betlehemsko dete je **znamenje odrešenja**. Nekdo je zapisal: Če bi ljudje potrebovali napredek, bi Bog poslal znanstvenika. Če bi otrebovali moč in oblast, bi poslal vojskovodja in politika. Če bi potrebovali imetje in denar, bi poslal bogataša. Toda človek je potreboval ljubezen, dobroto, usmiljenje, odpuščanje, mir, zato je poslal Odrešenika, da bi svet odrešil, da bi ljudi spravil z Bogom in da bi ves svet napravil za svet bratov in sestra.

S temi mislimi želim vsem doma in po svetu: Blagoslovljene božične praznike! Novorojeni Odrešenik naj bo Emanuel - Bog z nami tudi v novem letu, da bo za vse srečno, zdravo, veselo in mirno!

+ Franc Kramberger
mariborski škof

90-LETNICA KRONANJA Marije Pomagaj na Brezjah

Praznovanje je bilo v soboto in nedeljo, 6. in 7. septembra, s slovesno mašo nadškofo Rodeta, s procesijo z milostno podobo po vasi, koncertom Marijinih pesmi, s somaševanjem novomašnikov, polnočnico ter mašo apostolskega nuncija nadškofo Edmonda Farhata.

CERKEV - VSTALI KRISTUS med nami

CERKEV JE USTANOVIL JEZUS KRISTUS

Zgodovina odrešenja se nadaljuje po Jezusovem vstajenju in vnebohodu. Sadovi odrešenja polagoma prihajajo do ljudi vseh časov in krajev. V ta namen je Jezus ustanovil skupnost svojih učencev.

Izmed poslušalcev je najprej izbral dvanajst apostolov, ki jih je posebej pripravljaval. Apostol pomeni odposlanec ali blagovestnik. Jezus jih je pošiljal oznanjati svoj nauk (prim. Mt 10,1-16). „Potem je Gospod določil še drugih dvainsedemdeset in jih poslal pred seboj po dva in dva v vsako mesto in kraj, kamor je sam nameraval priti“ (Lk 10,1). Pri zadnji večerji je postavil najsvetejši zakrament, evharistijo, znamenje svoje navzočnosti. Apostolom je naročil, najjo obhajajo do konca časov. Obljubil jim je Svetega Duha, ki jih bo spominjal vsega, kar jih je učil. Po vstajenju od mrtvih jim je izročil oblast odpustčati grehe. Nato jim je rekel: „Pojdite torej in naredite vse narode za moje učence. Krščujte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal! Vedite pa: jaz sem z vami vse dni do dovršitve sveta!“ (Mt 28,19-20). Tako po Cerkev še naprej živi in na viden način deluje v svetu.

Cerkev je ustanovil Jezus Kristus, da bi odrešenje prišlo do ljudi vseh časov in krajev. Po Cerkev je v svetu na viden način navzoč Jezus Kristus. Cerkev je občestvo božjega ljudstva nove zaveze, ki se mu pridružimo s krstom.

CERKEV VODI SVETI DUH

Sveti Pavel primerja Cerkev živemu telesu, kateremu glava je poveljani Kristus, oživlja ga Sveti Duh, vsi krščeni pa smo udje tega telesa. Delovanje Svetega Duha v Cerkev se je najprej pokazalo v Jeruzalemu na prve binkošti. Takrat so apostoli v moči Sve-

tega Duha pogumno oznanjali Jezusovo blagovest: njegovo trpljenje, smrt, vstajenje in vnebohod. Izpovedovali so vero v Jezusa, Božjega Sina. Svoje poslušalce so povabili, naj se jim pridružijo. Mnogi so verovali oznanilu. Dali so se krstiti in so prejeli dar Svetega Duha (prim. Apd. 2,37-38).

Izročilo prejeto od apostolov se v Cerkev nadaljuje s pomočjo delovanja Duha. Sveti Duh vodi Cerkev v vsej njeni zgodovini. Po zakramentih vernike posvečuje in oblikuje. Razsvetljuje jih pri razumevanju znamenj časov, pri doumevanju in razširjanju božje besede. Daje jim moči v preizkušnjah in trpljenju. Njihova srca nagiba k delom medsebojne ljubezni. Najrazličnejši darovi, ki jih Sveti Duh daje posamezniku, so za skupni blagor.

Cerkev pomeni sklicani zbor vernikov. Cerkev je božja in človeška ustanova. Kot božja ustanova je sveta, ker jo posvečuje Sveti Duh. Je pa tudi grešna, ker smo njeni člani grešni ljudje. Zgodovina Cerkve nam to jasno pokaže. Sveti Duh daje Cerkev vedno novih moči. Obuja može in žene, svetnike, ki jo s svojim delovanjem modro vodijo in prenavljajo. Iz zgodovine npr. vemo, da so se v 13. stoletju v Cerkev pojavile različne zablode. Rastel je pohlep po bogastvu, razkošju, brezdelju, ki je prinašal telesno in duhovno bedo. V takem okolju je živel sveti Frančišek, sin bogatega trgovca v mestu Assisiju. Zaslišal pa je Kristusov klic: Obnovi mojo Cerkev! To ga je popolnoma spremenilo. Odpovedal se je bogastvu svojega očeta in začel skrbeti za uboge in bolne. Po Jezusovem zgledu je za dobroto in uboštvo pridobil tudi svoje prijatelje. Začeli so oznanjati Kristusov nauk spreobrnjenja najprej v domačem kraju, nato v okolici in prišli do Rima pred papeža Inocenca III. Frančišek je tako pričel duhovno prenavo Cerkve.

Sveti Duh Cerkev oživlja in vodi. Je vir duhovnega življenja, ki deluje po zakramentih in Cerkev prenavlja.

Tako napravlja Jezusovo odrešenjsko delo dosegljivo vsem ljudem.

SKUPNO IN SLUŽBENO DUHOVNIŠTVO V CERKVI

Jezus uresničuje odrešenje na trojen način: on je duhovnik, prerok in kralj. To je trojna služba, ki jo izroča svojim apostolom in po njih vsej Cerkev. Kristjan se s krstom pridruži Kristusu in postane deležen njegove trojne službe. Temu pravimo **skupno duhovništvo** vseh udov Cerkve. S tem so vsi kristjani poklicani, da vsak dan na svoj način in na svojem mestu uresničujejo trojno poslanstvo ali nalogo Cerkve.

Škofje, duhovniki in diakoni pa z zakramentom mašniškega posvečenja prejmemo še **službeno duhovništvo** kot svojo življenjsko službo. To izpolnjujejo s podeljevanjem zakramentov, z oznanjevanjem božje besede in z vodenjem ljudi k zveličanju.

IZVRŠEVANJE SKUPNEGA DUHOVNIŠTVA

Duhovniška služba. Jezus v Cerkev nadaljuje posvečevanje ljudi tako, da vsem članom cerkve daje delež pri svoji duhovniški službi. Kristjani uresničujemo skupno duhovništvo z obhajanjem zakramentov, zlasti evharistije, z molitvijo in dobrimi deli, z vestnim spolnjevanjem poklicnih dolžnosti, s pričevanjem svetega življenja in dejavno ljubeznijo.

Preroška služba. Jezus je prerok in učitelj, ki razglaša božje kraljestvo. Vsak kristjan je poklican, da z besedo in zgledom pričuje in razglaša, kar nas uči Jezus. Na to nalogo se pripravljamo z učenjem in poglobljanjem v božjo besedo tako pri verouku kakor pri sveti maši.

Kraljevska služba. Jezusovo kraljevsko poslanstvo ni gospodovanje nad človekom, ampak ponižno služenje. Kristjani se vključujemo v to službo tako, da služimo

SIN ČLOVEKOV

(3)

ALOJZ REBULA

Jezusov slog je skoraj preišljeno nasprotje tega, kar bi si na primer mogel danes zamisliti za svojo uveljavitev menedžer z množico. Za učence si namesto kvalificirane propagandnega kadra, kakor se reče, izbere ducat več ali manj nepismenih jezerskih ribičev. Namesto da bi v svojih družabnih stikih iskal navzgor, v vplivna prijateljstva in v oblastniške stike, seda k mizi z dvomljivimi deklasiranci. Ko že mora priti kaj kratka ura zmagoslavja, sede za slavnosten vhod v Jeruzalem na povešen hrbet oslice: bolj kot triumf je to pravzaprav njegova karikatura.

Tako do intelektualne kakor do politične elite svoje dežele kaže neko dovolj vzvišeno odmaknjenost. Pred predstavnikom okupatorske države se znajde samó enkrat, uklenjen. Prav tako se le enkrat znajde pred domačim kvizlingom, prav tako v vezeh. Njegovo boganstvo - zakaj proglašja se za Boga - ne imponira preveč ne prvemu ne drugemu. Prvi ga da poskusno prebičati, drugi pa ga opravi v norčevsko oblačilo.

Z eno besedo: ta vznemirljivi oznanjevalec božjega kraljestva - tako namreč sam predstavlja svoje poslanstvo - izzivalno zavrača vsa tista sredstva, ki jih mi povezuje mo s pojmom strokovne in družbene kakovosti. Človek bi skoraj rekel, da si je za svoje gesto izbral nekvaliteto, kolikor kvaliteta meri v kakršnokoli družbeno uveljavitev.

ljudem okoli nas v duhovnih in gmotnih potrebah. Vztrajno delamo za mir in pravičnost ter odgovorno skrbimo za stvarstvo. Tako ljudi v svojem okolju pripravljamo na sprejem božjega kraljestva.

Vsak kristjan prejme s krstom skupno duhovništvo, ki izhaja iz Kristusa duhovnika, preroka in kralja. To je trojna služba, ki jo izvršuje z obhajanjem zakramentov in molitvijo, s pričevanjem in poučevanjem ter s služenjem ljudem.

VIDNA UREDITEV CERKVE

Cerkve je tudi urejena skupnost, da lažje in bolje izvršuje svoje poslanstvo. Temelj te ureditve je skupno dostojanstvo božjega otroštva, ki ga prejmemo pri svetem krstu.

Kam se torej izteka ta avantura, ki po vrsti podira v prah vse predstave naše tako imenovane zdrave pameti? Po vseh naših najboljših pojmi se pogreza v čedalje večji nesmisel. Pred nami se zarisuje škandal, ki nas enostavno spravlja ob prištevnost.

Pravzaprav je najboljšje, da sploh nehamo predvidevati karkoli. Vse naše table so v prahu, in zdaj, ko se ta zgodba izteka, se lahko zgodi vse. Recimo tudi to, da si ta nedoumljivi Pravičnik - za takšnega ga namreč po kratkem zaslišanju proglasi sam rimski prefekt - izvoli na koncu usodo družbenega izvrška. Da si, Neumrljivi, izvoli smrt. Dejansko si izvoli smrt. In ker je brez rimskega državljanstva, ne more računati na milost obglavljenja.

Zanj ne preostane nič drugega kakor justifikacija, predvidena za sužnja. Z napravo, ki se v okupatorskem jeziku strokovno imenuje crux immissa: kol pokonci in kol počez, kamor nesrečneža razpneš z žebli, za vsako okončino po en tesarski žebelj. Potem vse skupaj posadiš pokonci: pač izum, s katerim je obogatila svet Kartagina. V kakih desetih urah pride do zadušitve. V bistvu gre za učinek, ki je enak učinku obešenja. Kljub poplavi krvi namreč obsojenec praviloma ne umre od izkrvavitve. Navadno izdihne šele takrat, ko mu od strašne razpetosti prsni koš izskoči in se zaduši. On, Jezus Nazarečan, izjemoma predčasno izkrvavi.

Jezus je postavil apostole za voditelje Cerkve. Prvo mesto - prvenstvo med njimi pa je dal Petru. Apostol Peter je deloval v Rimu in je tam pokopan. Rimski škof ali papež je naslednik apostola Petra in vodi vesoljno Cerkve. Škofje pa so nasledniki zbora apostolov. Vsak škof vodi del vesoljne Cerkve, ki jo imenujemo škofija. Ta je razdeljena na župnije. Škofovi pomočniki so duhovniki, ki v škofovem imenu vodijo župnije. Diakoni pomagajo škofom in duhovnikom. Njihova glavna naloga je služenje božjemu ljudstvu. V Cerkvi pa so še druge službe.

Cerkve je božje ljudstvo, Cerkve smo mi. Vodijo jo papež, škofje, duhovniki in diakoni. Razdeljena je na škofije in župnije.

Slovenski katehetski svet

Tako se spomladi nekega petka popoldne ta avantura konča. Za prizorišče temu krvavemu polomu je vzpetinica v zahodnem predmestju Jeruzalema. Priče: eden od učencev obsojenca, njegova mati in venček žensk. Rimskemu prefektu ni treba razglašati obsednega stanja. Ni mu treba vznemirjati kurirske zveze s prestolnico. Vse, kar zahteva situacija, je, da odstopi desetnijo vojakov peščici že utolaženih fanatikov, ki pa ne izključujejo mogočnosti, da kdo ukrade mrtvaka iz groba. Vse skupaj je za Poncija Pilata, ki mu je njegova funkcija vsilila že kakšen pokol, manj kot incident.

In kakor se je ta izkrvaveli Bog rodil v tujem hlevu, tako se da tudi mrtev položiti v izposojeno grobnico.

Katera življenjska usoda, pa naj bi si jo bil zamislil še tako genialen mitolog, bi mogla temeljiteje postaviti na glavo vsa naša domnevanja o Bogu-Človeku? Kateri ustvarjalec legend bi bil zmogel tako korenit kontrapunkt? In če takšnega Boga niso mogli sprejeti Judje, bi ga bili mar sprejeli Slovenci? Kje je narod, ki bi ga bil sprejel?

Enako porazen je odgovor na naše domnevanje o njegovi netrpilivosti. Z Veronikinega prta gleda v nas, odtisnjen s krvjo,

MATI TEREZIJA iz Kalkute

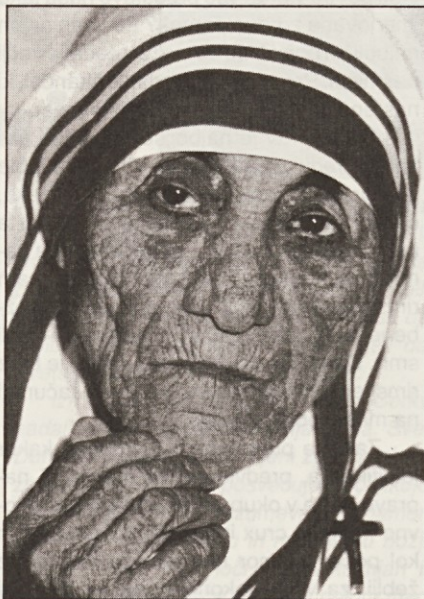
Kakor cvet, ki išče sonce, se dviga kupola svetišča boginje Kali v obliki slamnate strehe nad zmešljivo uličic, meščanskih hiš, bajt, prodajaln in prenočišč romarjev. To središče borbenega hinduizma, zgrajeno ob starem rokavu Gangesa, ob katerem sežigajo mrtve, je najbolj obiskano kakutsko svetišče. V njem in okrog njegovih sivih zidov dan in noč vre množica vernikov. Bogataške družine s polnimi rokami darov, sadja in živeža, zavitega v pozlačen papir, spokorniki, oblečeni v bel bombaž, ki vodijo žrtvene koze, jogiji v žafranastih kutah z dvignjenimi lasmi, zvitimi vrh glave, in z znamenjem svoje sekte, narisanim na čelu z živordečo barvo, pevci, ki prepevajo otožne pesmi, kakor bi vzdihovali, muzikanti, berači, trgovci, turisti, pisana množica se meša kakor na semnju.

To je tudi eden najbolj obljudenih krajev tega prenaseljenega mesta. Stotine trgovin obkroža svetišče z obročem barvitih stojnic. Tam se prodaja vse: sadje, cvetje, praški, ničvreden nakit, dišave, obredni predmeti, posoda iz pozlačenega bakra, igrače in celo sveže ribe in ptice v kletkah. Nad tem mravljiščem pa plava modrikast dim iznad grmad in se mešajo vonjave kadila in gorečega mesa. Številni pogrebni sprevodi si utirajo pot skozi reko vernikov, krav, psov, otrok, ki se igrajo sredi ulice. V svetišču Kali teče najbolj živo življenje tik

Mož bolečin. To je trpin, ki dejansko preizkusi vse, kar je mogoče pretrpeti ne samó na telesu, ampak tudi na duši: lakoto in žejo, izdajstvo in osamljenost. Njegova predsmrtna agonija je takšna, da telo reagira z edinstvenim fiziološkim pojavom, s krvavim znojenjem. Takrat se mu izvije vzdih: „Moja duša je žalostna do smrti!“ Nihče ni trpel tako, kakor je trpel ta človek.

Takšna življenjska zgodba je vse prej kot kakšna božanska turistična turneja. Dejansko veje iz vsega Kristusovega nastopa, tako iz njegove kretnje kakor iz njegove besede, zavest, da je na svetu zaradi nečesa usodnega: ker hoče dvigniti človeka iz katastrofe, kamor je treščil. On je tu predvsem za to, da uniči smrt.

(Drugič dalje)

poleg smrti.

Od zgradbe navzdol se dviga dolga, nizka stavba z okni, skritimi za mavričnimi čipkami. Vrata z veličastnim klesanim portalom so zmerom odprta. Kdorkoli lahko vstopi ob kateremkoli času. Lesena tabla oznanja v angleščini in v bengalščini: „MESTNA UPRAVA KALKUTE - NIRMAL HRIDAJ - HIŠA ČISTEGA SRCA - ZAVETIŠČE ZA ZAPUŠČENE UMIRAJOČE.“

Tam je bilo. Paul Lambert je stopil po tistih nekaj stopnicah in v notranjost stavbe. V polmraku velike, podolgovate dvorane z dolgo klopjo iz betona na vsaki strani je vladal nedoločljiv vonj, ki ga razkužila niso mogla več premagati. Razločil je tri vrste poljskih postelj, ki so se skoraj tiščale druga druge in so bile prekrite s tankimi zelenimi žimnicami. Vsaka je imela svojo številko. Med vrstami so se tiho premikale postave. Na posteljah so v vseh mogočih trpečih položajih ležali shujšani moški. V drugi dvorani so enake postelje dajale gostoljubje ženskam. Lambert se je takoj s presenečenjem zavedel mirnosti tega kraja. Nobene groze ni bilo. Nesrečnikov, ki so bili zbrani tam, niso več mučili tesnoba, osamljenost, propadanje, zapuščenost. Našli so ljubezen in mir.

Za ta mir se je imelo sto deset varovan-

cev Hiše čistega srca zahvaliti neutrudni ženskici v sariju iz belega platna, obrobljenem z modrim trakom, ki jo je Paul Lambert zagledal na koncu dvorane, sklonjeno nad nekoga, ki je umiral. Indija in ves svet sta že poznala ime te svetnice, ki je že nekaj let revolucionarno spreminjala prakso dobroteljnstva. Časniki in revije so na široko pisali o tej redovnici, ki je po kalkutskih ulicah pobirala zapuščene otroke in umirajoče brez družin. Njeno delo je prehajalo že tudi čez indijske meje. Več držav jo je odlikovalo z najvišjimi priznanji. Imenovala se je mati Terezija. Ko se je Paul Lambert seznanil z njo, je bila stara štiriinpetdeset let. Čeprav je bila krepka, je bila videti starejša. Njen obraz je bil že preprežen z globokimi gubami in njena drža je izdajala leta odrekanih in noči brez spanja.

* *

Agnes Bojaxhiu se je rodila v Jugoslaviji albanskim staršem. Njen oče je bil uspešen podjetnik. Že zelo mlado jo je privlačilo življenje misijonarjev v Indiji. Pri osemnajstih letih je stopila v samostanski red v Loretu in si v spomin na Cvetko iz Lisieuxa nadela ime Terezija. 20. januarja 1931 pa je stopila s parnika na nabrežju Kalkute, tedaj ob Londonu največjega mesta v imperiju. Šestnajst let je poučevala zemljepis hčere bengalskih meščanov v enem izmed najuglednejših samostanov v Kalkuti. Nekega dne leta 1946 pa je med vožnjo z vlakom proti mestu Dardžilingu na pobočjih Himalaje zaslišala klic. Bog ji je naročal, naj zapusti udobje samostana in gre živeti med najrevnejše med revnimi. Dobila je papeževo dovoljenje, oblekla skromen sari iz belega bombaža in ustanovila nov samostanski red, katerega poslanstvo je bilo lajšati tegobe najbolj zapuščenim med ljudmi. Tako se je dne leta 1950 rodil red misijonark usmiljenja, kongregacija, ki je petintrideset let pozneje štela dvesto petinosemdeset hiš in več sto dobrotelnih ustanov po Indiji in po vseh celinah, tudi onstran železne zavese. Hiralnica Čistega srca, kamor je zdaj vstopil Lambert, je bila plod posebno pretresljive izkušnje, ki jo je nekega večera doživela mati Terezija.

Junij 1952. Monsunski slapovi se zlivajo na Kalkuto s truščem, kakor da bo konec sveta. Sključena bela postava se v nalinu pomika ob zidu *Medical College Hospitala*; nenadoma se spotakne ob človeško telo. Ustavi se. Na poplavljenem pločniku leži starka. Komaj še diha. Prste na nogah so ji skoraj do kosti oglodale podgane. Mati Terezija jo dvigne v naročje

in pohiti k vratom bolnišnice. Išče vhod za nujno pomoč, stopi v vežo in položi umirajočo na nosila. Takoj se prikaže paznik: „Brž odnesite to osebo! Nič ne morete storiti zanj.“

Mati Terezija spet dvigne ubogo žensko v naročje. Še eno bolnišnico pozna, ki ni zelo daleč. Kolikor more hitro odite tja in spotoma hrabri varovanko. Nenadoma pa zasliši hropenje. Telo v njenih rokah je otrdelo. Razume, da je prepozno. Odloži svoj tovor, zatisne nesrečniči oči, napravi znamenje križa in za trenutek pomoli ob njej. „Tu ravnajo s psi bolje kakor z ljudmi,“ ugotavlja z bolečino, ko odhaja.

Naslednjega dne teče na županstvo in začne oblegati urade. Vztrajnost te evropske nune v belem bombažnem sariju osuplja. Eden županovih pomočnikov jo sprejme. „Sramota je, da marajo prebivalci tega mesta umirati na pločnikih,“ mu izjavi. „Najdite mi zavetišče, kjer bom lahko pomagala umirajočim, da bodo stopili pred Boga v dostojanstvu in ljubezni.“

Nekaj dni pozneje ji da mestna uprava na razpolago to bivše zavetišče za hindujske romarje, ki se drži svetišča boginje Kali. Mati Terezija je vsa iz sebe od veselja. V tem vidi božji prst. Zavetišče je na idealnem mestu: večina revežev pride umret na rob tega svetega kraja v upanju, da bodo upepeljeni na grmadah svetišča. Vdor nun v belih sarijah s križcem v to četrt, ki je vsa posvečena kultu Kali, najprej izzove radosno veselje. Kmalu pa se začno ortodoksni hindujci zgražati. Govori se, da so mati Terezija in njene sestre tam zato, da spreobračajo umirajoče v krščanstvo. Prihaja do incidentov. Nekega dne se usuje na rešilni avto, ki je pripeljal na ulicah pobrane umirajoče, dež kamenja in opeke. Sestre žalijo in jim grozijo. Nazadnje se mati Terezija vrže na kolena pred manifestante. „Ubijte me!“ jim zavpije in dvigne preprižane roke. „Tako bom šla hitreje v nebesa!“

To napravi vtis in drhal se umakne. Vznenmirjenje pa še ne poneha. Na županstvo in v policijski glavni štab prihajajo delegacije z zahtevo po izgonu „tuje nune“. Šef policije obljubi, da jim bo ustregel, vendar se hoče iti najprej sam pozanimat tja. Odide v hiralnico in najde mater Terezijo ob postelji reveža, ki so ga pravkar pobrali. Popolnoma je izčrpan, nedopovedljivo umazan, same kosti so ga in noge ima nabrekle in polne gnojnih tvorov. „Moj bog, le kako lahko to prenese?“ se sprašuje policist. Mati Terezija očisti drugo za drugo vse strahotne rane, položi nanje antibiotične obkladke, se ljubeznivo pogovarja z

nesrečnikom in mu obljublja, da bo zdaj bolje, da se nima ničesar bati, da ga imajo ljudje radi. Njen obraz obliva nenačuden mir. Šef policije je zbagan.

„Želite, da vam razkažem našo ustanovo?“ mu predlaga nuna.

„Ne, *mother*, nikar se ne trudite.“

Ko stopi ven, ga mladi fanatiki iz četrti čakajo na stopnicah. „Obljubil sem vam, da bom izgnal to tujko,“ jim reče, „in držal bom besedo. Ampak ne prej, preden ne pripravite svojih mater in sestra, da bodo prišle sem opravljat delo te ženske.“

Vendar igra še ni dobljena. V naslednjih dneh nekaj razburjencev še meče kamenje. Nekega jutra mati Terezija opazi pred svetiščem Kali gručo ljudi. Stopi bliže. Na tleh leži moški, zavitih oči in čisto bel v obraz. Po trojni vrvici je razvidno, da je brahman. Duhovnik iz svetišča je. Nihče se ga ne upa dotakniti: napadla ga je kolera. Mati Terezija se skloni, prime brahmana okrog pasu in ga odnese v hiralnico. Dan in noč ga neguje. In ga reši. Nekoč pozneje ta človek vzklikne: „Trideset let sem častil kamnito Kali. Danes častim drugo Kali iz mesa in kosti.“ Proti malim sestram v belih sarijah ne poleti nikoli več noben izstrelek.

Novica o tem dejanju gre po vsem svetu. Rešilni avtomobili in policijski furgoni vozijo materi Tereziji in njenim sestram vsakodnevne obroke nesreče. „*Nirmal hridaj* je dragulj Kalkute,“ reče nuna nekega dne. Samo mesto vzame v zaščito ta dragulj. Obiskujejo ga župan, novinarji, imenitniki. Ženske iz visoke družbe se prostovoljno prijavljajo za nego umirajočih skupaj s sestrami. Ena izmed njih postane pozneje zelo dobra prijateljica matere Terezije. Amrita Roj je stara petintrideset let, lepa, bogata in močna. Njen stric dr. B. C. Roj, pogumen človek, ni nihče drug ko ministrski predsednik Bengalije. Sorodstvo, ki v mestu, kjer je vse problem - podnebje,

onesnaženje, prenaseljenost in predvsem birokracija - podre marsikatere oviro. Kakor Paul Lambert mora tudi mati Terezija včasih prebiti cele dneve v carinskih skladiščih, da iztrga dlakoepskim uradnikom iz rok zaboj zdravil ali škatle mleka v prahu, ki so jih poslali prijatelji iz tujine.

Sprejemanje zapuščenih umirajočih je za nuno šele prvi korak. Tu so tudi živi. In med najšibkejšimi in najrevnejšimi izmed živih novoroječki, najdeni kako jutro na kupu smeti, v odtočnem kanalu, pred cerkvenimi vrati. „Božji prst“ pripelje nekega dne mater Terezijo do portala velike nenaseljene hiše na nekem bulvarju čisto blizu kraja, kjer domuje njena kongregacija. 15. februarja 1953 sprejme *Sišu Bhavan*, otroško zavetišče, svojega prvega stanovalca, nedonošenčka, ki so ga pobrali na pločniku, zavitega v kos časnika. Manj kot poldrugi kilogram tehta. Niti toliko moči nima, da bi sesal iz stekleničke, ki mu jo ponudi mati Terezija. Hraniti ga je treba z nosno sondo. Nuna se zagrizeno bori. In doseže prvo zmago v tem novem pristanu ljubezni in usmiljenja. Vsak dan jih pride pet ali šest. Njene sestre, prijatelji, njen spovednik se prestrašijo. Le kako bo lahko

Klekljan rožni venec, delo 94-letne France Oblak por. Grošelj iz Žirov, ki je na pobudo njene nečakinje ge. Irene Fajdiga krasila prostor ob Mariji Pomagaj na srečanju Živega rožnega venca v Slovenski hiši.

preživljala toliko ljudi? Skupaj z reveži iz hiralnice mora nahraniti zdaj že več sto ust. Na to vprašanje odgovarja s svojim svetlim nasmehom: „Gospod bo poskrbel za to!”

In Gospod res skrbi zanje. Darovi prihajajo. Bogati pošiljajo voznike s polnimi avtomobili riža, zelenjave, rib. Nekega večera sreča mati Terezija lastnika hiše, kjer je čisto v začetku dobila streho:

„To je čudovito,” mu veselo oznani, „ravno sem dobila od vlade mesečno podporo po triintrideset rupij za sto otrok.”

„Od vlade? Potem pa sočustvujem z vami, *mother*. Sploh ne veste, v kakšno kolesje ste zašli. Morali boste ustanoviti upravni odbor, organizirati dva sestanka na mesec, voditi zapleteno računovodstvo in bogve kaj še vse.”

Res še ni preteklo šest mesecev, ko imajo v vladni palače že sestanek. Ducat birokratov v *dhotijih* pregleduje nunine papirje. Sprašujejo, godrnjajo, kritizirajo. Mati Terezija naveličana vstane: „Vi hočete, naj potrošim po triintrideset rupij za otroke, ki jih vi podpirate,” se ujezi, „za druge naše otroke, ki jih je dosti več, pa jih potrošim samo po sedemnajst. Kako naj bi porabila za ene po triintrideset, za druge pa po sedemnajst? Le kdo bi lahko storil kaj takega? Gospodje, najlepša hvala. Prebila bom brez vašega denarja.” In odide iz sobe.

V tem mestu, ki ga muči prenaseljenost, napove vojno splavu. Sestram naroči narisati in razobesiti lepake z oznanilom, da bo sprejela vse otroke, ki ji jih bo kdo poslal. Pod plaščem noči prihajajo noseča dekleta prosit za sprejem za svoje prihajajoče otročiče.

Angel usmiljenja spet in spet prihaja na pomoč tudi drugim kategorijam nesrečnežev. Za umirajočimi in zapuščenimi otroki pridejo na vrsto najbednejši med ljudmi - gobavci. V Titagarhu, naselje siromakov v industrijski okolici Kalkute, zgradi poslopje iz surove opeke in valovite pločevine na zemljišču, ki so ga posodile železnice. Tja spravi najhujše prizadete bolnike in jim vsak dan prinaša obveze, zdravila, tolažilne besede. Na desetine, na stotine jih prišepa vsak dan in se gnete pred vrati te oaze ljubezni. Titagarh pa je šele začetek. Zdaj razpošlje po vsem mestu skupine indijskih sester z nalogo, naj odpro še sedem dispanzerjev. Ena se nastani v *slumu*, kjer je negovala prve reveže. Gobavci se stekajo tja. Neki uslužbenec ministrstva, ki stanuje v bližini, se upre temu neprijetnemu sosledstvu. Grozi, da bo opozoril oblasti. Mati Terezija se mora ukloniti. Vendar obrne incident v svoj prid. „Pravzaprav potrebujemo potujoče dispanzerje,” oznani svojim

sestram. In potem si nekega dne več belih kombijev z znakom misijonark usmiljenja razdeli velikansko mesto, da bi prinašali pomoč tudi v najbolj zanemarjene četrti.

Paul Lambert je želel pritegniti eno teh vozil v Mesto radosti. Še bolje, sanjal je o tem, da bi dve ali tri sestre prišle vodit malo bolnišnico za gobavce, ki jo je nameraval nastaniti v nekdanji koranski šoli v *slumu* poleg bivljega hleva. Zaradi tega je prišel k materi Tereziji.

Med vrstama postelj se ji je približal in jo našel, ko je umivala rane še mlademu moškemu, tako suhemu, da je spominjal na kakega živega mrliča, kakršne so odkrivali zavezniki v nacističnih taboriščih. Vse meso je skopnelo z njega. Ostala je samo koža, napeta čez kosti. Nuna se je potihoma pogovarjala z njim v bengalsčini. „Nikoli ne bom pozabil pogleda tistega človeka,” je pripovedoval Lambert. „Njegovo trpljenje se je spreminjalo v presenečenje, potem v umirjenost, v mir bitja, ki je ljubljeno.” Mati Terezija je začutila, da nekdo stoji za njo, in se obrnila. Zagledala je duhovnikov kovinski križec.

„O, *father*,” se je skromno opravičila, „kaj lahko storim za vas?”

Paul Lambert je bil v strašanski zadregi. Ravno je pretrgal pogovor, v katerem je čutil nekaj neponovljivega. Izgubljene oči umirajočega so rotile mater Terezijo, naj se spet skloni k njemu. Bilo je ganljivo. Duhovnik se je predstavil.

„Zdi se mi, da sem že slišala za vas!” je prisrčno rekla nuna.

„Prišel sem vas prosit za pomoč, *mother*.”

„Mojo pomoč?” Dvignila je roko proti stropu. „Za pomoč je treba prositi Boga. Jaz nisem čisto nič.”

Mimo je prišel mlad evropski prostovoljec z umivalnikom v rokah. Mati Terezija ga je poklicala. Pokazala mu je umirajočega: „Ljubi ga,” je ukazala. „Ljubi ga z vsemi močmi.” Izročila je mladeniču sponke in perilo in odpeljala Paula Lamberta proti praznemu prostoru med žensko in moško sobo. Tam sta stali miza in klop. Na steni je viselo uokvirjeno besedilo. Bila je hindujska pesem. Lambert jo je glasno prebral:

*Če imaš dva kosa kruha,
daj enega revežem,
drugega pa prodaj
in kupi hijacint,
da si nahraniš dušo.*

Potem je razgrnil svoj načrt za

IZ SLOVENIJE

5000 romarjev v Vetrinju

Letošnje srečanje treh dežel je bilo v Vetrinju pri Celovcu, torej v cerkvi, ki je tesno povezana s tragedijo izdaje domobrancev v roke partizanov, ki so jih zločinsko pomorili. Zbralo se je več kot 5000 romarjev iz Slovenije, videmske in celovške škofo. Somaševanje kardinala Königa, nadškofa Rodeta, videmskega pomožnega škofa Brolla, mariborskega škofa Smeja je vodil celovški škof Kapellari.

Srečanje 3 Slovenij

Protagonist letošnjega Srečanja treh Slovenij na Svetih Višarjih v nedeljo, 3. avgusta, je bil nadškof Rode. V Ehrlichovem domu je imel predavanje, ki ga je uvedel zlatomašnik prelat Nace Čretnik iz Pariza, nato pa je vodil somaševanje v Marijinem svetišču. Med udeleženci je bilo tudi 30 slovenskih maturantov iz Argentine, ZDA in Kanade.

Baragova nedelja v Dobrniču

Ob 200-letnici rojstva in 174. obletnici mašniškega posvečenja Friderika Baraga je bila slavnost v Dobrniču v nedeljo, 21. septembra, z geslom: Eno je potrebno - živeti z Bogom; najprej je bilo v župnijski cerkvi tiho čiščenje Najsvetejškega, nato pred cerkvijo molitev rožnega venca, somaševanje škofov in duhovnikov, ki ga je vodil metropolit dr. Franc Rode, in akademija: slavnostni govornik je bil dr. Maksimilijan Jezernik, postulator p. dr. Bruno Korošak OFM pa je opisal, kako teče postopek za razglasitev Barage za blaženega. Pri slovesnosti sta pela Študentski pevski zbor Alojzij Mav in pevski zbor župnije Dobrnič.

bolnišnico za gobavce v Mestu radosti.

„*Very good, father, very good...*” je rekla mati Terezija s svojim nenavadnim naglasom, mešanico slovanske in bengalske govornice. „*You are doing God's work.* Opravljate delo, kakor je Bog želel. Domenjeno, poslala vam bom tri sestre, ki so vajene negovati gobavce.”

Potem se je s pogledom sprehodila po polni dvorani ležečih teles in pristavila:

„Koliko več nam dajejo kot mi njim.” Pristopila je mlada sestra in ji potihoma nekaj rekla. Nekje so potrebovali njeno navzočnost.

„*Good-bye, father,*” je rekla. „Pridite no kdaj jutraj k nam maševat.”

Paul Lambert je bil zbezan. „Bodi blažogoslovljena, Kalkuta, zakaj v svoji nesreči si porodila svetnike.”

KONEC IMPERIJA, a ne zmote

MARKO KREMŽAR

(2)

Cerkveni zbor

Papež Janez XXIII. je v začetku leta 1959 sklical vesoljni cerkveni zbor, ki ga poznamo pod imenom „drugi vatikanski“. Na zasedanje je bil povabljen, med 2.594 katoliškimi škofi vsega sveta, tudi pomožni škof krakovske nadškofije Karol Wojtyła. Bil je med najmlajšimi, saj je bil posvečen komaj nekaj mesecev prej. Vendar je pomembno, da je kasnejši papež prisostvoval vsem koncilskim zasedanjem in da je postajal med koncilskimi očeti vidna in končno tudi upoštevana osebnost. Čeprav mlad, je zaradi svoje izobrazbe in obvladanja jezikov postal kmalu glasnik poljskih škofov na koncilu in je zastopal stališča poljske Cerkve v razgovorih z nemškimi in francoskimi kolegi (H.H.99).

Po smrti Janeza XXIII. je bil izvoljen kot Petrov naslednik Pavel VI. Ta je postal pozoren na novega krakovskega nadškofa. Ob slovesu decembra 1965, po zadnjem zasedanju koncila, mu je simbolično podaril kamen iz razvalin stare vatikanske bazilike z namenom, da naj služi za temeljni kamen cerkve, ki jo je Wojtyła nameraval zgraditi v nekem krakovskem predmestju.

Od takrat so postajali stiki med močno preizkušanim papežem in ognjevitim krakovskim nadškofom vedno tesnejši in zaupnejši. Tudi kardinal Wyszynski ga je pričeval ceniti, medtem ko so komunistične oblasti razočarane ugotavljale, da se skriva za njegovim prijaznim nastopom močna, nič kaj boječa osebnost. Leta 1967, na primer, poljska vlada ni hotela dati Wyszynskemu dovoljenja, da bi odšel na škofovski sinodo v Rim, medtem ko ga je brez težav izstavila nadškofu Wojtyli z namenom, oslabilo avtoriteto prvega in vnesti spor v vodstvo poljske Cerkve. Vendar se Wojtyła ni pustil izigrati. Iz solidarnosti do kardinala in primasa Poljske je dovoljenj zavrnil in tudi on ostal doma. Wyszynski tega ni pozabil. Uvidel je, da ima v mladem krakovskem nadškofu brezpogojno oporo.

Tudi kardinalova bojazen, da bi nadškof Wojtyła, ki je med koncilskimi očeti veljal za „naprednega“, medtem ko so imeli Wyszynskega evropski kolegi za „konzer-

vativnega“, uvajal v poljski Cerkvi kake prenačljene reforme, je bila odveč. Krakovski nadškof je jermal koncilске dokumente resno in jih je vključeval v svojo katehezo. Ni bil pa naklonjen raznim „pokoncilskim diskusijam“, ki so postajale takrat marsikje moderne. Zanj je bil koncil potreben korak na dolgi poti katoliške Cerkve, ni pa gledal v njem pričetka kake „nove“ dobe, temveč le novo potrdilo Kristusovega nauka. Tako je tudi kardinal primas Stefan Wyszyński sprejel z zadovoljstvom odločitev Pavla VI., ko je podelil kardinalsko čast Wojtyli, ki je tedaj dopolnil komaj sedeminštirideset let.

Papež Pavel VI. je prejel nepričakovano podporo krakovskega nadškofa na področju, kjer se je čutil v zadnjih letih papeževanja najbolj osamljenega. Pritisk nekaterih cerkvenih krogov, naj bi papež odobril kontrolo rojstev tudi z umetnimi sredstvi, je postajal vedno večji. Na Poljskem je Wojtyła nekako v istem času objavil o tej temi knjigo „Ljubezen in odgovornost“, v kateri razlaga, da pomeni umetno preprečevanje rodovitnosti razvrednotenje ljubezni in spolnih odnosov. Kasneje je imenoval posebno škofijsko komisijo za raziskavo teh vprašanj, v kateri so sodelovali laiki in duhovniki. Njene izsledke, dopolnjene s svojimi študijami, je zbral v obširnem dokumentu, ki ga je poslal naravnost papežu. Pomoč je prišla v pravem času. Pavel VI., ki je nameraval izdati okrožnico „Humanae vitae“, pa je zaradi hudega nasprotovanja z njo odlašal, se je po branju Wojtylove študije in ob izsledkih omenjene komisije odločil. Že zasnovano okrožnico je dopolnil z mislimi, ki jih je posredoval krakovski nadškof, in jo julija 1968 izročil javnosti. Cerkveni nauk o tem tako perečem vprašanju je bil ponovno jasno izpovedan. Kot znano, je okrožnica vzbudila mnogo nasprotovanj. Pavel VI. je postal vedno bolj osamljen, a prav to ga je še tesneje povežalo s kardinalom Wojtylo.

Na svetovnem odru

Naklonjenost mlademu poljskemu kardinalu je izkazal Pavel VI. na poseben

Dalje na strani 300

Misijonar Jože Cukale

nam je pisal

Dragi gospod urednik!

20. 9. 97

Nekje v Svetem pismu stoji: Je čas zahvale in čas pozabiti zahvaljevati se. A globoko v meni je hvaležnost ostala in ta skromni zapis o mojih vtisih današnjih velikih časov in pomembnih oseb naj bo za Duhovno življenje en skromen dokaz, da bo hvaležnost tudi obstala. Iz izredno dobro urejevane revije črpan bogastvo, ki me duhovno bogati in kulturno obveščuje. Zelo sem Vam hvaležen!

Dežela ob Srebrni reki mi je prav tako blizu kot dežela pod Triglavom. Ko sem doma ogledoval krasotico Slovenijo, sem še kakó hvalil Boga, da jo je posadil menda prav za podnožje svojih nog, podaljšek svojega čudovitega plašča, ki ga je slovenski človek še polepšal, deloma pa tudi opustošil. Razen ožjega kroga svojih soročnikov, prijateljev in znancev, se mi zdi, da bi se bolje počutil med Slovenci v Argentini. Nekaj tujega, nesproščenelega je viselo v zraku ob obisku, nekaj nevesele prestrašenosti, ki se kljub zgodovinskemu letu 1991 v novi državi še ni izcedila. Uplahnelo je zaupanje sogovornika, nisimo znali več prijateljsko „takole čez cesto“ obljajati sosedu in celo hoja do cerkve je bila občuteno tiha, hoja sklonjenih glav. Tam pri vas v slovenski Argentini, vem, bi bilo drugače. Vem, da se ne motim.

Sem že 47 let v Indiji in na redke čase pohajam na obisk domov; poslušam pa precej in prebiram, kaj se dogaja doma. Malo dobrega se obeta domovini, če naj verjamem tistim prerokom, ki govorijo, da Slovencev kmalu več ne bo. A jaz sem raje

optimist in dokler bo vsaj peščica ljudi verovala in kot Mojzes in Aron prosila Gospoda življenja, se bo Slovenija čudežno pomladila. Ali bi argentinski Slovenci ne priskočili na pomoč? Saj slovenske države sploh ne bi bilo, če ne bi živela in trpela in upala svobodna Slovenija od Buenos Airesa na sever in na jug in pošiljala rakete vere in domoljublja v svet. Upal sem, da se bo del, vsaj najbolj zavedni versko-narodni del zdomske Slovenije, odločil za novi exodus domov, da pomaga od komunizma utrujenim bratom in sestram poživiti dom, kulturno, fizično, versko. Seveda pa je ta ideja skoraj utopistična, a vendar uresničljiva; zahteva pa misijonskega poklica. Vem, radi prihajajo sinovi in hčere naših emigrantov, med katere se štejem sam, pogledat domov, pa se tudi radi vračajo. Tu je srčika problema. In je, vsaj zdi se tako, nerešljiv. Tudi mene vprašujejo, zakaj se ne bi vrnil in ostal doma, ker dežela je postala en sam velik misijon. Pa z vami drugimi priznavam, jaz sem doma v Bengaliji. Ostajam pa tudi do konca v misijonih, ker je to pač klic od zgoraj, in če Gospod hoče tako, ostanem. Zdi sem, da smo mi vsi nekako v istih škornjih! **MORDA PA NE? Kaj pravite? Pravzaprav sem hotel le reči, da ste Vi vsi tam ob Srebrni reki opravili en čudovit misijon. Zgodovina bo še pisala o tem slovenskem čudežu v Argentini.**

Svet je pretresla novica o nenadni smrti angleške 'vrtnice' Diane, kot se izražajo angleški časopisi. Čudovito lepo je pel o njej svetovni pevec Elton John v spevu "The candle in the wind" - "Svetilka na prepihu". Našla je v srce mnogih zaradi svojega notranjega trpljenja - mlada leta brez mladosti, nezvestoba moža, ki mu je bilo namenjeno angleško prestolonasledstvo, nasprotovanje čudaške angleške čaršije. Svet, ki je bil sam ranjen, se je istovetil z ranjeno lepoticco, ki je imela več kreposti kot slabosti, saj se je učila pri Materi Tereziji, kako postati človek za druge...

Še bolj kakor Diana je razgibala človeštvo Mati Terezija s svojim odhodom. Komaj se je svet poslovil od svoje 'gavtrože', je udarila med nas novica o Terezijini smrti. Mnogo izmed nas Kalkutčanov se je dotaknilo njenih posvečenih nog, ki so tolikokrat hodile obiskovat uboge, tolažit umirajoče, gazile blato predmestnih ulic in uličic, se sklanjale med gobavci. Indijska vlada ji je oskrbela pokop, kakor svojim najljubšim vladarjem.

Sledi na str. 301

Papež Pavel VI. polaga na glavo krakowskemu nadškofu Wojtylu kardinalski biret.

KONEC IMPERIJA...

Sprejtnje strani

način. Leta 1976 je povabil že bolelni papež Wojtyła, naj bi imel duhovne vaje za člane vatikanske kurije in za papeževe ožje sodelavce. To je bila naloga, ki so jo papeži zaupali navadno teologom ali redovnikom, ne pa razmeroma mladim kardinalom, posebnost, ker so take duhovne vaje poslušali tudi sami, čeprav v posebnem prostoru, ločeni od ostalih. To je bila izredna odgovornost za poljskega kardinala, kateremu je sveti oče svetoval, naj ima razmišljanja v italijanskem jeziku in ne v tradicionalni latinščini.

Karol Wojtyła se je v kratkem času, ki ga je imel na razpolago, dobro pripravil na to preizkušnjo. Zaprl se je v neki samostan sredi gora in pripravljat duhovne misli, ki naj bi bile v skladu s potrebami duš, ki ga bodo poslušale, pa tudi s težavami Cerkve in sveta, ki so ga prav tedaj pretresale težke krize.

Nekoč katoliška in Cerkvi vdana Italija je dobro leto prej izglasovala z referendumom legalizacijo ločitve zakona, na volitvah pa se je komunistična partija izredno okrepila. Na Portugalskem je prevzela oblast levičarska vojaška hunta, v Grčiji so zmagali na volitvah močno levo usmerjeni socialisti, Amerikanci so izgubili vojno v Vietnamu in komunistična vlada v Hanoi je raztegnila vpliv Sovjetske zveze do južnih morij. V latinski Ameriki so se katoliški pripradniki teologije osvobodil-

te povezovali s komunisti in pripravljali po kubanskem vzorcu vstajo po vsej celini. Nekdanji portugalski koloniji Angola in Mozambik sta pričenjali krvavo pot v smeri marksizma. V Cerkev je vdiral duh odkrite nevere in nezaupanja do papeža. V teh razmerah je kardinal Wojtyła govoril vatikanskemu kleru o moči vere in ljubezni. „Človek naj poskuša podarjati več ljubezni, kot jo prejme...“, je bila misel, ki jo je razumel vsak poslušalec in ob njej lahko začutil, da pomeni osebni izziv. Pavel VI. je bil z duhovnimi vajami več kot zadovoljen, bil je ganjen (H.H.120).

Po teh duhovnih vajah, ki so prevzele utrjene in marsičesa vajene člane kurije, so pričeli gledati nekateri v mladem kardinalu enega od možnih kandidatov za naslednika Pavla VI. A papež je izkazal naklonjenost tudi Albinu Lucianu, beneškemu patriarhu, kateremu je podaril svojo papeško štolo pred očmi navdušene množice. Gledano iz časovne perspektive bi lahko rekli, da je Pavel VI. odločujoče pripomogel k izvolitvi dveh naslednikov: Janeza Pavla I. in Janeza Pavla II.

* *

Medtem je na Poljskem vrelo. Čeprav je kot nadškof in kasneje kot kardinal Wojtyła vztrajal na tem, da se noče spuščati v politične probleme, so ga spomladi leta 1968 študentski nemiri naravnost prisilili, da je moral v obrambo študentov zavzeti tudi politična stališča. Dve leti kasneje je vlada zatrla delavske nemire v pristaniških mestih s tanki in s tem moral-

no prisilila Wojtylo, da se je javno zavzel za trpeče in preganjane, „ne iz političnih nagibov, marveč iz krščanske ljubezni in solidarnosti.”

Ko je uvidel, da svojega pastirskega poslanstva v danih okoliščinah ne more ločiti od političnega dela, se je tudi te naloge kardinal Wojtyla lotil z vso resnostjo. Pričel je z rednimi sestanki z izobraženci vseh vrst, od zgodovinarjev in matematikov do časnikarjev, pisateljev in filozofov. Prav tako pa je imel stalno odprta vrata za vse duhovnike svoje nadškofije, posebno še za župnike, kar mu je omogočalo, da je poznal duhovne potrebe vernikov pa tudi čutenje vseh plasti v narodu. Z rednim, skoraj dnevnim obiskovanjem župnij, ki je bilo del njegove škofovske pastoralne prakse, je obdržal stik s svojo čredo tudi v najtežjih obdobjih.

Ko je po daljšem bolehanju umrl papež Pavel VI., je tudi kardinal Wojtyla odpotoval na konklave v Rim. Z izvolitvijo beneškega patriarha Albina Luciania, ki je zasedel Petrov prestol z imenom Janez Pavel I., se je zdelo, da so kardinali za dolgo opravili svojo volilno nalogo. Pa ni bilo tako. Nenadna papeževa smrt, 29. septembra 1978, jih je dober mesec kasneje znova priklicala v Vatikan.

***

Že v konklavu, kjer je bil izvoljen papež Janez Pavel I., je dobil kardinal Wojtyla devet glasov. Zato je bilo jasno, njemu in drugim, da prihaja zdaj na podobno zasedanje kot eden od možnih kandidatov, pa naj to hoče ali noče. Znano je bilo tudi, da se bodo italijanski kardinali težko zedinili okrog lastnega kandidata, ter da imajo kardinali, ki zavzemajo skrajna stališča, bodisi v „napredni” bodisi v „konzervativni” smeri, malo upanja na širšo podporo kardinalskega zbora. Obe smeri sta si nasprotovali predvsem po stopnji odprtosti do vprašanj, kot so reforme v liturgiji, svoboda glede teoloških teorij, iskanje skupnih točk z drugimi verstvi, možnost odkritega dialoga z marksisti, odprtost do modernega sveta. Na ta vprašanja so gledali takrat kot danes nekateri z večjim, drugi z manjšim optimizmom. Cerkev je namreč poklicana, da pokristjani svet, a hkrati mora biti previdna, da se ne pozunanji in ne poplitvi ali kar bi bilo še usodnejše, da dopusti nejasnosti v nauku, ki ji je bil zaupan.

Nekaj ur, predno je stopilo 111 kardinalov volilcev, 14. oktobra 1978. popoldne, skozi vrata v konklave, je kardinal Wojtyla naredil še dva obiska. Prvi je bil

namenjen k bolniški postelji dobrega znanca škofa Deskurja, Poljaka, ki je bil že leta član rimske kurije in ki je zadnje tedne rad omenjal svojega rojaka kot primerne papeškega kandidata. Drugi obisk pa je veljal tihi molitvi na grobu tedaj še ne blaženega Jožefa Marije Balaguerja, ustanovitelja laiške apostolske organizacije Opus Dei. Tu je mladi kardinal v samoti premolil dobro uro, nato pa odšel v baziliko sv. Petra, kjer se je pričenjala maša v čast Svetemu Duhu in z njo volitve novega papeža.

Kardinali so volili štirikrat dnevno; dvakrat dopoldne in dvakrat popoldne. Skraja so si glasove delili razni italijanski kardinali. Šele pri glasovanju v ponedeljek, 16. oktobra, je dobil kardinal Karol Wojtyla nekaj glasov, a že to je bil znak, da je tekma med italijanskimi kandidati končana in da se bodo zdaj glasovi usmerili drugam. Priče pravijo, da je po popoldanskem glasovanju, kjer je število glasov z njegovim imenom naraslo, Wojtyla odšel v celico kardinala Wyszyńskiego in tam pred svojim predstojnikom pokleknil in jokal. Besede, ki mu jih je izrekel stari kardinal, niso dopuščale dvoma: „Če te izvolijo, moraš sprejeti. Zaradi Poljske.” Še isti dan je devetindevdeset kardinalov napisalo na glasovalni listek njegovo ime. Papež Janez Pavel II. je bil izvoljen.

Prvo pridigo, ki jo je imel naslednje jutro kot papež, si je napisal v latinščini Janez Pavel II. sam. Da bi si sveti oče sam pisal pridige, ni bilo v navadi, a je postala ena od značilnosti novega papeža. Takih novosti je bilo vedno več in postalo je jasno, da mladi Petrov naslednik dela premišljeno, a samostojno. Na prvi poti v Assisi kot rimski škof je, na primer, molil

IZ SLOVENIJE

Katoliške gimnazije v Sloveniji

V šolskem letu 1997-1998 je v Nadško fjijski klasični gimnaziji v Zavodu sv. Stanislava v Ljubljani-Šentvidu 655 dijakov, v 1. letniku 166 (5 oddelkov), v salezijanski gimnaziji v Želimlju 206 dijakov, v Vipavi 110 dijakov in v 1. letniku nove škofijske gimnazije Antona Martina Slomška v Mariboru je kar 133 dijakov. V vseh 4 šolah so študentje dekleta in fantje, vseh je 1090.

Devet tisoč petsto mladih v Stični

V soboto, 20. septembra, se je zbrala slovenska verna mladina na tradicionalnem srečanju v Stični. Molili so ob kipu fatimske

MISIJONAR JOŽE CUKALE...

Zdaj počiva v svojem domu na 54/a Lower Corcular rd. Množica narašča ob njenem grobu iz dneva v dan, kakor da je po smrti še bolj živa med njimi. Ljudje, posebno laiki, prihajajo in prinašajo hribe cvetja. Prinašajo darove v denarju in sestra Nirmala, njena naslednica, ter sestre komaj obvladujejo množice. Vsakemu izdajajo tudi potrdila o prejemkih. Jezus je zares dober s Terezijo in ji dovoli, da že trosi, kakor Mala Terezija deževje cvetja z nebes. Nebesa so pač zvesta, posebno tistim, ki so ljubili Gospoda in Njegovo Mater v odpovedi in trpljenju.

Ljudje povprašujejo, kako naj sledijo Materi Tereziji, in sestre so v svojem najlepšem apostolatu. Po besedah Mater, ko so jo strašili, kaj bo, ko jo Bog vzame, je z nasmehom na svojem razoranem obrazu povedala: Dokler bodo moje sestre zveste svojim najbolj ubogim med ubogimi, bodo stale in obstale.

Jože Cukale d.j.

*Shanti Nir
Haridebpur P.O.
Calcuta - 700082
W.B. INDIA*

z verniki za rešitev socialnih in moralnih problemov, ki tarejo italijansko družbo. Ob slovesu je nekdo iz ljudstva zaklical: „Ne pozabite na molčečo Cerkev!” Na to je papeže odločno odgovoril: „Ta Cerkev ni več molčeča! Govori z mojim glasom!” Čas je pokazal, da je bila ta trditev več kot le priložnostna domislica poljskega papeža.

Drugič dalje

Marije, se bogatili ob bogatih mislih umrle matere Terezije in izkušnjah različnih skupnosti v Cerkvi na Slovenskem. Mlade je navdušil župnik Guy Gilbert iz Pariza, s svojim nagovorom pa k dejavni vključitvi v delo Cerkev pozval nadškof Rode, ki je skupaj z drugimi slovenskimi škofi daroval mašo.

Metliška župnija pobitim in zamolčanim

V nedeljo, 21. septembra, so župljani fare Metlike na pokopališču Pri Treh Farah postavili plošče z imeni 21 moških in 19 žensk, ki so jih partizani pobili večinoma v letih 1942 in 1943. Obred je vodil novomeški prošt Jože Lap, v imenu Nove slovenske zaveze pa je govoril Pavel Kogej.

Spoštujmo svojo preteklost!

MARJAN LOBODA

Včasih so rekli, da narod, ki ne spoštuje svojih velikih mož, teh vreden ni. Danes pravijo, da je občudovanje in spoštovanje preteklosti eden najbolj gotovih znakov življenjske sile nekega naroda. Če namreč občudujemo, kar je narod ustvaril v preteklosti, si to osvojimo in nas obogati, nas vzpodbuja in nam je v zgled. Če pa ni spoštovanja in občudovanja preteklih dejanj in ljudi, ki so jih storili, če vse gledamo z nekim rahlim prezirom, je posledica tega plitkost in revščina.

Nekaj teh misli bi lahko obrnili tudi na naš narod in morda še bolj konkretno kar na našo izseljensko skupnost. Saj je morda prav slovenska značilnost, da svoje ljudi raje preje podcenjujemo, kot bi se jih hvaležno spominjali, svojo zgodovino obravnavamo prej kot vrsto polomij kot pravih odločitev in pravih zmag. Pri tem pa se redkokdaj vprašamo, kako smo sploh obstali sredi tolikih pritiskov z vseh strani. Tudi med nami so bili ljudje, ki so v svojem času mnogo pomenili, ker so mnogo storili za gradnjo in obstoj naše družbe. Ko odidejo s prizorišča, se nanje presenetljivo hitro pozabi. Če je zanje maša ob prvi obletnici smrti, še pride nekaj ljudi, potem pa je take žalne prireditve že tvegano prirejati, ker je udeležba porazno šibka. Izgleda, kot bi se bali spomina na prejšnje čase in ljudi, podzavestno morda mislimo, da bo naša vrednost manjša, če občudujemo ali prav vrednotimo preteklost. Zdi se, kot da so naši predniki bili sami povprečneži, ki so komaj vredni spomina, kaj šele kakšnega občudovanja ali celo posnemanja. Delamo se, kot da so bile v preteklosti narejene same napake, katere moramo mi sedaj popravljati. Vendar nas tako gledanje strašno siromaši. Kdor ni zmožen občudovati in prav vrednotiti preteklosti, se z njo ne obogati, je navezan le na lastno revščino.

Se pa tudi zgodi, da kakšne osebnosti iz preteklosti nekritično postavimo tako visoko, da niso več resnične in novim generacijam kot take nimajo kaj povedati. To je kaj slaba usluga njim in nam samim. Prikazovanje dogodkov in oseb iz preteklosti naj bo kar najbolj mogoče resnično, v pravi luči takratnih razmer in značajev. Vrednotimo ljudi in njihova dejanja v pravi luči, to nam

Domobranstvo na Slovenskem

(4)

BOŽIDAR FINK

To pomeni, da pripadniki teh nelegalnih skupin niso bili upravičeni, da bi moralizirali z njimi ravnati, potem ko so bili ujeti, kot z vojnimi ujetniki. Obtoženci torej ne smejo biti obsojeni, ker so ubijali ujetnike člane teh odporiških skupin."

Sicer pa za domobranstvo ni bilo pomembno, kakšne stike je imel okupator s partizanstvom in kako ga je pravno označeval. Domobranstvo je zanimalo samo to, kaj počnejo partizani s slovenskim ljudstvom. Branilo je slovenske ljudi in njihove domačije, okupator pa je moral sam skrbeti za svojo varnost. Domobranstvo se je dosledno odtegovalo morebitnim akcijam, ki bi vodile k doseganju okupatorjevih vojnih načrtov ali bi bile izključno v interesu varnosti njegovih sil.

Pri označitvi nasprotnika je poudarjeno omenjena njegova komunistična usmerjenost. Partizanstvo je bilo pojav z dvema obrazoma. Klicalo je k uporabi proti okupatorju za narodno osvoboditev, izvajalo pa je boljševiško revolucijo. Vodstvu revolucije je uspelo, da je privabilo precej dobro mislečih borcev, ki niso spregledali komunističnih naklepov ali so verjeli, da so samo komunisti sposobni pripeljati družbo k pravičnemu redu. Iz besedila prispege je dovolj razvidno, da je bila reakcija domobranstva usmerjena proti partizanstvu samo zato, ker je bilo nosilec komunistične revolucije, ne pa zaradi tega, ker je spodbujalo k uporabi proti tuji zasedbi.

S tem da so bili nasprotniki domobranstva označeni v prisegi kot komunisti, je bilo načelno izvzeta možnost, da bi se domobranstvo uporabljalo za boj proti nekomunističnim oboroženim skupinam, ki jim okupator ni priznaval narave rednih

bojnikov.

Z druge strani pa je pomembno, kar izhaja iz logične zveze, da je bil namreč boj domobranstva namenjen proti komunizmu samo zato, ker ga je partija vsiljevala z revolucijo. Upirati se je bilo treba nasilju, ni pa domobranstvo nastopalo s silo proti nikomur samo zaradi njegovega prepričanja.

Zavezniki

Domobranci so se zavezali tudi za boj proti zaveznikom komunističnih partizanov. O tem, kaj je takrat pomenila za domobranstvo beseda zavezniki, si razlaga nasprotujejo. Enotno razpoloženje slovenskega ljudstva je bilo usmerjeno proti silam osi in niti domobranci se niso hoteli opredeljevati proti demokratičnemu bloku. Pri domobrancih se je kazala naklonjenost do zahodnih zaveznikov npr. z reševanjem sestreljenih letalcev pred okupatorji. Tudi v zunanem sklopu zgodovinskih dejstev je potrjeno, da z izrazom zavezniki niso mogle biti mišljene zahodne demokracije. Te so bile tedaj zaveznice Jugoslavije, ki sta jo predstavljala kralj in begunska vlada. Komunistično partizanstvo torej niti formalno ni moglo biti zaveznik zahodnih sil. Ustavno pravno se je za Jugoslavijo položaj spremenil šele 2. novembra 1944 s sporazumom Šubašič-Tito, prva prisega pa se je izvršila že 20. aprila tistega leta. Mednarodnopolitično je bil novi položaj izrecno priznan šele februarja 1945 na konferenci na Jalti.

Na Slovenskem sploh nihče ni verjel v resno zavezništvo med zahodnimi silami in partizanstvom niti pozneje ne, ko so zavezniki začeli podpirati Titovo akcijo.

bo njihov lik najbolj približalo, da ga bomo mogli občudovati in se ob njem navdušiti.

Spoštovanje in hvaležnost sta dve kreposti, v katerih se moramo sami kar najprej vaditi in jih gojiti. Dolžni pa smo jih z vzgojo v družini, v šoli in skupnosti posredovati tudi mlajšim rodovom. Brez njih bo življenje nam in našim potomcem prazno pa tudi težko.

Treba se je potruditi, da bomo preteklost in njene ljudi znali občudovati. To ne

bo nič zmanjšalo naše vrednosti, nasprotno, to nam bo dalo nove dimenzije in nas bo obogatilo. To zahteva od nas tudi čut hvaležnosti. Saj je znano, naj ne pričakuje hvaležnosti, kdor je sam ni zmožen izkazovati. Danes, ko se hoče ustvariti vtis, da je samo sedanjost pomembna, ko se načrtno uničuje človekov spomin, ko v divjii naglici ni posluha za preteklost, je kristjan, ki veruje, da ga je Kristus z zgodovinskim času s svojim trpljenjem odrešil, še posebno poklican, da ohranja spomin.

Demokratsko usmerjena večina je simpatizirala z zahodnimi zavezniki, ker so bili v vojni proti nacizmu in fašizmu in je od njih pričakovala tudi rešitev pred sovjetsko nevarnostjo. Zavedala se je, da je tako imenovana anti fašistična koalicija le naključna interesna skupnost, ne trdna zaveza, saj ni temeljila na skupnih družbenopolitičnih idejah. Zato v podporanju komunistične gverile ni videla dokaza za pravo zavezništvo. Zahodnim silam je pač bilo prav, da so nastajale akcije, ki bi lahko slabile nemško vojaško moč, zato so take akcije podprle. Nihče pa ni mislil, da odobravajo partizansko nasilje nad prebivalstvom, in še manj, da hočejo podpirati boljševistični prevrat.

Tudi komunisti niso imeli zahodnih sil za prijateljske vojne zaveznike. Prizadevali so si za njihovo pomoč, mislili pa so pri tem na svetovno revolucijo, zmago „proletariata nad kapitalizmom“ in na prevzem oblasti. Delovali so po navodilih Kominterne, ki jo je vodil Stalin, radi pa so sprejemali pomoč od demokratičnega Zahoda, kateremu so napovedali propad.

S tem, da se je domobranstvo zavezalo tudi za boj proti zaveznikom partizanstva, ni usmerjalo svojih sil proti zahodnim demokracijam. Kvečjemu bi bilo razume-ti z izrazom zavezniki Sovjetsko zvezo, vendar zgodovinska dejstva dokazujejo, da je bilo območje domobranstva po namenu in dejansko omejeno na slovensko ozemlje, zato ta razlaga ne bi bila upoštevana.

Besedo zavezniki je torej treba razlagati drugače. Partizani so imeli doma zaveznike kot gverilci in kot dejanski udeleženci pri vsiljevanju komunistične ideologije.

Partizanstvo kot oborožena sila ni nastopalo samo po svoji pobudi, sredstvih in zvezah. Ni odgovarjalo zakoniti vladi, temveč komunistični partiji, ki ga je usmerjala idejno, politično in strateško. Organizirala pa je tudi pomožne službe za zbiranje, vzdrževanje in uporabo oboroženih skupin. Spomniti se je treba na delovanje skrivnih tehnik, organizacijo preskrbe s hrano, opremo in zdravili iz zaledja, obveščevalno službo terenskih zaup-

nikov in druge dejavnosti. Propagandisti, organizatorji pomoči in obveščevalci med prebivalstvom so bili torej zavezniki obo-roženih gverilskih skupin.

Partizanstvo je imelo zaveznike tudi kot komunistična akcija. Partijsko vodstvo, ki je hotelo razvneti revolucijo, je zvalo v Osvobodilno fronto krščanske socialiste in del sokolov. Čeprav niso bili pripadniki partije, so se podrejali komunističnemu vodstvu, posebno še po dolomitski izjavi. V tem pomenu je te skupine šteti za zaveznike komunistične revolucijske pobude.

Domobranstvo je torej posegalo v boj tudi proti začetnikom, organizatorjem, sodelavcem in pomočnikom komunističnega oboroženega nastopa kot njegovim zaveznikom in je dosledno ostajalo na notranji fronti. Nikoli ni poseglo v boj proti nobeni zunanji sili, ki bi bila v sovražnosti z okupatorjem. Zato v tem pogledu ni pravičen očitek kolaboracije in kvsilništva.

Se nadaljuje

Iz naše

KRONIKE

Na IX. razstavi katoliške knjige v Argentini, ki jo je odprl buenosaireški nadškof kardinal Quarracino, je prejel drugo odlikovanje univ. prof. dr. Milan Komar za knjigo *Orden y misterio*, 17-letna Erika Poglajen pa odličje za spis „Jesucristo, único Salvador del mundo, ayer, hoy y siempre“, ki ga je odbor ocenil kot najboljšega od vseh prispevkov srednješolcev katoliških šol v Argentini.

36. mladinski dan v San Justu s celodnevni programom je bil v nedeljo, 14. septembra: po mladinski maši (somaševali Tone Bidovec, Franci Cukjati, Lojze in Janez Kržišnik; pel Mladinski zbor- Andrejka Selan Vombergar) je bil skupen zajtrk, športno tekmovanje, skupno kosilo, proti večeru pa kulturni program, ki sta ga napovedovala Ivana Tekavec in Emil Urbančič, z nastopom osnovnošolskih otrok (Jure Urbančič), dviganjem zastav (predsednik sanjuške SFZ Gregor Modic in predsednica SDO Monika Zupanc), pozdravnimi besedami predsednika Našega doma Janeza Albrehta, tajnice osrednjega odbora Sonje Avguštin in duhovnika Lojzeta Kržišnika, prizori in plesom mladine (Blaž Miklič, Stanko Jelen, Andreja Zupanc, Mirjam Mehle, Mirjam Javoršek); scena: Tone Oblak, režija: Blaž Miklič, zvok

in luči: Pavle Malovrh in Janez Jereb; za sklep ples ob zvokih Rock and Polke.

Prelat Jože Guštin je na sestanku Zveze žena-mati v San Martinu govoril o satanizmu.

Slomškov dom v Ramos Mejiji je praznoval svojo 36. obletnico v nedeljo, 21. septembra: praznovanje se je začelo z zahvalno mašo (dušni pastir Jože Škerbec, pela mladinska skupina - prof. Ivan Vombergar), komemoracijo ob 30-letnici smrti prvega dušnega pastirja Janeza Kalana (spominska beseda: Marjan Loboda, branje ene Kalanovih črtic: Nežka Štefe, pesem mladinske skupine), skupno kosilo; ob 16,30 kulturni program: napovedovalka prof. Neda Dolenc, pozdravne besede predsednika SD Marjana J. Lobode, nato igra Rdeča Kapica v izvedbi Slomškove šole, ki jo vodi Saša Omahna, v režiji dr. Štefana Godca; igrali Lučka Kinkel, Veronika Vombergar, Marcel Brula, Dani Cestnik, Natalija Ré, Gabri-jela Vasle; plesali in peli vsi šolski otroci; scena: Božo Urbančič; kostumi: Andreja Cestnik in Vladimira Brula; koreografija: Gabri-jela Malovrh; pesmi uglasbil: Jože Omahna; petje: Olga Urbančič in Marcel Brula; glasbena spremljava: Ivan Vombergar, Daniela Godec, Olga Bohinc in Lučka Vombergar; šepetalka: Aleksandra Omahna; luči in zvok: Bogdan Magister, Damijan Ahlin in Matjaž Ribnikar.

Na duhovniškem sestanku v Slovenski

hiši je 24. septembra govoril dr. Mirko Gogala o pogledih kardinala Ratzingerja na današnjo teologijo.

Slomškova proslava slovenskih osnovnih šol v Argentini v organizaciji šolskega odseka Zedinjene Slovenije, ki ga vodi šolski referent ZS France Vitrih, je bila v Slovenski hiši v soboto, 27. septembra: ob 9. uri je sveto mašo za pokojne učitelje in katehete daroval delegat Jože Škerbec, petje je vodila voditeljica Rožmanove šole Katica Dimnik, mašne dele je napovedovala Ana Marija Hren, bilo pa je brala Karla Skvarča; po maši pa so sedanj in nekdanji učenci Slomškove šole v dvorani škofa Rožmana zaigrali otroško igro Rdeča Kapica v režiji dr. Štefana Godca. Učenci naših šol so naprej napolnili cerkev in nato dvorano.

Moški oktet Vrtnica iz Nove Gorice je v soboto, 27. septembra, imel celovečerni koncert v Našem domu v San Justu; v sredo, 24. septembra, pa je pel med večerno mašo v cerkvi Marije Pomagaj.

46. mladinski dan v Slovenski vasi je bil v nedeljo, 28. septembra, s celodnevni programom: ob 9 sveta maša, ob 10,45 dviganje zastav in nato športno tekmovanje, ob 13 kosilo, nato nadaljevanje tekmovanja in ob 19 kulturni program.

Na sestanku Zveze slovenskih mater in žena 1. oktobra v Slovenski hiši so se članice pogovarjale z urednikom Svobodne Slovenije Tonetom Mizeritom.

Nekaj misli ob „Deklaraciji svobodnih partizanov“

LOJZE KUKOVICA

Presenečen in tudi ganjen sem bral v Družini 34, str. 20, od 31. avgusta letos, „Deklaracijo svobodnih partizanov“. Menim, da tako dr. Čanžek, ki je Deklaracijo pripravil, kot tudi vsi, ki so jo na ustanovnem zboru Združenja svobodnih partizanov letos meseca avgusta z aplavdom sprejeli, zaslužijo iskrene čestitke. Podobne izjave najbrž ne pomni sodobna slovenska zgodovina. Vse priznanje jim gre za pogum, ki so ga z Deklaracijo pokazali. V njej javno priznavajo, da so prevarani in ogoljufani od slovenske komunistične stranke vstopili med vojno v partizane z namenom, da se borijo za „osvoboditev okupirane domovine in za zedinjenje slovenske Primorske in Koroške z matično domovino“. A njihova poštenost je storila še korak naprej. Zavedajoč se težkega bremena bratomorne vojne, čutijo dolžnost, „da prosimo odpuščanja Slovence, Hrvate, Srbe, Nemce in druge narode za vse storjene krivice in zločine, ki so jih zadele na slovenski zemlji med vojno in po njej“. Resnično, hvala vam za to iskreno pogumno dejanje!

Deklaracija podrobneje našteva razne vrste krivic in zločinov, ki jih je komunistična revolucija prinesla zlasti lastnemu narodu. Najprej lastnim partizanskim soborcem, „ki so se uprli zločinski politiki KPS med vojno ali po vojni ter bili zaradi tega od lastnih vojnih sotovarišev likvidirani ali so trpeli mučenja in zaničevanja v udbovskih zaporih, na Golem otoku ali v drugih taboriščih“.

Nato Deklaracija prosi odpuščanja najprej svojece po vojni pobitih v dolgi komunistični diktaturi ter vse tiste rojake, ki so bili preganjani, zapostavljeni, ki so utrpeli materialno škodo ali bili prikrajšani pri šolanju in v poklicu“. Enako „svobodni partizani“ prosijo odpuščanja vse tiste, ki so morali množično zapustiti domovino, da so si rešili življenje, ker so bile „te krivice posledica našega sodelovanja v partizanskem gibanju“.

Imajo „pogum prositi odpuščanje, kajti s tem hočemo vrniti čast in dobro ime tistemu delu partizanskega gibanja, ki je imel za cilj osvoboditev in zedinjenje slovenske domovine“. S prošnjo za

odpuščanje si „svobodni partizani“ hočejo olajšati vest, „saj se bomo odslej nedvomno ločili od tistih, ki še danes zagovarjajo ali zakrivajo zločine komunističnega dela partizanstva“.

Deklaracija nadalje ugotavlja, kako je „leta 1945 KPS zlorabila partizanstvo, da je uvedla komunistično strahovlado, ki je številnim državljanom prinesla smrt ali taborišča in prisilno delo, jih pogнала v begunstvo, odvzela premoženje zasebnikom in organizacijam“. In nadaljuje, kako je „komunistična diktatura uvedla politični režim brez moralnih vrednot, neuspešen gospodarski sistem, podvrgla šolstvo komunistični ideologiji ter preganjala vero in vernike“.

Z vsem tem je komunistična diktatura „storila našemu narodu neizmerno škodo, katere pogubne posledice bodo čutili še bodoči rodovi“.

Da, kako prav ima Deklaracija! Ves čas, odkar je KPS sprožila bratomorni boj v Sloveniji pa do konca diktature, so bile storjene neštevilnim Slovincem strahotne krivice in je bila naši deželi prizadeta neizmerna gospodarska, zlasti pa moralna in duhovna škoda: uničena so bila nedolžna življenja v tisočih, sistematično so bile teptane najbolj osnovne človeške pravice, kruto in hkrati perfidno so bili premnogi rojaki ideološko preganjani, zastrupljana je bila narodova duša, brezsmiselno se je uničevalo narodno imetje ter še in še.

Zato smo globoko ganjeni ob tako iskreni izpovedi teh „svobodnih partizanov“ ter njihovi prošnji za odpuščanje. Tudi tu v Argentini živi

mного Slovencev, ki so bili na ta ali oni način žrtve komunističnega nasilstva. Mnogim od nas so pobili sorodnike, skozi desetletja so nas blatili in poniževali ter nam jemali čast in dobro ime. Naštevanja krivic ne bi bilo konec.

Zato nas gane vaše priznanje. Vaša Deklaracija je še posebej veliko vredna, ker vemo, da večina pobuditeljev in glavnih krivcev te tragedije slovenskega naroda še vedno vztraja v svoji zakrknjenosti. Ne priznajo storjenih krivic, še manj so pripravljeni prositi zanje odpuščanja in jih skušati po močeh popraviti. Nasprotno, ponosno se sprehajajo po slovenskih mestih in vaseh, čeprav so njihove roke umazane od toliko nedolžno prelite krvi. Ob tem uživajo celo visoke pokojnine; če jih pa ni več na tem svetu, so jim pa posvečeni spomeniki, ulice in trgi, šole in javne ustanove.

Zato smo vaše Deklaracije tem bolj veseli. Pravite sicer, da je vaša Deklaracija prišla pozno. To je v nekem oziru res;

16. marca je bil krščen v sanjuški stolni cerkvi
LUKA URBANČIČ, sin Evgena in Alenke roj. Zupanc.

dolgo smo upali na kaj podobnega in smo že skoraj obupali. Toda ni prišla prepozno; za kesanje ni na tem svetu nikoli prepozno. Sicer sem pa prepričan, da se vam „svobodnim partizanom“ misel na to izjavo ni porodila šele včeraj. Verjetno je dolga leta dozorevala v vaših srcih. Upam, da se je to začelo, odkar ste spoznali, da ste bili prevarani in ogoljufani v svojem mladostnem patriotičnem idealizmu.

Gotovo ste kmalu potem, ko ste prišli med partizane, začeli spoznavati, da ste se zmotili, da partizanstvo ni bila narodnoosvobodilna vojska, temveč vse kaj drugega; skrbno prikrivana komunistična revolucija. Mnogi vaših tovarišev so poskušali obrati pot nazaj. Nekaterim se je to posrečilo, drugi so morali - kot v Deklaraciji sami pravite - poskus plačati s smrtjo. Komunisti se pač niso igrali s svojimi „skesanimi sopotniki“, vse nezanesljive so brutalno likvidirali.

Drugi so tudi že med vojno spoznali komunistično prevaro in svojo zmoto, a niso imeli poguma, da bi načeto pot spremenili. Ostali so, kjer so bili, in tudi po koncu vojne niso priznali svoje zmote. Še danes molčijo, čeprav jih verjetno vest muči in živijo notranje razklani in duševno razdejani. Bog daj, da bi z obremenjeno vestjo ne odšli v večnost.

Tudi vi, podpisniki Deklaracije, ste verjetno že dolgo nosili nemir in dvom ter očitke vesti. Zavedali ste se, da ste v neki meri prispevali k zmagi komunizma in ste se zato čutili tudi sokrivi za gorje, ki ga je zmagovalc počen nad slovenskim ljudstvom. Zato sem prepričan, da je v vas že dolgo zorela misel, da bo treba resnico povedati tudi na glas, v javnosti in celo prositi odpuščanja za vaš delež pri zmagi komunizma, ki mu je odprl pot do dolgotrajne strahovlade. Iskali ste poguma in moči, da bi prišli z besedo na dan. To ste storili s to Deklaracijo, res, lepo dejanje!

Temu resnično pogumnemu, globoko humanitarnemu dejanju velja zatorej naše spoštljivo priznanje. Nedvomno je ta Deklaracija lep dokaz, da je v splošni motalni dekadenci med nami še vendar dosti resnično plemenitih ljudi, ki jim je poštenost najvišja vrednota. Zato sem tudi uverjen, da bo Deklaracija še marsikomu v vzpodbudo. Morda celo v zgled, ki ga bo kdo želel posnemati. Iz skromnih začetkov nastane lahko včasih veliko gibanje. Če bi se to res zgodilo, bi nam to Slovencem olajšalo dokončno narodno spravo, ki si jo večina vendarle želi. Vsaj upamo tako!

Nekaj me pa v Deklaraciji vendarle

moti in verjetno z menoj še marsikoga drugega. Gre za njene prve stavke, v katerih je rečeno, da je „slovensko partizanstvo v drugi svetovni vojni vodilo veličasten boj za osvoboditev okupirane domovine...“ In malo naprej: „Mi partizanski borci in terenski sodelavci partizanov... smo ponosni na protiokupatorski boj, saj je bilo veliko dejanje v naši zgodovini,“ čeprav potem končujete to trditev s pripombo: „Toda partizanstvo ni bilo samo velika epopeja, bila je tudi največja tragedija v narodovi zgodovini.“

Tu se pa na žalost ne strinjam z vami. Najprej ne v tem, da bi bilo partizanstvo kak veličasten narodno osvobodilni boj. Ne, ni bil narodno osvobodilni boj, temveč le boj KPS za politično oblast v Sloveniji. To je bilo iz mnogih znakov lahko spoznatno že ob ustanovitvi partizanstva. Bilo pa je tudi že nešteto krat neizpodbitno dokazano in od samih komunistov tudi priznано. Ker KPS ne bi mogla drugače do oblasti, je izrabila okupacijo, da je pod varljivim geslom narodne osvoboditve začela svojo, to se pravi, komunistično revolucijo.

Naj navedem za to trditev samo dve izjavi dveh nesumljivih, komunističnih prič. Prva teh prič je Mitja Ribičič, ki je ob 25-letnici OF povedal, da je bilo osvobodilno gibanje od vsega početka revolucionaren proces, da „kdor tega ne razume, ni razumel ničesar“ (Družina, 19. 3. 1995). Druga priča pa je sam Tito, ki je o isti stvari na naravnost brutalen način povedal v nekem intervjuju: „Navsezadnje je bila to državljanska vojna. O tem nismo hoteli govoriti v vojni, ker nam ne bi koristilo“ (Vjesnik, 24. 5. 1972).

Sicer pa trditev iz Deklaracije o „veličastnem boju za osvoboditev okupirane domovine“ tudi ni v skladu s tem, kar se nekaj vrstic pozneje bere, namreč da

„vodstvo komunistične partije Slovenije je OF in partizanski boj proti vojaškemu sovražniku zlorabilo za boj proti razrednemu sovražniku, za komunistično revolucijo ter za uvedbo diktature“. Da, to, vidite, je bil edini cilj partizanstva pod vodstvom Kps. Zato si je KPS zagotovila tudi monopol tega boja, da ne bi kaka druga skupina začela resničnega narodno osvobodilnega boja in tako onemogočila komunizmu priti na oblast. Načrt je bil perfidno dobro narejen in brutalno izvrševan.

Ni šlo torej za noben veličasten boj proti okupatorju, temveč samo za komunistično revolucijo. Seveda je bilo treba od časa do časa storiti tudi kaj proti okupatorju, sicer bi bila komunistična prevara preveč očitvidna. Partizani so se včasih zato res borili tudi proti okupatorju, a to le, kadar se boju niso mogli izogniti, ali pa da so pokazali ljudstvu, da se res borijo proti njemu, pogosto pa celo s zlobnim namenom, da bi izzvali okupatorjeve represalije in tako obupane ljudi prisilili v hribe ali pa v protikomunistične vrste.

Jezuitski duhovnik Miha Žužek, ki je na svoji koži skušal, kaj je komunizem, v knjigi „Sredi vsega“ pravilno ugotavlja:

Zlatoporočenca

Valentin Urbančič in Cilka roj. Maček

V nedeljo, 31. avgusta, sta praznovala z zahvalno mašo v cerkvi Marije Pomagaj 50-letnico poroke v družbi svojih petih otrok, snah in zetov, 16 vnukov, drugih sorodnikov in prijateljev. Čestitamo!

„Osvobodilna fronta je bila največja prevara, ki jo je slovensko ljudstvo doživelo v več kot 1200-letni zgodovini... Je naša največja katastrofa v zgodovini. Komunistična revolucija, vsiljena našemu ljudstvu, ko se je krčilo v boju za življenje in smrt z okupatorji, je ta nož v naš hrbet, največji zločin v naši zgodovini“ (str. 196).

Lahko verjamem, da je verjetno bivšim partizanom težko sprejeti to resnico. Radi bi zase rešili vsaj to čast in priznanje, da so se borili za narod. Ne, resnica ni ta. In resnico je treba sprejeti, četufi je grenka in ne prija človekovim željam. Drži pa in to vsakdo rad prizna, da so mnogi, če ne celo večina partizanov, imeli namen boriti se za domovino. Toda osebni namen ne spremeni objektivnega dejstva, dejstva namreč, da je bil njihov boj v resnici boj za komunistično revolucijo. So pač verjeli komunistični propagandi, ki jih je kruto prevarala.

Komunisti so pač dobro poznali slovensko ljudstvo in so zato vedeli, da ne smejo s pravimi nameni in cilji na dan, ker bi sicer njihovi načrti propadli. Morali so se skriti pod krinko narodno osvobodilnega boja. Vedeli so, kako visoko narodno čuteč je naš človek, zlasti mladina. In prepvara jim je žal uspela. Tudi pri vas, podpisnikih Deklaracije.

Zato tudi ne drži, kot pravi Deklaracija na drugem mestu, da je „leta 1945 KPS zlorabila partizanstvo, da je uvedla komunistično strahovlado...“ Te zlorabe ni zagrešila KPS šele 1945. leta, ampak že tedaj, ko je vrgla v javnost svoj prvi ustanovni proglas in se predstavila kot Osvobodilna fronta. To je bilo sredi okupacije, leta 1945 je že žela sad svojega revolucionarnega boja: dobila je oblast v svoje roke. Za to edino se je partizanstvo v resnici tudi borilo. Ni torej šele nekako leta 1945 KPS prišla na idejo, da vojaško zmago lahko izrabí v svoje revolucionarne namene. Ne, ne smemo biti naivni: to je bil od vsega početka njen namen in sicer njen edini namen. Ni vabila ljudi v hribe iz ljubezni do naroda, temveč le iz želje in volje po oblasti. Ni ji bilo za to, da narod osvobodi, temveč, da nad narodom zavlada.

Zato svobodni partizani ne smete biti ravno „ponosni na protiokupatorski boj“, kot da bi bilo to „veliko dejanje v naši narodni zgodovini“. Ne, protiokupatorskega boja, vsaj načelno in načrtno, ni bilo. Ponavljam že zdavnaj od vseh resnih ljudi priznано resnico, da je bil edini resnični namen partizanstva komunistična revolucija. Le priložnostno se je partizanstvo

„V potu svojega obraza...“

NADISLAVA LAHARNAR

Vpotu svojega obraza si človek služi vsakdanji kruh. Nekateri dobesedno tako, drugi v prenesenem pomenu, vsi pošteni ljudje pa s trudom, to se pravi z resnim delom, bodisi telesnim ali duševnim.

Ko se je delo vse bolj diferenciralo, je postala nujna delitev dela. Razvile so se obrti in poklici, kajti vsega nihče več ni bil zmožen narediti. Zato se po svojih sposobnostih potrudimo, da tudi pri delu pride vsak na svoje mesto. Vendar ohranja delo „v potu obraza“ neko posebnost. Navadno je težje, a nikoli ni jed bolj okusna in počitek slajši, kakor tedaj, ko si si z delom dodobra razgibal skelet in mišice. Istočasno pa si se seveda tudi umsko trudil, da bi odkril kar najboljši način za izvršitev določene naloge.

Vsako delo je častno in zaslužno, če je

spopadlo tudi z okupatorjem, a njegov zadnji cilj ni bil pregnati ga z naših tal. Sami pravite, naprej, da so „voditelji KPS, Kardelj, Kidrič in drugi vedeli, da je vojaški poraz fašistov in nacistov neizbežen in da bo Slovenija osvobodjena tudi brez partizanov. Zavedali pa so se, da KPS ne bo prišla na oblast brez OF in partizanstva“.

Protiokupatorskega boja torej ni bilo in ga tudi ne bi bilo primerno začeti, ker bi bil okupator slovenski narod morda popolnoma uničil. Osvobojenje Slovenije od okupatorjev je moglo priti samo od zunaj. To so spoznale vse druge okupirane države in se zato niso spuščale v nesmiseln boj

res delo, to se pravi, če resnično odgovarja na resnične potrebe bližnjega. Delovna mesta se kar sama ponujajo, ker je potreb v skupnosti ne samo vedno dovolj, ampak se njih vrsta ne konča, dokler je kje življenje.

Ni jih treba „ustvarjati“ in jih tudi ni mogoče ustvarjati. Treba je le resničnim potrebam iznajdljivo poiskati odgovor in sredstva primerno upravljati, de režija ni prevelika in da je pravičnosti, to se pravi ljubezni, zadoščeno v družbeni piramidi od vrha do tal.

Vodstvo je namreč del istega narodnega telesa in ni nad njim, po drugi strani pa mali človek želi biti ponosen na svoje delo, na svojo deželo in na vodstvo, ki mu more zaupati. V evangeliju je povedano: „Veste, da vladarji gospodujejo nad svojimi narodi in da jim velikaši dajejo čutiti oblast. Med vami pa naj ne bo tako, ampak kdor hoče biti velik med vami, naj bo vaš strežnik, in kdor hoče biti prvi med vami, naj bo vaš služabnik!“

V zvezi z delom večkrat slišimo pogovor o „pridobljenih pravicah“. Te kot pravna figura gotovo obstajajo, so pa pogosto bolj podobne uzakonjenim krivicam. Često so nepriznane prav v primerih, ko so bile po vseh pravih pridobljene.

Doživljali smo, da je samozvana oblast odpisala del skupnosti in jo odrinila na rob družbe v zasmeh vsaki pridobljeni pravici do svojega dela. Tako je n.pr. eden moral s samokolnico razvažati premog po domačem mestu, drugi pa v tujini prekladati v tovarni vroče gume ali urejati stezice v tujem parku - zaradi božjega imena!

Pravično urejena družba je brez dvoma najlepši uspeh državniškega posla in najvrednejše delo ljubezni.

s sovražnikom, od katerega bi imele samo veliko škodo, morda celo popolno uničenje. Najosnovnejša politična modrost je zahtevala čakati za zmago zaveznikov.

Namesto ponosa je zato bolj na mestu obžalovanje - obžalovanje, da ste se dali prevarati premeteni propagandi KPS, sli v partizanstvo ter ji tako omogočili zmago v bratomornem boju in poznejšo diktaturo z vsemi strahotami, ki jih je ta povzročila narodu. S tem pa nikakor ne maram tajiti ali tudi samo zmanjševati morebitne vaše osebne hrabrosti v partizanstvu. Žal le, da ta ni bila nikomur v prid, razen KPS, slovenskemu narodu pa v resnici le v škodo.

Dirigent

Andrej Selan pripoveduje ob 25-letnici

Mladinskega pevskega zbora San Justo

Priredil Stane Snoj

Lansko leto je MPZ San Justo slovesno obhajal 25-letnico svojega obstoja. V sklopu jubilejnih proslav je imel zbor prvi koncert 13. julija 1996 v Slovenski hiši, drugega pa 21. septembra 1996 v Našem domu v San Justu. Nekaj časa po koncu slavnostnih nastopov sem poiskal Andreja Selana, ustanovitelja in dolgoletnega dirigenta tega zbora, da bi predstavil sebe in povedal bralcem DŽ kaj o začetkih in nastopih zbora, kateremu posveča velik del svojega „proste ga časa“, vso skrb in ljubezen že več kot 25 let. Vse to dela še danes, ko je vodstvo zbora že prepustil svoji hčerki prof. Andrejki poročeni Vombergar. A ta zbor tudi ni vse in edino, kar govori o njegovem bogatem pevskem udejstvovanju v naši skupnosti. Da je res pevec po duši, nam priča njegova stalna pripravljenost, da vodi petje, organizira priložnostne skupine pevcev, v katerih vedno tudi sam pomaga s svojim basom, za različne prireditve in priložnosti znotraj in zunaj krajevnih skupnosti. Med te dejavnosti lahko šteje mo ljudsko petje med slovensko mašo ob nedeljah v sanjuški stolnici, ali letno slovensko romanje v Luján ali v Lourdes, petje v cerkvi Marije Pomočnice za telovsko procesijo, pevske vložke za gledališke igre, za akademije ali kaj drugega. Začel sem z vprašanji:

Kje in kdaj si se navdušil za petje?

Doma in družini. Pri nas je imela mama dober posluš in veselje za petje. To že v Sloveniji, pa tudi potem v begunskem taborišču smo v družini veliko prepeli. Neverjetno, kakšna šola za petje je bila to! Saj smo peli alt po posluhu, nas ni bilo treba nič učiti. V taborišču seveda smo imeli veliko časa, saj nismo imeli niti knjig, da bi lahko brali, zlasti pa takrat še ni bilo televizije... Mama je kar začela peti, otroci smo „pobirali“ za njo in peli. Sestra Pavla in starejši brat Tine sta imela že malo prakse, ker sta pela v pevskih zborih.

Rojen si bil še v Sloveniji. Kje?

Selani smo doma iz Trate pri Velesovem blizu Kranja, iz kmečke družine. Bil sem osmi od desetih otrok v družini, kjer se je rodila ena

sama deklica, sestra Pavla, za njo pa devet bratov.

Česa se spominjaš iz otroških let v domovini?

Komaj sem se zavedel, že smo se znašli pod nemško okupacijo in komunistično revolucijo. Spominjam se, kako je hodila naša družina zaradi partizanov vsak večer spat v bolj središnji del vasi, kjer naj bi bili bolj varni pred njihovimi nočnimi napadi in nasilstvi. Ko smo maja 1945 zaradi komunistične zasedbe zapustili domovino in šli na tuje, sem imel dobrih šest let.

Pa iz begunske poti na Koroško in iz taborišč?

Ko smo zapuščali našo hišo in šli z dvema vozovoma od doma v neznanu, da si rešimo življenje, je bil oče pri domobrancih, zato smo šli na pot otroci z mamo sami, brez ata. Najmlajši je bežal z mamo pod srcem in se rodil novembra 1945 že v lienškem taborišču. Šli smo z vozom do vasi Križe, kjer smo

doživeli partizanski napad. V splošni zmedbi in paniki, ko smo skušali reševati vsaj sebe, smo pustili tam oba vozova in vse, kar smo peljali s seboj, ter brez vsega peš nadaljevali pot proti Ljubelju. Noč smo prespali pri Sv. Ani. Spominim se ranjencev, domobrancev, napadenih tisto noč, ki so jih nosili mimo nas. Drugi dan smo se pred Ljubeljem našli z atom, kjer nas je čakal. Od tam smo šli z njim skupaj na vetrinjsko polje. Nikoli ne bom pozabil, kako smo živeli tam pod „milim nebom“, ne kolib iz drevesnega lubja, ne hrane, ne blata, kadar je deževalo. V spominu mi je ostala tudi vetrinjska cerkev, v kateri smo v stiski tako goreče molili. Spominjam se pa tudi salezijancev, ki so že tam organizirali za otroke razne igre in petje. Bili so to Cigan, Mihelič, Mernik, Rovar, Knez, Ambrožič, Luskar, Matko. Vsi so bili potem tudi v taboriščih Lienz in Spittal, kamor je bila poslana tudi naša družina. V obeh taboriščih je bilo več pevskih zborov: mešanega je vodil Silvo Mihelič, dekleta so imela svoj zbor, glavnega mladinskega, oeskega, pa je vodil Rudi Knez, katerega imam prav zato v najlepšem spominu. Kako krasno, štiriglasno, so zapeli mladi pevci, eni še dečki, drugi že skoraj fantje. Gospod Knez je pripravljaval in vadil tudi druge pevce za vstop v mladinski pevski zbor. Na te vaje sem bil nekajkrat povabljen tudi jaz.

Kdaj ste prišli v Argentino?

V Argentino smo prišli 3. decembra 1948. Predelana ameriška vojaška ladja „General Sturgis“ nas je po tritedenski vožnji prepeljala iz Genove v buenosairesko pristanišče. Predno smo zapustili Inmigrantski hotel, je preskrbel gospod Ladislav Lenček CM nekaterim družinam z otroki iz našega transporta, da so se lahko preselile v šolski kolegij na cesti San José, ki se je držal centralne lazaristovske hiše v Buenos Airesu, in je bil zaradi šolskih počitnic prazen. Da se mi, otroci, ne bi potepali po cestah, sta skomandirala gospod Lenček in neka sestra redovnica za nas počitnice na šolski koloniji na Ezeizi. Razne državne šole so pošiljale tja za kratka dva tedna svoje učence, le mi - približno 25 slovenskih begunskih otrok - smo bili izjema, da smo uživali počitnice na tej koloniji cela dva meseca. Po prvih dveh tednih počitnic smo soboto in nedeljo preživeli pri starših, takoj v ponedeljek smo se pa že spet vračali na Ezeizo za naslednjih štirinajst dni. In to se je ponavljalo do prvih dni v marcu, ko se je začel šolski pouk. Med seboj smo govorili samo slovensko in peli slovensko, saj tukajšnjega jezika še nismo znali. Vodila in nadzorovala nas je neka Hrvatca. V nogometu so nas Argentinci vedno zmagali.

Proti koncu februarja in pred začetkom šolskega leta 1949 je bilo treba kolegij izprazniti. Naša družina se je preselila v Ramos Mejýo v „sanatorij“, ki je bil že natrpan slovenskih družin.

Kam si šel prvič v argentinsko šolo?

Meseca marca 1949 smo bili sprejeti štirje slovenski fantje v šolo, katero je v Ciudadeli tedaj ustanovljal znani duhovnik Elizalde. Šola je bila še v začetkih in je imela samo 12 gojencev, vse je bilo majhno in utesnjeno. Ko sem po štirih mesecih dobil možnost za vstop v salezijanski zavod v Bernalu, kamor me je povabil gospod Janko Mernik, sem jo z veseljem izkoristil. Tam je bil že tudi moj brat Tine in več poznanih fantov iz taborišča, kar je bilo za vse nas zelo važno, da smo lažje prenašali ločitev od domačih in življenje v nepoznano in novo argentinsko okolje. Pa tudi vse drugo je bilo bolj po našem okusu, kot npr. prostornost zavoda, kjer je bilo prostora za igrišča, za igranje, za žogo. Za menoj je prišlo v ta salezijanski zavod še več slovenskih otrok, tako da nas je bilo vseh približno 30.

Kako je bilo v šoli v začetku, ko ste niste znali špansko?

V začetku so nas učitelji seveda pustili pri miru in nam dali čas za privajanje španščini. Spominjam pa se Francija Markeža, da je že po enem tednu dvignil roko pri zgodovini, da ga je učitelj lahko sprašal. Ker še ni znal špansko, se je vso lekcijo naučil na pamet in jo tako tudi povedal. Učitelj je obstrmel in mu ob koncu navdušeno čestital, ves razred pa spontano zaploskal. Naslednji dan je podobno naredil Martin Avanzo in bil deležen enakega aplavza... Decembra 1996 sem se srečal s tedanjim študijskim rektorjem tega zavoda, 82-letnim salezijancem, Santiagom Kunzem. On mi je povedal, da je prihod slovenskih fantov v bernalski kolegij odlično vplival na študijski nivo vsega zavoda. Da se je zaradi nas zvišal celotni nivo. Resnica je, da je veliko slovenskih fantov doseglo prva mesta v razredu.

Pri salezijancih. V kateri razred šole so te sprejeli, ko nisi še znal jezika?

Začel sem s tretjim razredom ljudske šole in potem naredil četrti, peti in šesti razred. Nato sem v istem zavodu hodil tudi v gimnazijo, ki je imela takrat v primeri z drugimi argentinskimi kolegiji precej zahtevnejši učni program. Imeli smo več kasteljanščine, več literature poleg latinščine in grščine. Po petih letih gimnazije sem šel na učiteljski študij. Kot dober salezijanski zavod je imel odličen pevski zbor. Imeli smo vsak večer od pol do

Za slavnostni koncert ob 25-letnici Mladinskega pevskega zbora San Justo je bila dekoracija odra (Tone Oblak) izredno učinkovita.

tričetrt ure štiriglasno pevske vaje, najprej vsak glas posebej, potem pa skupaj. Ob sobotah je bilo gregorijansko petje za vse gojence, vse to poleg učnih ur glasbe in petja. Privatno je istočasno študiralo od 15 do 20 fantov klavir. Imeli smo dosti glasbenega pouka, teorije in prakse. Za veliki teden smo vsako leto obdelali od 40 do 60 pesmi poleg najmanj treh maš, dveh različnih pasijonov in jutranjih zornic, kar vse smo potem peli v bernalski župni cerkvi.

Učitelj petja

Za petje sem bil zmeraj navdušen in večer, ko nismo imeli pevske vaje, je bil zame prazen, kot da mi je nekaj manjkalo. Ko sem bil na učiteljski študij in sem že poučeval kot učitelj na osnovni šoli, sem po šestih mesecih pomislil na dejstvo, da moji učenci niso znali peti nobene pesmi. Nisem zdržal, da se jim ne bi kar sam ponudil, da jih naučim nekaj pesmi. In na koncu leta smo jih res znali nekaj zapeti. Ko sem bil poslan naslednje leto v salezijanski kmetijski zavod v Uribelarreo, sem tam nadaljeval s poučevanjem petja. V tistem kolegiju sem se našel s študentom, ki je bil sin slovenskih staronaseljencev, Prekmurcev iz Bernala, in je znal igrati na orgle. (Pisal se je Franc Balgač, postal je duhovnik in danes je rektor velike salezijanske Kmetijske šole.) Domenila sva se, da bo on orgljal, jaz pa bom mahal, učil, dirigiral. Uspeh ni izostal. Dobili smo že takšno prakso, da smo se npr. za večernice v Marijinem mesecu zjutraj po maši učili novo pesem, zvečer pri blagoslovu pa že odlično zapeli. Lahko rečem, da je včasih kar

zagrmelo, ko je poprijelo vseh 150 fantov.

Začetki mladinskega pevskega zbora v San Justu

Leta 1963 sem postal član pevskega zbora Gallus in pel pri tem zboru celih 15 let. Nekoč sem po dolgem nagovarjanju sanjuškega dušnega pastirja dr. Alojzija Starca, Toneta Oblaka in gospodične Angelce Klanšek prevzel skupino šestih mladih pevcev iz San Justa, da so se pripravili za prvi nastop na pevsko glasbenem večeru v Slovenski hiši. Ta skupina je takrat nastopila triglasno, na harmoniko pa jo je spremljala Mirijam Jereb. Dekleta so se hitro navdušila in če jih je bilo teh 12, 15 do 20, je že zadostovalo za zbor. No, potem so nekateri omahovali; so bili glasovi, pa niso bili glasovi. Dekliški so bili vedno dobri, ker so prišli iz šole gospodične Angelce. Ona jih je učila triglasno (sopran, alt, drugi alt), kar je bila zelo dobra podlaga za zbor. A fantov je bilo v začetku zmeraj malo. Tako približno je nastajal mladinski pevski zbor v San Justu v letu 1971.

Kje ste dobili note, kako je bilo s tem v začetku?

Takrat še nismo imeli nobenega gradiva. V začetku smo potrebovali note za ženski zbor in en fantovski glas. Veliko uslugo nam je storila ga. Anka Gaser, ko nam je privedla nekaj pesmi, da smo lahko peli. Počasi smo pa le dobivali note. Iskali smo jih in fotokopirali. Ko se je odprla Slovenija, smo jih začeli dobivati tudi od tam.

Zbor se razvija in nastopa

Novi zbor je sprejemal zmeraj več obveznosti, čeprav je v San Justu še obstajal cerkveni zbor, ki ga je vodil Štefan Drenšek in katerega član sem tudi bil. Mladinski pevski zbor je pel pri mladinskih mašah enkrat na mesec, posebno še za mladinske dneve, pa tudi za obletnice Našega doma. Za praznike, za veliko noč, za božič smo peli v cerkvi, potem v domu pri dopoldanski akademiji, navadno pa še pri popoldanskem kulturnem programu. Junija vsako leto je bila domobranska proslava, tej je sledila družinska nedelja in otroški dan. Se je kar vrstilo brez prestanka. Imeli smo pa tudi samostojne nastope tu in tam. Peli smo tudi pred argentinsko publiko, predvsem so bili to božični koncerti; v sanjuški katedrali trikrat ali štirikrat, v cerkvi Medalla Milagrosa, v Santísimo Redentor in v Rosariu dvakrat: najprej pri bratih maristih, potem pa v cerkvi za tamkajšnje Slovence. Dvakrat smo gostovali pri rojakih v Mendози, v Miramaru, nastopili trikrat v teatru Centro Cultural San Martín, v Centro Español ter v teatru Cervantes v Buenos Airesu. Zbor je uprizoril tudi dve opereti: Miklavž prihaja in Slovenski božič. Pokojni režiser Frido nas je pogosto vključeval v igre in akademije. Pri folklornih igrah smo izvajali

glasbene vložke, kot npr. vasovalci, fantje na vasi, ko ni pel ves zbor, temveč le skupina.

Zdaj pogosto požete tudi pri skupnih prireditvah v Slovenski hiši?

Dvanajst let je, če ne več, ko smo začeli peti v Slovenski hiši za veliki teden. Dvakrat vse tri dni, v četrtek, petek in soboto, od takrat naprej pa se vrstimo z Gallusom. Zadnje čase pojeemo večkrat tudi na junijski domobranski proslavi, na glavni akademiji Kristusa Kralja ali pa ob žegnanju pri Mariji Pomagaj.

Skupna turneja po Sloveniji s plesno skupino iz Našega doma

Poglavje zase je bilo zborovo gostovanje leta 1992/93 v Sloveniji, kjer smo imeli 18 nastopov. Prvi koncert smo imeli na Bledu v dvorani za 550 ljudi, v Kranju za 800 ljudi, v Mengšu za 500, v Šentjoštu nad Horjulom za 300 ter v Kopru. Peli smo v mariborski stolnici, kjer nas je poslušal škof Kramberger, v Šentvidu, kjer smo imeli v polni farni cerkvi najprej koncert, potem pa peli skupaj z domačim cerkvenim zborom pri polnočnici. Takrat je bil tam še za župnika sedanji pomožni ljubljanski škof Uran in sem se lahko prepričal, kakšen posluš ima ta človek!

Vsak kraj, kjer smo nastopali, je imel

nekaj posebnega. Na Bledu, kjer je bila prva predstava, je dajalo ton zvedavo pričakovanje, ko nismo imeli pojma, kakšen bo odziv in potek. Drugje, npr. v Šentjoštu, je bila domačnost, v Kranju je bilo izredno navdušenje za naš nastop. Kako hitro so ljudje tam napolnili dvorano in kar skakali čez klopi! Posebne občutke smo imeli na zaključnem koncertu v Cankarjevem domu, kjer je dvorano napolnilo 1500 poslušalcev.

Kako ste proslavili zborovo 25-letnico?

Zelo slovesno, z dvema koncertoma: 13. julija 1996, na povabilo delegata Jožeta Škerbca, v dvorani Slovenske hiše, 21. septembra pa v Našem domu. Na koncertu v San Justu so se nam pridružili tudi nekdanji pevci, ki že ne pojejo več pri zboru, da smo za konec skupaj zapeli Zdravljico in Händlovo Alelujo. Nekatere točke programa je izvajal zbor v spremstvu godalnega kvarteta Tempo, argentinskega glasbenika s kontrabasom ter prof. Ivana Vombergarja na orglah.

Koliko pevcev šteje trenutno zbor?

Zda se število vrti okrog 40, bilo pa je že 54 pevcev. To odvisi pogosto tudi od študija, pa vaje so zdaj zahtevnejše.

Slavnostni koncert ob 25-letnici Mladinskega pevskega zbora San Justo v Našem domu 21. septembra 1996. - Foto: Marko Vombergar

NAGRADA REPUBLIKE SLOVENIJE na področju šolstva za leto 1997

Odbor za podeljevanje nagrad Republike Slovenije na področju šolstva je na svoji seji 16. septembra 1997 sklenil, da podeli na predlog Zedinjene Slovenije skupno nagrado Republike Slovenije na področju šolstva za leto 1997 trem učiteljicam naših šol v Argentini: Angelci Klanšek, Katici Kovač-Dimnik in Miji Markež za življenjsko delo v vzgoji in izobraževanju na področju dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture za Slovence po svetu.

Učiteljica Angelca Klanšek (voditeljica Balantičeve šole), Katica Kovač Dimnik (voditeljica Rožmanove šole) in Mija Markež (voditeljica Prešernove šole) so svojo pedagoško dejavnost začele takoj po odhodu v begunstvo, in sicer med Slovenci v taboriščih v Avstriji in Italiji. Od 1950 pa poučujejo slovenske otroke v sobotnih šolah z dodatnim poukom, ki poteka po slovenskih domovih, razstresenih v okolici Buenos Airesa v Argentini. V teh šolah otrokom posredujejo znanje slovenščine, slovenske zgodovine in zemljepisno znanje o Sloveniji. Z znanjem o Sloveniji, s prireditvami, slovensko knjigo, pesmijo in običaji vlivajo slovensko narodno zavest. Tudi po zaslugi učiteljic v sobotnih šolah je lahko slovenska povojna emigracija v 50-ih letih še vedno živa in kulturno ustvarjalna, tako da je Taras Kermauner to označil kot Slovenski argentinski čudež.

Pedagoško poslanstvo so učiteljice Angelca Klanšek, Katica Kovač Dimnik in Mija Markež vsa ta leta opravljale brez vsakega honorarja, žrtvovale so vse svoje sobote, da so svojo ljubezen do domovine in predvsem do slovenskega jezika mogle preliti v srca otrok, ki so se rodili na argentinskih tleh v drugem, tretjem ali morda celo v četrtem rodu. Njihova posebna zasluga je tudi, da so vzgojile naslednice, ki nadaljujejo njihovo delo za ohranjanje slovenskega jezika in slovenske kulture med Slovenci v Argentini.

ANGELCA KLANŠEK
voditeljica Balantičeve šole

KATICA KOVAČ DIMNIK
voditeljica Rožmanove šole

MIJA MARKEŽ
voditeljica Prešernove šole

Zdaj vodi zbor hčerka Andrejka. Kako je prišlo do zamenjave dirigenta?

Andrejka je začela hoditi k zboru v 2. gimnaziji, kot drugi. Že prej se je učila klavir, kot gimnazijka je otroke učila petje v slovenski šoli, prav tako tudi v otroškem vrtcu za dvojezične. Ko je v 4. letniku gimnazije začela obiskovati Conservatorio Nacional, je včasih že spremljala zbor na orglah ali pomagala učiti posamezne glasove. Jaz sem vadil base in tenorje, ona pa soprane in alte. To sva prakticirala že od 2. ali 3. gimnazije naprej. Včasih je prišla s predlogom, da bi se zbor naučil kakšno pesem, katero je ona poznala kot članica zbora moronskega konservatorija. Odgovarjal sem ji, zlasti, če je šlo za argentinsko folklorno pesem, ko je treba imeti pravi ritem: „Dobro, nauči jo!“ In jo je res naučila in tudi dirigirala. Že na turneji po Sloveniji leta 1992/93 je polovico programa ona dirigirala.

Kakšno mesto imaš zdaj v zboru?

Dirigiram samo še, če ni prof. Ivana Vombergarja, da bi nas spremljal, in ga mora nadomestiti Andrejka, kot se je zgodilo za

zadnji božič. Drugače sem pa en pevec več. Pojem bariton, pri moškem zboru pa tudi drugi tenor, če je potrebno. Tenorji vedno primanjkujejo.

Kako gledaš na prihodnost zbora?

Z velikim optimizmom, ker so dani vsi pogoji za to. Mislim, da je Andrejka dobro pripravljena za to mesto. Z veseljem je izbrala in se šla učiti glasbo, doštudirala in postala profesorica (Conservatorio Nacional), na moronskem konservatoriju pa diplomirala za zborovodkinjo. Vsi glasovi v zboru so dobro zasedeni in sem prepričan, da pevci soglašajo z zborovodjem, če se ne zadovolji takoj in da od njih zahteva smisel za kvaliteto.

Kako si uspel ohraniti in voditi mladinski pevski zbor v zdomstvu skozi dolgih 25 let?

Z božjo pomočjo, pa tudi s pomočjo drugih ljudi v Našem domu. Že od začetka so bili pevci tega zbora istočasno tudi člani krajevnih mladinskih organizacij, nekateri tudi funkcionarji, in so sami razumeli, da je zbor potreben. Enako so mislili tudi njihovi starši in ga

zato podpirali. Lahko bi rekel, da je zbor upošteval salezijanske vzgojne metode, saj so pevci nastopali tudi v gledaliških predstavah, pri deklamacijah, zraven se pa tudi zabavali s športom. Ob petkih po vaji sem velikokrat z njimi igral nogomet. Končno naj še omenim pokojnega dušnega pastirja dr. Starca. Bil je stalno na tekočem o zboru, se zanimal za pevce, govoril s starši in tudi z dirigentom.

Za konec imaš še kakšno željo?

Želim se zahvaliti Tonetu Oblaku za vso pomoč in sodelovanje v imenu zbora pa tudi vseh, ki se zbiramo v Našem domu. Saj bo kmalu poteklo 40 let, odkar ni koncerta ne igre ne obletnice ne proslave v domu brez njegovih kulis, brez njegove scenerije. Od prireditve do prireditve ni samo potrjeval sloves najboljšega scenografa v naši skupnosti, ampak tudi človeka, ki je s svojo zahtevnostjo pri izvedbi in pri uporabi sredstev dosegal nivo, kakršnega si lahko privoščijo le poklicna, velika gledališča. Pri tem ni vpraševal, koliko ga bo stalo denarja ne časa; samo Bog ve, koliko nočnih ur dela in žrtvovanja! Konč-

Moji spomini

(1935-1945)

(5) **BORIS KOMAN**

Odhod v tujino

V nedeljo, 6. maja, sem po jutranji maši odšel na pot. Majhen kovček sta mi pomagala nositi dva ministranta. Že na Pikeljci smo naleteli na skupino, ki se ji je mudilo v nasprotno smer. Bili so Ljubljanci. Vprašali so nas, če so partizani že blizu. Prihajali so jim nasproti na sprejem.

Mi pa smo kmalu zavili z glavne ceste proti Dobrovi. Tam me je pred neko hišo lepo pozdravila neka mati in povabila na kosilo. Ona me je lepo naprosila, naj lepo skrbim za njenega sina, ki tudi odhaja v tujino. Ministranta sta se poslovila in odšla nazaj domov. Jaz pa sem se približal župnišču in naprosil župnika Klopčiča, da naj sprejme na svoj veliki kmečki voz tudi moj kovček. On je vse že imel lepo pripravljeno in vpreženo s konji. Med njegovimi spremljevalci je bila tudi družina zdravnika dr. Puca. Tako smo odšli proti Polhovemu Gradcu. V Gaberjah smo srečali dva mlada fanta, ki sta v nasprotno smer. Menda sta bila Ambrožičeva. Med njima eden sedanji nadškof v Kanadi.

Pot je zavila na levo proti Polhovemu Gradcu. Med potjo, v majhnem gozdu, smo naleteli na skupino četnikov, ki so nas lepo pozdravili in pustili naprej.

V Polhovem Gradcu sem hitro našel svojega sošolca Toneta Smoliča, ki je bil tam za kaplana. Meni je pripravil zasilno prenočišče. Sam pa se je kar precej trudil, da prepriča nekatere mlade, naj se tudi oni odločijo za

no naj se hvaležno spomnim tudi dela, ki ga je v Našem domu opravil zdaj že pokojni Frido Beznik kot odličen režiser, ki pa ni bil samo to. Bil je tudi mojster in učitelj slovenskega jezika za šolske otroke, kadar jih je vadil za igre in akademije ali za množične nastope. Njegovo prezgodnjo smrt bomo Sanjuščani še posebej močno občutili.

Delo v troje

Kot prireditelj tega pogovora naj dopolnim gornji Selanov odgovor. Dolga je vrsta prireditev v Našem domu, ki so tako navdušile občinstvo, da jih ima še vedno v spominu. Večina teh iger, koncertov, obletnic itd. je bil sad skupnih priprav in sodelovanja treh kulturnih delavcev: Toneta Oblaka, Frida Bez-

odhod. Po jutranji maši v ponedeljek, 7. maja, smo odšli na pot po strmi poti proti Črnemu vrhu. Opozorili so nas, naj se oddaljimo od te poti, ker so nastavljene nekatere mine. Srečno smo prišli na vrh. Naporno posebno za konje. Tam so še bili nekateri nemški vojaki, ki pa so že kazali, da čakajo poziv svojih predstojnikov na odhod. Mi smo še lahko v prijazni utici nasproti gostilne mirno kosili. Medtem pa so se po hribovju približali nekateri domobranci in nas opomnili, naj pohiti- mo, ker so partizani že blizu. Takoj smo odšli.

nika in - Andreja Selana, vsakega v svoji stroki. Selan je imel sicer na skrbi glasbeni, pevski del, bil pa je vedno tudi med tistimi, ki so pomagali postavljati Tonetu Oblaku široke odre, visoke kulise in še višje mlaje in druga težaška opravila. Za vse tri je držalo tole: svoje delo so opravljali brezplačno po celodnevem poklicnem delu, v večernih „nadurah“, katerih števila nihče ni štel; svoje delo so opravljali z največjo zavzetostjo in ljubeznijo, ne oziraje se na osebne žrtve, ki so bile za to potrebne; njihov idealizem ni bil kratkotrajen, šel je skozi desetletja in še traja, pri Bezniku je trajal do smrti.

O argentinskem čudežu se bo pisalo in govorilo, dokler bodo med nami ljudje, ki tako mislijo in delajo.

Pot čez poljske hribe je bila posebno težka, skoraj nevarna za konje zaradi slabe- ga stanja in veliko grmovja. Vendar so srečno izvozili tisti del. Znašli smo se na prijazenem pobočju. Takrat pa se je zahotelo patru Jakobu Vučini poiskati v teh samotnih kmetijah nekaj pijače. Da imajo zelo dobro žganje. Komaj smo ga pregovorili, da se zelo mudi, in šli počasi v poljsko dolino. Tam je Pucova družina pri sorodnikih pustila svoje prav majhno dete, ker ga niso upali vzeti na tako težko in negotovo pot.

Prav že v dolini smo srečali četo domobrancev pod vodstvom Kepica, ki je kot begunec bogoslovec živel nekaj časa pri nas na Brezovici. Potem pa vstopil k domobrancem.

Tako smo se približali Škofji Loki. Bila je še nekaj okrašena kot spomin na 3. maj, razglasitev Slovenije. V Škofji Loki sem dobil prenočišče v kapucinskem samostanu, ki so ga menda Nemci rabili za lazaret. Bil sem sam. Drugo jutro, 8. maja, sem maševal v kapucinski cerkvi. Posebno pozornost mi je zbudil dragoceni oltar iz po nemških vojaki- h požgane cerkve v Dražgošah. Se vidi, da so oni sami to dragocenost rešili.

V Škofji Loki nas je bilo vedno več. Seveda so prihajali že od Ljubljane sem. Jaz pa sem se ustavil pri gostilni Karlin, kjer je bil rojen škof Karlin in moj sošolec v zavodu sv. Stanislava. On je študiral za živinozdravnika. Med nemško okupacijo pa je nekam izginil. Mi smo mislili, da je bil umorjen in smo zanj že večkrat maševali. Naletel sem v gostilni na njegovo ženo. Bila je v črni obleki. Predstavil sem se ji in ji povedal naše poročilo o njem. Kako je vse v resnici? Pa mi je kratko odgovorila: „Pridite čez nekaj dni nazaj, pa vam bom vse povedala.“ Takoj sem vedel, da še živi. Pozneje sem pa zvedel, da so ga partizani mobilizirali, ker so ga potrebovali. On pa je ostal pri njih še v dobi komunizma.

Počasi smo se premikali proti Suhi in vse naprej proti Šmartinu in po svoje ugibali, kaj bo iz vsega tega. Med nami je bil tudi brat Janeza Hladnika, ki je bil gospodar na njegovem domu. Ko je nekdo omenil, da bi bil vesel, če bi mu zagotovili, da se vrnemo domov čez nekaj let, je ta mož kar utihnil in je odšel nazaj. Zemlja ga je preveč klicala. Vendar smo kmalu zvedeli, da do doma ni prišel. Med potjo so ga umorili. Mi pa kar naprej. Že se je približal Kranj, glavno gorenjsko mesto. Tam je bil menda po 3. maju že imenovan slovenski glavar, pa je žalostno vse propadlo. Ko smo šli skozi mesto, smo mogli opaziti, da jih precej odhaja iz mesta proti partizanski strani. Bližal se je konec vojske.

Proti večeru smo prišli do lepe vasi Pre-

doslje. Tam so nas lepo sprejeli. Meni so pripravili lepo sobo, da sem tam, ne vede, zadnjič lepo prenočil v domovini. Domače sem naprosil, naj mojim domov sporoče, da sem odšel v tujino. Drugo jutro sem maševal v hiši mrtvoudnega župnika Zupanca. Ta je bil znan po celem Gorenjskem kot svet mož. Sedaj pa je opešal. Po moji maši me je lepo potolažil. Rekel mi je: „Ne pozabi, da je od povsod enako daleč v nebesa.“ Ginjen sem se poslovil od njega. Prišel pa je čas, da odidemo naprej.

Pot nas je vodila mimo gradu Brdo. Kmalu pa smo prišli na glavno cesto proti Tržiču. Vsa je bila polna najrazličnejših vozil. Ob cesti razne zavržene in pokvarjene stvari. Med nas so se začeli počasi mešati tudi nemški vojaki, ki so se tudi umikali proti svojemu domu. V Križah smo se še napojili s predobro mrzlo vodo. V Tržiču je bilo že precej nereda. Tovarna PEKO za čevlje je bila odprta. Nekateri so to izbrabili in poiskali kaj koristnega. Mi pa kar naprej. Cesta se je začela dvigati. Vedno bolj počasi se je vse premikalo. V Podljubelju smo celo nekaj časa počili. Nekaj domobrancev mi je reklo, da vse nekam čudno kaže. Da bo najbolje ne iti naprej, ampak kar v hribe.

Bližala se je noč. Naprej ni bilo mogoče zaradi teme. Po drugi strani je bilo na cesti vse polno konj. Tako smo se odločili, da bomo kar v jarku zraven ceste to noč preživeli. Celo noč je bilo premikanje konj. Mi smo se pa v tem stanju kar dobro počutili. Dr. Puc, ki je bil s svojo družino z menoj, mi je rekel tele, tako pomembne besede: „To noč sem prvič po zadnjih letih spal v miru, kar mi prej, med vojsko ni bilo mogoče. Vedno sem bil v strahu, da me ponoči ne pridejo partizani iskat in ustreljit.“

Drugo jutro je bil praznik vnebohoda, 10. maj. Zelo sem želel, da bi ta dan mogel maševati. Pa se je vse tako počasi premikalo, da ni bilo mogoče priti do cerkvice svete Ane. Veliko težav so delale nemške čete, ki se na nas sploh niso hotele ozirati. Posebno surov je bil neki oficir. Kričal je, da je major in tako mora vse njega ubogati. Naš komandant pa je tudi bil major in mu je to omenil. Le prezirljivo se mu je nasmehnil in divjal naprej. Med tem pa je poveljnik domobrancev Vuk Rupnik zbiral domobrance, da bi šli z njim in odprli pot čez Ljubelj, ki so ga takrat že zapirali partizani. Od daleč sem gledal tako prijazno cervkivo. Pa sem moral žalostno ugotoviti, da danes z mašo ne bo nič, ker je ura več kot ena popoldne. Takrat namreč še ni bilo dovoljeno maševati popoldne.

Moj sopotnik dr. Puc je iskal na nekem zapuščenem kamionu rdečega križa, če je

še kakšno zdravilo na njem. Jaz pa sem šel iskat prenočišče in ga dobil v eni od barak, ki so jih tam postavili Nemci za svoje ujetnike, da so jim pomagali kaj zboljšati v tisti okolici. Mislim sem, da sem sam v baraki, pa sem poslušal pogovor dveh nemških vojakov, ki sta tudi tam spala. Pogovarjala sta se, kako grdo so domačini tam okrog Postojne zmerjali domobrance, ki so se tam umikali. Celo njima se je to zdelo zelo barbarsko.

Drugi dan je postalo še težje iti naprej. Jaz sem imel to srečo, da sem mogel maševati pri sveti Ani. Tunel pa je bil zaprt. Nemci niso pustili nikogar skozi. Kaj sedaj? Bližala se je noč. Pa smo se z nekaterimi odločili iti kar po cesti čez visoki vrh po tako slabi in strmi cesti. Pa smo šli. Na vozu, ki je šel z nami, je bila med drugimi tudi družina Jarc z Loga. Pa nekaj domobrancev z Brezovice. Poleg vseh se je pa pridružila s svojo obilno prtljago družina prof. J. Lovrenčiča. Gospa je bila zelo nervozna. Na nekem zavojju je zletel z voza en njenih kovčkov. Pa ni bilo pomoči, ker je bil prepad preglobok. Konji so pa bili že zelo brez moči, ker že več dni niso dobili dobre hrane.

Točno ob polnoči smo bili na vrhu. Ostala sva sama z mladim, odličnim fantom domobrancem z Brezovice, Albinom Lampretom, z Lukovice. Polna žalosti sva gledala proti dolini, ki je bila vsa v ognju. Zažgali so barake pa še kaj. Gorela je domovina.

Treba je bilo iti naprej navzdol. Dobro je bilo treba paziti, ker je bila pot vsa v ledu. Posebno nevarno za vozove. Vendar smo prišli v Brode. Tam smo pa naleteli na rojake, ki so prišli skozi tunel. Povedali so, da so se srbski četniki naveličali čakati in ustrelili stražo. Tako je bila pot prosta in lažja. Počasi smo prodirali naprej, ker je bila cesta na nekaterih krajih v precej slabem stanju. Končno smo le prišli do Goriče in Kožentavra. Tam pa je bilo treba čakati, ker so Angleži, ki so most zasedli, le počasi spuščali ljudi čez most. Posebno se je zavleklo, ker so Angleži od vsakega oboroženega zahtevali, da odvrže orožje. Le potem so mogli naprej. Prej pa niti do mosta ni bilo mogoče, so ga imeli v oblasti partizani. Te pa so en dan prej premagali domobranci. Zadnja njihova zmaga.

Ko smo čakali na vrsto, mi je eden naših fantov z Brezovice pokazal na grad Humberk na skali na oni strani. Tam so še bili nekateri partizani. Sedaj pa je bil grad že pod angleško komando.

Ko smo se pomikali ravno pod tem gradom, smo srečali angleški kamion. Na njem so bili pa tudi nekateri partizani. Ti so se nam smejali in nam žugali. Ostrašili so nas. Pa je prišel na pomoč dr. Lovrenčič: „Fantje, nikar

IZ NAŠE KRONIKE

Nadaljevanje s strani 303

Srečanje molilk in molilcev živega rožnega venca je bilo v Slovenski hiši v nedeljo, 28. septembra; ob 15,30 so molili rožni venec pred izpostavljenim Najsvetejšim; sv. mašo je daroval p. Miha Žužek DJ iz Slovenije; polna cerkev molilcev je obnovila posvetitev Marijinemu brezmadežnemu srcu; v dvorani škofa Rožmana je po maši govoril prof. France Bergant o Mariji v Svetem pismu in v življenju kristjana; gibanje živega rožnega venca ima v Argentini 740 molilk in nad 200 moških molilcev.

„Bariloški slavčki“ - Niños y Jóvenes Cantores de Bariloche - v Slovenski hiši: v soboto, 4. oktobra, je zbor imel celovečerni koncert v cerkvi Marije Pomagaj s skladbami Jakoba Gallusa pod okriljem glasbenega odseka Slovenske kulturne akcije; nekatere skladbe so peli dvoje in trojborbo; zbor, ki ga vodi prof. Andrej Jan, predvaja nad 60 Gallusovih del; po 3 letih je zbor spet gostoval v Buenos Airesu in imel koncertne nastope v katedrali v San Isidro, na Katoliški univerzi v Boulogne, v Olivosu in v Lomas de Zamora; prof. Jan je napisal in izdal knjigo „Jacobus Gallus, introducción a su música“.

Prvo sveto obhajilo je v nedeljo, 5. oktobra, prejelo v cerkvi Marije Pomagaj 48 otrok iz vseh slovenskih verskih središč Vélikega Buenos Airesa razen Slovenske vasi; cerkev je bila lepo okrašena, sveto mašo je daroval delegat Jože Škerbec, petje je vodila Prešernova šola pod vodstvom Mojce Jelenc, mašne dele je napovedovala Irena Poglajen, berili sta brala Nuška Belič Draksler in Marko Malovrh, darove so prinesli starši prvoobhajencev Balantičeve šole;

Sledi na strani 317

ne žalujte. Boste videli. Angleži vam bodo dali novo in moderno orožje in z njim boste šli na sovražnike." Kako lepa tolažba, pa žal brez vse podlage.

Približal se je Vetrinj. Delala se je že skoraj noč. Zavili smo na obširni travnik. Sedaj se je bilo pripraviti za noč. Pa ni bilo ničesar. Jaz sem prej naletel na sošolca Miha Burja. Ta me je poučil: „Treba se bo še to noč vleči na tla.“ Lovrenčičeva gospa, ki je slišala najin pogovor, me je zaupno vprašala: „Imate že pripravljeno prenočišče?“ Jaz pa sem ji mirno odgovoril: „Kar tukaj na tleh.“ Pa sem se zavil v en kot, ki mi ga je ponudila dobra družina Koprivec z Bluš, se vlegel in dobro zaspal. Gospa je pa zaihtela: „Kaj, zato sem zapustila Ljubljano, da boma morala sedaj zmrzovati tu na tleh?“

Drugič dalje

Ob Goršetovi stoletnici rojstva

JURE VOMBERGAR

„26. septembra tega leta je poteklo sto let, kar se je v Zamostecu pri Sodražici (v bližini Ribnice) rodil eden največjih slovenskih kiparjev 20. stoletja, France Gorše.“ Tako ali podobno so se začela poročila v slovenskih medijih v začetku oktobra, ko so se v republiki Sloveniji in v zamejstvu vrstile slavnosti v spomin velikemu Slovencu; kot bi hoteli, da nadoknadijo zamujeno, saj je bil, kot ostali umetniki politične emigracije, skozi 50 let nepoznano in prepovedano ime. Sedaj že vsi vedó: „V 70. letih so tekle priprave na veliko retrospektivno razstavo v Kostanjevici na Krki. Ko so imeli zbranih nad 600 kosov skulptur, ko je bil natisnjen razstavni katalog s Steletovim spremnim besedilom, postavljena razstava in že razposlana vabila za odprtje 30. junija 1972, do odprtja ni prišlo. Vmešala se je politika (Kardelj). Goršetov največji greh je bil, da je bil veren.“ Zato se čudim, ko celo v katoliških publikacijah berem takele stavke: „**Njegova življenjska pot ga je prisilila**, da je življenje preživel razpet med Evropo in Ameriko, osrednjo Slovenijo in zamejstvom, kjer je na Koroškem leta 1986 umrl.“ Ali tale: „**Po vojni je šel nazaj v Trst**, kjer je poučeval umetnost na raznih slovenskih šolah...“ Ko neuk bralec to bere, si predstavlja, da je bil Gorsé pač človek nemirnega duha, kateri ga je gnal po celinah sem in tja. Pa ni res. Res je, da sta bila kipar France Gorše in slikarica Bara Remec edina že pred vojno poznana in priznana slovenska likovna umetnika, ki nista sprejela komunistične revolucije in sta bežala pred njo, medtem ko se je večina udinjala novemu režimu. Vendar tega nikjer ne bomo brali. Še šest let po demokratizaciji si tega v Evropi ne upajo zapisati in še vedno uporabljajo „**novojezik**“. Judje ne pišejo tako o svojih intelektualcih, ki so bežali pred nacizmom!

Kakorkoli že, končno je domovina priznala veličino svojega zvestega sina. Ribniška občina je oklicala „Goršetovo leto“. V galeriji Miklova Zala so postavili na ogled kopico umetnikovih upodobitev slovenskih javnih in kulturnih delavcev. O Goršetu je govorila Breda Ilich Klančnik. V nedeljo, 21.

septembra, so v Sodražici odkrili doprsni kip Franceta Goršeta, katerega je izdelal kipar Mirsad Begić, odkrila pa sta ga dr. France Bernik, predsednik SAZU, in Jože Tanko, ribniški župan.. Praznovanje se je začelo z mašo, ki jo je daroval nadškof dr. France Rode. V svojem nagovoru je razvil oceno, ki je napisana na podstavku z Goršetovo podobo v Svečah: „V neutrudnem iskanju lepote in resnice je utripalo njegovo srce.“ Med mašo in na slavnosti po njej je prepeval zbor *Consortium musicum* iz Ljubljane.

V Gorici, v nedavno odprtem *Kulturnem centru Lojze Bratuž*, je *Zveza slovenske katoliške prosvete* v sredo, 1. oktobra, pripravila razstavo z naslovom „Gorše na Primorskem“. O delu velikega kiparja, pa tudi odličnega grafika in ilustratorja je spregovo-

rila umetnostna zgodovinarica dr. Verena Koršič Zorn. Glasbeni uvod v slovesnost je izvajal *Mešani pevski zbor Frančišek B. Sedej* iz Števerjana.

V Svečah na Koroškem, kjer je umetnik prebil zadnja leta svojega življenja, je bila 4. oktobra spominska počastitev ob stoletnici rojstva in enajstletnici smrti. Mašo je imel Jože Kopeinig, rektor Slovenskega prosvetnega doma v Tinjah, ki je v pridigi spregovoril o Goršetu. Na kulturni prireditvi, ki je sledila v prostorih *Galerije Gorše*, so govorili o umetniku še dr. Verena Koršič Zorn, umetnik Marijan Tršar, prof. Marija Spieler, dr. Janko Zerzer in še drugi. Prireditve je obogatil moški pevski zbor iz Podgore pri Gorici pod vodstvom Mirka Špacapana. V bližini Galerije je pokopališče, kjer počivajo zemeljski ostanki velikega umetnika, in na njegovem grobu vklesano sporočilo: „**Mi smo gлина, Bog naš podobar.**“

Tako vidimo, da domovina sicer pozno, a končno le priznava vrednost svojim najboljšim sinovom. Cerkev je to opravila veliko prej, saj je papež Pavel VI. že leta 1969 podelil Francetu Goršetu (še v času njegovega življenja) odlikovanje za življenjsko delo.

FRANCE GORŠE:
Dobri Pastir

Spomini gospe Vere Mizerit ob njeni 80-letnici

Rojena sem bila v Šentrupertu na Dolenjskem med prvo svetovno vojno, 24. decembra 1916, kot drugi otrok. Ko še nisem imela dve leti, je umrla mama. Ostale smo tri deklince: najstarejša je imela pet let, najmlajša 14 dni. Bilo je konec vojne, ata se je vrnil s fronte, našel mamo na smrtni postelji in tri hčerke. Dve leti nam je gospodinjala stara mama, potem se je ata poročil s sestro prve žene. Dobili smo štiri bratce. Spomini na moja mladostna leta so zelo lepi; med sabo smo bili zelo povezani in se radi imeli. Ata je bil poslovodja v Kmetijski zadrugi, čez nekaj let pa je imel svojo trgovino. Kolikor smo mogli, smo tudi otroci pomagali v trgovini, razvajeni nismo bili. Sestri sta odšli v šolo v Šmihel pri Novem mestu, jaz pa sem ostala doma, pomagala atu v trgovini in se izučila za trgovsko pomočnico. Bratje so odšli študirat v Ljubljano. Najlepše je bilo o počitnicah, ko so se vračali domov. Zelo pogosto smo prepevali; vsi smo bili navdušeni pevci, zlasti starejša brata. Ob nedeljah popoldne smo prepevali narodne in nabožne pesmi. Cerkev smo imeli zelo blizu, samo cesta je bila vmes, zato smo šli tudi med tednom večkrat k maši. Vsi bratje so bili ministrantje. Takrat je bila sveta maša še v latinščini in ministranti so se morali naučiti precej odgovorov v tem jeziku. Pomagala sem bratom pri učenju in sem se tudi jaz naučila. Še danes se moram smejati, ko se spominjam, kako težko je bilo izgovarjati besede, posebno še „Suscipiat Dominus...“

Leta so tekla mirno. V Šentrupertu smo imeli Prosvetno društvo, fantovski odsek Orla, deklisko zvezo, Marijino družbo, tako da smo imeli dovolj razvedrila in dela. Moj mož Martin je prišel v Šentrupert kot učitelj, ko sem hodila še v osnovno šolo. Čez nekaj let pa je prepeval: „Moja dekleta je še mlada, stara komaj šestnajst let.“ Ata me je poslal v Šmihel k sestram noterdamkam v gospodinjstvo šolo. Ko sem bila stara 19 let, sem se poročila, 10. februarja 1936. Tri leta je bilo lepo, mirno. Potem se je začela druga svetovna vojna in mož je bil večkrat klican na orožne vaje. Bil je pri četi za miniranje. Ko je Nemčija napadla Jugoslavijo, je bil na Gorenjskem, na meji blizu Sv. Ane. Od tam se je srečno vrnil domov k družini. Prišli smo pod Italijo. Nekaj časa je bilo mirno, tudi pouk po šolah se je vršil v redu. V Šentrupertu

tu je bila italijanska postojanka, kakih 20 vojakov. Spomladi 1942 so vojaki odšli, takrat smo prvič slišali besedo „partizani“. Gospod župnik Franc Nahtigal je s prižnice prosil ljudi, naj ne pustijo fantov v gozdove. To je večkrat ponavljal; enako tudi gospod kaplan

Cvar. Začele so padati prve žrtve komunizma. 18. junija 1942 so partizani odpeljali v gozd tudi gospoda župnika in oba kaplana, enega so izpustili. Župnik Nahtigal in kaplan Cvar sta si morala sama izkopati grob, nato so ju s krampi pobili in zakopali v gozdu.

Na prvi petek v juliju so prišli v jutranjih urah Italijani, obkolili vas in odpeljali nekaj moških, med njimi tudi mojega moža Martina, češ da zato, da jih ne bodo pobrali partizani. Odpeljali so jih v Italijo, v internacijo. Moj mož je prišel v koncentracijsko taborišče v Monigu pri Trevisu. Ostala sem sama s tremi otroki; za nas je skrbel moj oče.

Čas je tekel naprej, živeli smo v strahu in skrbeh. Najhuje je bilo, ko so partizani 26. decembra zvečer napadli grad Dob, ubili graščaka Logotetija in njegove ter sedem članov Mavsarjeve družine. Dva sinova sta se rešila, ostalo je živih pet fantov, od katerih so pozneje komunisti ubili še tri. Da je bilo to leto še bolj nesrečno, so zadnji dan meseca decembra na Mirni ubili še bogoslovca Hočevarja iz Šentruperta in Lojzeta Grozdeta, ki so ga čez šest tednov našli otroci, ko so nabirali zvončke. Pokopali so ga na pokopališču v Šentrupertu; tudi jaz sem bila na pogrebu. Tolikšno nasilje je izzvalo odpor.

V letu 1943 smo imeli v Šentrupertu

Gospa Vera Mizerit praznuje v družbi hčerá Martine in Metke, sinov Marka in Toneta ter družinskega prijatelja Bena Tičarja.

vaško stražo. Ker je bila kaplanija prazna, so jo utrdili in se tam naselili. Pred prvim majem so partizani napadli postojanko. Napadali so vso noč, ves dan in še eno noč, pa postojanke niso zavzeli, čeprav je fantom zmanjkovalo streliva. Ker so partizanom razbili top, so odnehali, ne da bi zavzeli postojanko. Koliko strahu smo prestali! Na obeh straneh je bilo nekaj mrtvih in ranjenih.

Hudo se je zopet začelo ob zlomu Italije. Odšli so italijanski vojaki pa tudi vaška straža. Prišli so partizani, zažgali kaplanijo, župnišče in rakovniški grad. Moj mož Martin se je vrnil iz internacije, pa so ga partizani mobilizirali kot vse druge moške od 18. do 50. leta. Kako je revež trpel, ko je moral iti proti svojemu prepičanju. Čez mesec dni sem ga obiskala. Z znanko sva dobili dovoljenje za obisk. Ona je šla obiskat brata, jaz moža. Našli sva ju. Ko sva se srečala, sva oba jokala. Nekaj tednov potem je pobegnil, pa so ga ujeli in prav na čudežen način se je rešil, da ga niso ustrelili. Potem je bila nemška ofenziva, takrat se mu je posrečilo, da je zbežal in prišel domov. Nekaj časa se je skrival, potem je prešel nemško mejo, ki je bila kakih 5 km od Šentruperta, in se po Štajerski odpeljal v Ljubljano, kjer je imel starše in brate. Slovo je bilo težko, posebno še, ker sva pričakovala četrtega otroka. S tem, da je moj mož pobegnil od partizanov, si je nakopal naziv „izdajalec“ in postavil svoje življenje v nevarnost. Ostal je pri bratu v Ljubljani in dobil službo učitelja pri salezijancih na Kodeljevem. Pa Bog nam je pomagal; 23. februarja 1944 je bil rojen najin zadnji sin, ki mu je ata še pred odhodom izbral ime. Z atom sta se prvič videla v Argentini, ko je imel fant že 10 let.

Med strahom in skrbjo smo dočakali konec vojne. „Osvobojeni“ smo bili 9. maja 1945. Z drugimi begunci se je tudi mož umaknil iz Ljubljane na Koroško, misleč, da ne bo za dolgo. To mi je kmalu sporočila njegova mama; pismo od njega pa sem dobila šele čez nekaj mesecev. Kaj smo takrat občutili, se ne da povedati. Bilo je obupno. Najhuje je bilo, da nismo nič zvedeli za naše brate, ki so vsi bežali z domobranci. Za mlajša dva smo kasneje zvedeli: eden je ostal na Koroškem, drugi se je kot mladoleten vrnil iz taborišča na Teharjih. Za starejša dva brata, oba bogoslovca, pa še sedaj ne vemo, kje sta bila ubita. V Šentrupert je prišla partizanska četa Bosancev, ki so hodili po gozdovih in lovili skrivače. Kogar so našli, ga nismo več videli. Vse upanje, da se bo kaj spremenilo, je ugasnilo.

Morali smo živeti. Trgovine so vse podžavili. Oče je zaprosil za službo in imenovali so ga za poslovodjo v trgovini, ki je bila prej njegova last. Nekaj let je delal, potem je zaprosil za pokojnino in jo tudi dobil. Tedaj sem vložila prošnjo za pomočnico v trgovini in službo tudi dobila. Ne morem reči, da so me zapostavljali, dali so mi plačo, kakor mi je pripadala, in tudi otroške doklade. Večkrat je bilo treba potrpeti in molčati. Vedno pa sem čutila božjo pomoč. Po enem letu so me postavili za poslovodkinjo v okrajni trgovini. Bilo je več odgovornosti, več nadzorstva. Pomočnico in vajenko so mi večkrat menjavali.

Otroci so hodili v šolo. Verouk so imeli posebej. Ker sem bila zelo zaposlena v službi, so mi otroke pomagali vzgajati ata, mama in obe sestri. Enkrat je starejši fant prijokal iz šole, ker je „tovarišica“ rekla, da je njegov ata izdajalec.

Leta 1953 sem zvedela, da bodo začeli izdajati potna dovoljenja tistim, ki se hočejo izseliti. Zbrala sem potrebne dokumente ter nesla ni prošnjo v Novo mesto. Večkrat sem šla vprašat, kdaj bo prošnja rešena. Šest mesecev sem čakala, da sem dobila dovoljenje. V drugih okrajih so jih dobili v šestih tednih. Ko me je mož obvestil, kdaj imamo ladjo, sem odpovedala službo. Tedaj so nastale težave. Trgovina je bila občinska, pa tajnik ni hotel nič narediti, da bi poiskal drugo poslovodkinjo. Ker sem že imela vozovnice za ladjo, sem šla v Novo mesto k odvetniku in ga vprašala za nasvet. Ko je videl, da je odpoved v redu, mi je rekel, da lahko v določenem roku službo pustim in grem. Pomočnica mi je rekla, da bo ona vzela ključke in za vse odgovarjala. Trgovino sem zapustila brez vsakega inventarja; delali so ga nekaj dni pred mojim odhodom brez mene, dokončali pa šele po odhodu. Zelo me je skrbelo, da bi bilo kaj narobe in bi me ne pustili oditi. Šele ko smo se prepeljali preko meje, sem se oddahnila in počutila svobodo. Na italijanski strani nas je čakal Martinov

brat in nas spremljal do Genove.

Slovo od domovine je bilo težko, a za vest, da grem k možu in peljem otroke k očetu, mi je dajala moč in pogum. Iz Genove smo se odpeljali 27. maja in v Buenos Aires smo prispeli 17. junija 1954. Ko smo se peljali iz Retira, mi je Martin rekel: „Čakal sem vas deset let, šest mesecev in enajst dni.“ Srečanje po tolikih letih je nepopisno.

Naselili smo se v Merlu in dvanajst let živeli v miru in ljubezni. Ko smo dekleta odhajala iz gospodinjske šole, je ravnateljica rekla: „Dekleta, ne mislite, da znate vse. Vse življenje se je treba učiti.“ Kako prav je imela. V Argentini sem se naučila knjigoveznitva in nekaj let sem bila zaposlena v tej stroki.

Sreča ni nikoli trajna. Moj mož Martin je leta 1967 umrl in zopet smo bili sami. Še štiri leta smo živeli v Merlu; vedno sem si želela, da bi prišli v kraj, kjer živi več Slovencev. Tako smo se preselili v Ramos Mejijo v bližino zavoda Don Bosko. Do cerkve imam zelo blizu, da grem lahko vsak dan k sveti maši, kjer se srečam tudi z drugimi Slovenkami. Ob nedeljah pa se udeležujem slovenske službe božje v Slomškovem domu. Takrat pa kar pozabim, da sem v Argentini.

Prvič sem šla na obisk v Slovenijo po

Dalje na str. 317

24. avgusta 1997 je bila krščena v stolni cerkvi sv. Justa in Pastirja v San Justu MIKAELA GABRIJELA MALOVRH, hči Pavla in Andreje roj. Verbic.

90 let popotovanja gospe Eme

Kdor svoje starše spoštuje, bo do čakal visoko število let, pravi Sveto pismo. To se je spopolnilo tudi gospe Emi Kesslerjevi te dni. Rodila se je namreč 20. oktobra 1907 v številni železničarski družini v Borovnici. Pokončnosti, ljubezni do bližnjega in do javnega dela se je navzela v domači družini in mladinskih organizacijah v rojstnem kraju. Po srednješolski izobrazbi in strokovnih tečajih je kmalu uveljavila svoj podjetniški talent v gostinstvu. V letih pred drugo svetovno vojno in do odhoda od doma v maju 1945 je vodila znano ljubljansko restavracijo „Rio“. Po prihodu v Argentino leta 1948 pa je kmalu odprla z gospo Brinškovo restavracijo in penzior „Ilirija“ v Ramos Mejiji, dolga leta zbirališče rojakov v zahodnem predelu Buenos Airesa. A to je le skop okvir njenega življenja, ki ga napolnjujejo in se kot zlata nit prepletajo skozi njenih devetdeset let: Vera v Boga, orlovstvo in delo z mladino, gledališče in lepa slovenska beseda, delo za narod in njegovo samostojnost.

V njenih mladih letih je bila mladinska organizacija Orel v svojem največjem razvoju. Kot orlica je bila gospa Ema izredno delavna in priljubljena že v domači Borovnici, pa tudi v bližnji in daljni okolici. Posebno je pokazala svoj talent pri simboličnih vajah in rajalnih nastopih. V naši skupnosti je rada razdajala svoje znanje, saj je v prvih letih naučila dekleta vrsto simboličnih vaj za razna nastope, v Slomškovem domu pa je s šolskimi otroki več let vadila folklorne plese in z njimi nastopala na različnih slavnostih, pa tudi na televiziji. Posebno poglavje njenega dela z mladimi so kuharski tečajji, ki jih je več let vodila.

Gledališče in lepo podana slovenska beseda jo spremljata vse življenje. V prosvetnem delu v domačem kraju je kmalu pokazala igralski talent, mikalo jo je celo poklicno gledališče (bila je sorodstveno povezana s takratnim ravnateljem Drame, pesnikom Otonom Župančičem), a ostala je zvesta ljubiteljskemu gledališču v domovini, kasneje v begunstvu in zdomstvu. Pri izseljenskem odru v Ciudadeli je v režiji Janeza Špeha odigrala vrsto karakternih

vlog, v letih 1950-60 pa je sodelovala z glasbenikom Gabrijelom Čamernikom in cerkvenim zborom v Ramos Mejiji in z njimi naštudirala ter režirala več spevoiger, kot Srce in denar, Čevljar in vrag, Vasovalci ter z njimi žela lep uspeh pri občinstvu. Po ustanovitvi Slomškovega doma je tu nadaljevala s prosvetnim delom. Sledile so igre,

množični nastopi, kot štirje letni časi, narodni običaji v odrskih prikazih. Naj od iger omenimo vsaj zadnji dve, ki ju je režirala že z bolečo nogo, a njena odločna volja je zmogla vse. To sta Andreja Kobala komedija Denar in Stanka Kocipra dramo Šentjurjevski revizor. Za osemdesetletnico je gospa Ema prejela odličje Martina Krpana, ki ga Slovensko gledališče podeljuje zaslužnim gledališčnikom.

Že kot mladostna orlica se je navdušila za narodno delo. Temu je ostala zvesta vse življenje. Odločno je podpirala protikomunistično borbo in slovenske domobrance, saj je v njih prvič videla slovensko vojsko. Gospa Ema se je namreč že v tistih letih oklenila ideje o samostojni slovenski državi, in jo nato podpirala v zdomstvu, vse do njene uresničitve. Bog ji je naklonil to milost, da je dočakala proglasitev samostojne Republike Slovenije in poraz komunizma, kar mnogim ni bilo dano.

Večer svojega življenja preživlja v slovenskem okolju v Lomas del Miradorju. Umsko še zelo sveža rada prebira slovenske knjige in časopise in ostaja tako povezana s slovenskim svetom, z našo skupnostjo, kjer ostaja toliko sledi njenega dela. Bog vas blagoslovi in prejmite naše čestitke, gospa Ema!

Jernej Tomazin

*Družina dr. Carlota Forlenza in Ernestine roj. Podboj iz Bahie Blance.
Sedemletna Karolina je učenka Slomškove šole v Ramos Mejiji.
Njena pot v slovensko šolo je dolga 670 km (na eno stran).
Tudi bratec Matjaž, ki še ni izpolnil pet let, je že bil nekajkrat v vrtcu.*

SPOMINI GOSPE MIZERIT

S strani 315

dvajsetih letih. Vse se je zelo spremenilo, tako da sem bila kar razočarana. Mislila sem, da bom slišala pokanje cepcev, ko mlatijo žito, gledala, kako kosijo travnike in vozijo domov snope žita. Slišala sem samo brnenje strojev. Tudi ob nedeljah so delali na polju, kar se prej ni godilo. Ob nedeljah ni

bilo toliko ljudi pri sveti maši kot včasih. Ljudje so postali bolj materialisti. Po petih mesecih sem kar lahko šla nazaj v Argentino. Drugič sem bila v Sloveniji leta 1989. Na neki način se je že slutila zarja demokracije. V domovini imam še dve sestri in enega brata, ki imajo mene in moje otroke zelo radi. Slovenija je zelo lepa. Tukaj pogrešam gozdove in tiste zelene gričke s cerkvicami, katere krasijo našo prelepo Dolenjsko.

Ob moji osemdesetletnici se je vsa družina zbrala skupaj, dve hčerki, dva sinova, deset vnukov (štiri dekleta in šest fantov) in ena pravnujinja. Bila sem zelo srečna, da smo bili vsi skupaj.

Imam zelo lepo in mirno življenje v starosti. Zavedam se, da mi je Bog vedno pomagal. Vsako jutro se Mu zahvalim za novi podarjeni dan.

Vera Mizerit

IZ SLOVENIJE

Avtobiografski spisi svete Terezije Deteta Jezusa

Avtobiografske spise svete Terezije Deteta Jezusa iz Lisieuxa, ki jo je Janez Pavel II. 19. oktobra razglasil za cerkveno učiteljico, je za to priložnost in ob 100-letnici njene smrti založil karmeličanski samostan v Sori, izdala pa Mohorjeva v Celju. Spisi so ponatis prevoda, ki ga je pred leti prevedel dr. Lojze Kukovica in izdalo Slovensko dušno pastirstvo v Argentini.

Cerkvena komisija za dogovarjanje z vlado

3. oktobra je nadškof dr. Rode imenoval člane komisije rimskokatoliške Cerkve v Sloveniji za rešitev odprtih vprašanj v zvezi s položajem Cerkve v državi. Predsednik je prof. dr. Anton Stres, člani pa prof. dr. Boris Košir, prof. dr. Ivan Štuhec, Mirko Krašovec, dr. Ivan Likar, dr. Janez Gril, dipl. pravnik Mirko Rupašič, mag. Rihard Vide, tajnik komisije je dr. Bogdan Kolar.

Nadškof Rode je poleg komisije imenoval tudi posebno komisijo za gozdove v

ljubljski nadškofiji. Njen predsednik je dr. Janez Gril, člani pa: prelat Vinko Prestor, odvetnik Janez Šinkovec, dipl. inž. Rajko Prepadnik, prof. dr. Anton Stres in mag. Rihard Vide.

Vlada Republike Slovenije je Komisijo za rešitev odprtih vprašanj Rimskokatoliške Cerkve ustanovila 13. septembra in ji imenovala za predsednika ministra za pravosodje Tomaža Marušiča.

Spominska slovesnost v Teharjah

V Bukovžlaku, na smetišču celjskih komunalnih in industrijskih odpadkov, so se v nedeljo, 5. oktobra, zbrali svojci, znanci in prijatelji pobitih in zakopanih na tem kraju. Na prizorišču trpljenja tisočev Slovencev, Hrvatov, Madžarov, Nemcev... je vodil somaševanje škof Kramberger. V govoru je škof poudaril, da so žrtve na Teharju, v Rogu in drugje bile nedolžne, zato se oglašajo njihova kri kot resnica. Prepričan v božjo pravičnost verjame, da so tudi te žrtve pripomogle k padcu strahovladja, k osvoboditvi od duhovnega in miselnega ujetništva, k slovenski osamosvojitvi in mednarodnemu priznanju samostojne

Slovenije. Po kulturnem programu je Janez Lampret predstavil projekt Spominskega parka. Začetna dela za obelisk s sakralnim prostorom in kostnico so si navzoči po slovesnosti že lahko ogledali.

Praznovanje 120-letnice rojstva dr. Matija Slaviča

V Križevcih pri Ljutomeru so se v soboto, 27. septembra, s simpozijem in akademijo, in v nedeljo, 28. septembra, s slavnostno mašo in odkritjem spomenika spomnili rojaka prof. dr. Matija Slaviča. Bil je duhovnik, rektor ljubljanske univerze, prevajalec Svetega pisma in politik. Na akademiji so o njem spregovorili škof dr. Jože Smej, prof. dr. France Rozman, prof. dr. Stanko Ojnik in akademik Vilko Novak, 1919 se je kot poslanec uspešno pogajal v Parizu in dosegel, da je bilo Prekmurje priključeno Sloveniji. Bil je dvakratni dekan Teološke fakultete in dvakratni rektor Univerze. Prevedel je Sveto pismo iz hebrejskega izvornika v slovenščino, ki je izšlo v Mariboru leta 1958 v 4. knjigah. Maja 45 je odšel v begunstvo, a se je kasneje vrnil v domovino.

IZ NAŠE KRONIKE

Nadaljevanje s str. 312

ob vstopu v cerkev so prvoobhajanci nesli k oltarju bele vrtnice, ob darovanju pa opis svoje duhovne priprave na prvo evharistično srečanje z Jezusom; po maši je bil zanje praznično pripravljen zajtrk v obednici, nato pa so prejeli spominske podobe; sorodniki in prijatelji so napolnili cerkev in dvorišče; tudi vreme je bilo lepo in celotna slavnost je bila slovesna in prisrčna. Naslednjo nedeljo so bili prvoobhajanci pri drugem slovesnem obhajilu v krajevnih središčih.

Praznovanje 21. obletnice pri Svetogorski Kraljici je bilo v nedeljo, 5. oktobra, v cerkvi sv. Rafaela v buenosaireski četrti Devoto; ob 16. uri je delegat Jože Škerbec izpostavil Najsvetejše, nato so bile péte lita-

nije Matere božje, posvetitev Svetogorski Kraljici in blagoslov; z delegatom je nato somaševal Franci Šenk, mašni napovedovalec in bralec je bil Tone Bidovec, prvo berilo je brala Marija Kačar Fink, med vso pobožnostjo pa je pel zbor Svetogorski zvon, ki ga sedaj vodi Vinko Klemenčič ob orglanju Dorite Brezavšček; med mašo je veliko število starejših rojakov prejelo zakrament svetega maziljenja, za sklep pa je vsa cerkev pela zahvalno pesem in Marija skoz življenje; po maši je bilo v farni dvorani družabno srečanje ob pogrnjenih mizah; praznovanje pripravi odbor (Dragica Mizerit, Anita Lakner, Dorita Brezavšček, Elsa Okretič, Brigita Humar, Herminia Bevčič, Otmar Kretič in Mirko Žbogar) s sodelovanjem drugih rojakov in darovanjem peciva mnogih gospa.

Misijonska prireditev je bila na pred-

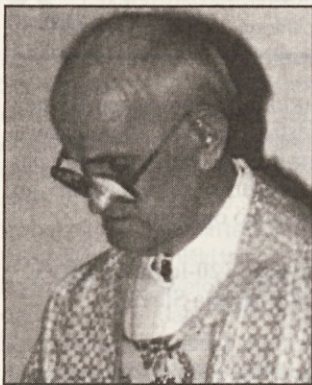
večer misijonske nedelje v Argentini (2. nedelja v oktobru) v Slovenski vasi v pripravi gg. lazaristov; ob 20. uri je bila v dvorani Hladnikovega doma igra-recital „Vincencij in Ludovika, dva svetnika v službi ubogih“; igrali so Mirjam Goljevšček, Dani Grbec, Pavla Grbec, Aleks Barle, Marjana Kocjančič, Martin Sušnik, Damjan Rozina, Boris Rot, Rotija Grbec, Andrejka Barle, Valerija Burja, Lucijana Servin, Marko Kocjančič, Damjan Zabukovec, Jožko Mehle, Fernanda Rome, Mariela Urbanija, Marjanca Urbančič, Andrejka Burja, Gizela Grbec, Itatí Grbec, Bernard Grbec, Pavel Gerkman, Gabi Urbančič, Marjan Bratuž in Veronika Rot; ples: Cecilija Stanovnik, Marija E. Stanovnik, Marjanca Urbančič; režija: Mirjam Goljevšček, luči: Toni Cerar, glasba: Fredi

Dalje na strani 319

+ ODŠLI SO +

Anton Pogačnik,
duhovnik

29. avgusta 1997 je v Duhovniškem domu v Ljubljani umrl upokojeni župnik ljubljanske nadškofije Anton Pogačnik. Dopolnil je 98 let življenja in 74 let duhovništva. Rojen je bil 15. junija 1899 v Kamni Gorici. Gimnazijski študij je opravil v Škofovih zavodih v Št. Vidu, kjer je tudi maturiral in leta 1919 vstopil v ljubljansko bogoslovje. Za duhovnika je bil posvečen v ljubljanski stolnici 29. junija 1923.

Bil je kaplan v Predosljah, katehet in rektor cerkve pri uršulinkah v Škofji Loki, spet kaplan v župnijah Naklo in Sv. Jakob v Ljubljani. Dne 9. februarja 1941 je nastopil službo župnika v Špitaliču, a ne za dolgo. Nemci so ga mesec dni po zasedbi Jugoslavije odvedli v zapor v Begunje, nato pa v Škofove zavode v Št. Vid, kjer je bila tedaj prehodna postaja za izgnance. Iz izgnanstva je srečno prišel v Ljubljano, kjer je bil do leta 1945 prefekt v Škofovih zavodih, ki so bili po nemški zasedbi Gorenjske preseljeni v Ljubljano, v napol dograjeno Baragovo semenišče.

Po vojni se je z drugimi begunci umaknil v tujino. Do leta 1970 je bil v Italiji, nato pa se je vrnil domov in leta 1971 postal župnik v domačem kraju v Kamni Gorici. Zaradi visoke starosti

je bil leta 1980 razrešen službe. Preselil se je v Duhovniški dom, kjer je tudi zadnja leta, ko ni mogel opravljati zunanje duhovniške službe, v tišini in zbravnosti veliko premolil za Cerkev in narod.

31. avgusta je bil pokopan v Kamni Gorici. Pogrebno mašo in pogrebni obred je ob soudeležbi dvajsetih duhovnikov opravil ljubljanski pomožni škof Jožef Kvas. Naj prejme od Gospoda veliko plačilo!

Lidija Kadivec
roj. Antonič

3. oktobra je umrla pri 63 letih ga. Lidija Kadivec roj. Antonič in bila naslednji dan pokopana na pokopališču Praderos v Transradiu.

Rojena je bila 10. februarja 1934 v Brestanici pri Gorici v verni kmečki družini. Imela je dve sestri: Jelka je poročena v Trziču pri Trstu, Alma pa z Lojzetom Bučarjem v Buenos Airesu. Po koncu vojne je družina živela v con B, ko je pa 1947 cona B pripadla Sloveniji (tedaj Jugoslaviji), se je družina pred komunističnim režimom umaknila na Primorsko pod Italijo, leta 1948 pa se izselila v Argentino. Živeli so v Nuñezu. Oče se je zaposlil kot pleskar, Lidija pa se je zaposlila v lekarni. Leta 1958 se je poročila z Ivanom Kadiv-

cem. Dom sta si zgradila v Ramos Mejiji. V srečnem zakonu sta se jima rodila sin Marjan in hčerka Lili, ki sta že oba poročena. Mati je umrla 1986, oče pa 1996 v Trziču na Primorskem. Zadnje mesece jo je napadla zahrbtna bolezen. Na srečanje z Gospodom se je pripravila s svetimi zakramenti. Ohranili jo bomo v spominu kot ženo družabnga in veselega značaja, ki je rada pomagala, kjer je in kadar je mogla.

Marija Železnikar
roj. Poglajen

Po kratki boleznini okrepčana s sv. zakramenti nas je zapustila v nedeljo, 24. septembra, zadeta od srčne kapi. Pokopali smo jo naslednji dan na pokopališču Villegas v San Justu. Pokojna je bila rojena 22. avgusta 1908 na Velikem Riglju pri Dolenjskih Toplicah kot prvo-rojenka v družini, kateri je sledilo še sedem otrok. Dva od njih sta umrla v prvih letih, ostali sta dve sestri in trije bratje, od katerih je eden ostal na domačiji, drugi je med vojno padel in s tretjim, Lojzetom, je delila usodo begunstva.

V službi se je spoznala z Matevžem Železnikarjem in se l. 1932 z njim poročila. On je bil zaposlen kot gradbenik pri podjetju Belcijan na Gorenjskem, ona pa kot izučena gospodinja iz sestrskeske gospodinjke šole v Šmihelu pri Novem mestu. Ker z možem nista skrivala svojega političnega prepričanja, so jima stregli po življenju, zato sta se

morala umakniti na Koroško. V domovini sta zapustila dve večstanovanjski hiši, ki sta jih zgradila s pridnostjo svojih rok.

Začelo se je trdo begunsko življenje v tujini, ki ju je peljalo iz Vetrinj v taborišči Lienz in Spittal in naprej v Južno Ameriko. Vse preskušnje novega življenja od postaje do postaje so gospo Marijo samo utrjevale v neomajni zvestobi Bogu in narodu.

Po prihodu v Argentino se je kmalu zaposlila v tovarni Ciudadela pri stroju za sukance. Ob prostem času pa je že od začetka rada pomagala pri kuhanju ali peki, če je bila naprošena v skupnostii za razne priložnosti: pri prvih silvestrovanjih Društva Slovencev, ob obisku škofa dr. Gregorija Rožmana, ob novih mašah, ob porokah, na žegnanjih pri Mariji Pomagaj v Slovenski hiši in drugih družabnih srečanjih. Seveda je delala vse to brez honorarja. Pri 60 letih se je zaposlila kot sezonska kuharica v Bariločah. To službo je vsa srečna vršila prav do svojih 80 let.

Kot faranka cerkve Marije Pomagaj se je redno udeleževala sv. maš, verskih pobožnosti in prireditev. Vsa leta je bila navdušena apostolska delavka v KA. Kot vneta častilka Marije Pomagaj je marsikatero ženo pridobila za „živi rožni venec“. Zadnja leta si je krajšala čas z gojenjem rož in z branjem naših revij in časopisov, katerih je bila zvesta naročnica. Veliko je premolila. Ni dolgo tega, ko je dejala: „Sedaj pa res ne vem, kje naj še kaj pridenem, vse imam napolnjeno.“ Za Slovenijo je od pripravn na papežev obisk in vse do smrti dnevno zmolila po tri rožne vence. Kdo jo bo zdaj nadomestil? Zapustila nam je živ zglede vernosti in zvestobe narodu. Gospa Marija, Bog naj vam poplača za vse in počivajte v miru!

Jože Peternel

Rodil se je 5. aprila 1920 „pri Regnovih“ v Gorenji vasi v Poljanski dolini. Bil je najstarejši sin v družini sedmih otrok. Srednjo šolo je obiskoval v Škofovih

zavodih v Št. Vidu in na Rakovniku pri salezijancih. V Kranju je dokončal tekstilno tehnično šolo in se tudi tam zaposlil.

Kot član Prosvetnega društva in Fantovskega odseka Orlov se je aktivno udeleževal pri prosvetnem delu ter nastopil na evharističnem kongresu l. 1936 v Ljubljani. Bil je tudi član raznih igralskih skupin, kjer je sodeloval kot igralec in koreograf.

Čeprav je bil mobiliziran v nemško vojsko, ko so Nemci zasedli Gorenjsko, se je temu izognil, ker se je skrival pri sorodnikih. V tem času je veliko bral in tudi slikal akvarele in olja. Posrečilo se mu je pobeigniti v Trst. Tam se je na domobranski postojanki po dolgem času srečal z bratom Francijem. Pri družil se je domobrancem in bil dodeljen v Idrjio, kjer so ustanavljali novo postojanko. Tam je tudi preživel čas med vojno.

Njegovi starši in štirje bratje in sestre so se leta 1945 umaknili na Koroško. Brat Franci je bil vrnjen in umorjen v Kočevju, oče pa je umrl v begunskem taborišču v Spittalu. Jože se je umaknil s primorskimi domobranci v Italijo ter bil v raznih vojaških taboriščih. Leta 1945 se je poročil z Jožico Kenda. V Rimu sta živela skoraj dve leti, dokler se nista izselila v Argentino 21. januarja 1948. Tik pred prihodom v Argentino se je rodila hčerka Jana.

V Argentini je dobil službo v tekstilni tovarni „Flandria“, v Jáureguiju blizu mesta Luján. Z velikim trudom in veseljem si je

ustvaril dom v Argentini. Sam si ga je s pomočjo sorodnikov in prijateljev sezidal in opremil. Srečno so živeli v prijaznem domu, kjer se jima je rodila hčerka Magda. Bil je izredno dober mož in oče, presrečen, kadar se je na njegovem domu zbrala vsa družina z vnuki. Rad je imel slovensko družbo V njegov dom so od vsega začetka prihajali prijatelji in znanci, saj je bila priljubljena izletna točka, predvsem zaradi njegove gostoljubnosti in vselega značaja. Čeprav je bil oddaljen od Buenos Airesa, je rad prihajal na slovenske prireditve ter se veselil srečanja s prijatelji.

Jože je bil zelo veren človek. Nikoli ni zamudil pobožnosti prvega petka. Zadnja leta je vse prve petke molil celo noč pred Najsvetejšim pri redovnicah v Jáureguiju. Bil je tudi član „Živega rožnega venca“ in doma so vedno molili rožni venec. Častil je Marijo ter bil vedno pripravljen na srečanje z Bogom. Še zadnji teden pred smrtjo je šel na romanje v San Nicolás. Bil je mož trdnih prepričanj, globoke vere, pošten in dobrosrčen, priljubljen povsod. Nenadoma nas je zapustil 16. oktobra ter bil naslednji dan pokopan v Jáureguiju blizu doma.

Stanislav Buda

Stanislav Buda je bil rojen 28. aprila 1913 v Ljubljani. Kot učitelj je pet let služboval na Velikih Poljanah pri Ortneku. Tuja okupacija, ki je sledila kapitulaciji Jugoslavije v drugi svetovni vojni, ga je močno prizadela. Ko so Italijani zasedli Ribnico, so izvabili moške na občino pod pretvezo, da bodo tam dobili živilske karte. V resnici so drugega za drugim pridržali in vse odpeljali kot talce v zapore. Po enem mesecu hudega telesnega in duševnega trpljenja so tiste, ki so ostali pri življenju, odpeljali v Italijo v internacijo. Pokojni se je vrnil iz internacije po enem letu.

Ko se je vrnil domov, se je pridružil domobrancem takoj ob

njihovem nastopu. Nazadnje je bil poveljnik 24. čete na Igu, s katero je 8. maja 1945 začel umik proti Koroški, ki je končal na vetrinjskem polju. Skoraj vsi možje in fantje njegove čete so doživeli usodo drugih domobrancev, vrnjenih iz Vetrinja. Ta tra-

IZ NAŠE KRONIKE

Nadaljevanje s str 317

Cerar, kulise: Damjan Berčič s sodelavci, asistent: David Rot; pred igro je bil srečelov za misijone; pri mašah po verskih središčih je bil v nedeljo nagovor z misijonsko mislijo in nabirka za misijone.

41. obletnica Našega doma v San Justu je bila v nedeljo, 12. oktobra; ob 8 v stolnici somaševanje Jožeta Škerbca, Antona Bidovca in Francija Cukjatija s petjem Mladinskega zbora, ob 9,15 v Našem domu dviganje zastav in akademija: pozdrav predsednika ND Janeza Albrehta, čestitke v imenu ustanov: Mici Casullo v imenu ZSMŽ, Marjan Grilj v imenu šolskega odbora, Monika Zupanc v imenu mladinskih organizacij, petje šolskega zbora (Anica Mehle) in mladinskega zbora (Andrejka Selan Vombergar), čestitke zlatoporočencem, sprejem novih članov, nato skupni zajtrk; ob 13 skupno kosilo in nato športna tekmovanja; ob 17 kulturni program, ki ga je napovedoval Emil Urbančič: pozdrav predsednika ND Janeza Albrehta, slavnostni govor voditeljice Balantičeve šole Angelce Klanšek v

gedija, katere se je po nedoumljivi božji Previdnosti osebno rešil, ga je spremljala vse življenje in tako prizadela, da poslej ni bil nikoli več resnično vesel. S Koroške je šel v Italijo, od tam pa leta 1948 v Argentino. Leta 1958 je prišla za njim vsa družina.

Do upokojitve je delal na Ministrstvu za javna dela. Vsa leta je bil član gibanja za slovensko državo in nekaj časa tudi urednik glasila „Smer v slovensko državo“. Bog mu je naklonil to srečo, da je doživel samostojnost Slovenije, o kateri je sanjal in za katero se je boril.

Po kratki bolezni je umrl 21. oktobra 1997. Pokopali smo ga naslednji dan na pokopališču „Los Ceibos“ v kraju González Catán. Bog mu daj večni pokoj!

Anica Buda

spomin režiserja Frida Beznika in odrska predstava veseloigre Vinka Koržeta „Ljubezen za bolezen“; v režiji Blaža Mikliča so igrali Marko Rezelj, Pavlinka Zupanc, Metka Marinčič, Boštjan Modic, Ivana Tekavec, Darjan Šifrer, Irena Godec, Janez Krajnik, Blaž Miklič, Angelca Miklič, Bernarda Juhant in Franci Štrubelj; dekleta in fantje iz vasi so predstavljali Ingrid Ahlin, Erika Indihar, Elizabeta Fekonja, Marta Selan, Nevenka Skvarča, Tone Adamič, Marcel Brula, Viktor Fekonja, Franci Grilj, Stanko Jelen, Lojze Rovnan; otroka: Nadja Žgajnar in Luka Štrubelj; harmonika: Franci Samsa, šepetalka: Nežka Kržišnik, kostumi: Mirjam Oblak, rekvizitor: Marko Štrubelj, pevski solist: Marcel Brula, luči: Pavel Malovrh, maske: Ivo Smrdelj, scena: Tone Oblak; za sklep družabnost ob zvokih Rock and Polke.

Na sestanku Liga ženamat v San Martinu je 16. oktobra govoril zdravnik dr. Marko Marin.

Tombolska prireditve v Slovenskem domu v San Martinu je bila v soboto, 18. oktobra; glavni dobitke: 2 letalski vožnji v Evropo.

UVOŽENO IZ SLOVENIJE

- Na koncu vedno zmaga resnica, ampak na žalost smo šele na začetku.
- Imel je svoje prepričanje, dokazoval ga je tako, da ga je prodajal.
- Človek se nauči govoriti v dveh letih, potem pa se vse življenje uči molčati.
- Imam čisto glavo. Redno mi je perejo.
- Domovina je bila njegova prva ljubezen, poročil pa se je z drugo.
- Zares: globoko smo se povzpeli.
- Nesreča je, če ima majhna država preveč velikih ljudi.
- Poneverjajo predvsem preverjeni.
- V prazno glavo gre več neumnosti kot v polno.
- Še tako močna številka potrebuje podporo ničel.
- Natakните mi prstan, laže vam gledal skozi prste.
- Kjer imajo le enega kandidata, zagotovo izvolijo slabše.

Materinski dan se praznuje v Argentini na tretjo nedeljo v oktobru; po nekaterih središčih so bile materinske prireditve v pripravi šolskih otrok in mladine.

Na duhovniškem sestanku v sredo, 26. oktobra, je govoril prelat Jože Guštin o satanizmu.

Društvo Slovenska prista-va je na izrednem občnem zboru 14. septembra izvolilo nov od-

bor za 2 leti; v njem so: predsednik inž. agr. Franci Schiffrer, prof. France Bergant, Marija Čeč, Matjaž Čeč, Nande Češarek, Helena Dolinšek, Polde Golob st., Polde Golob ml., Zorka Gris, Rudi Gričar, inž. Marko Keš, Janez Jelenc, Franc Jerovšek, Kristina Jerovšek, Edvard Kenda, Frenk Klemenčič, arh. Ivan Kogovšek, Marjan Kopač, Dominik Oblak, Marko Petek, Cve-

malo za šalo...

Klicanje - „Častna beseda, mami, zaslišal sem te šele takrat, ko si me tretjič poklicala!“ pravi sinek materi, ki ga krega.

Pomladitev - „To je nekaj za vas,“ ponuja trgovski potnik babici na hišnem pragu, „to vas pomladi vsaj za dvajset let!“

Tedaj se oglasi iz ozadja mali Marko: „Babica, ne kupuj tega, sicer boš še ob pokojnino!“

Izvor - Lučka in Monika se igrata. Lučka pripoveduje: „Moji starši so mi razložili, da vsi izhajamo od Adama in Eve.“ „Tega ne verjamem,“ odvrne

Monika, „kajti moj oče pravi, da izviramo iz opic.“

„No ja,“ presodi Lučka, „najbrž je od družine do družine drugače.“

Pozabljenost - Tomaž svoje-mu prijatelju zaupno pove: „Moja mama postaja vedno bolj pozabljiva. Včeraj me je trikrat vprašala: 'Kdo pa, misliš, da si?'“

Vegetarijanec - „Povejte mi, gospod Novak, zakaj ste vegetarijanec?“

„Iz ljubezni do živali.“ „Iz zakaj potem jeste njihovo hrano?“

tka Tomaževič in Ani Zarnik; dosedanji predsednik Janez Jelenc je izpolnil 4 poslovne dvoletne dobe.

Slovenski pevski zbor v Mendozi, ki ga vodi Fernando Mejías in šteje 41 članov, je 27. septembra imel uspel koncert v baziliki sv. Frančiška v Mendozi; peli so skladbe Gallusa, Rimškega Korsakova, Arcadelta, Foersterja, Haydna in Vrabca.

Spominsko mašo za župnika Ivana Tomažiča so imeli v Mendozi v nedeljo, 28. septembra; somaševala sta dušni pastir Jože Horn in Tomažičev gojenec in njegov naslednik v fari sv. Vincencija Ferrerja v Godoy Cruzu v Mendozi Augusto Baracchini, ki je skrbel za obolelega Tomažiča zadnja leta in spregovoril med mašo o njem kot svetniškem duhovniku.

KJE JE KAJ

<i>V duhu drugega adventa</i>	289
<i>V življenju vsi nekaj čakamo</i>	289
<i>O čem nam govori adventni čas?</i>	290
<i>Advent - Zdenka Serajnik</i>	290
<i>Novembrska ljubezen - Vladimir Kos</i>	290
<i>Brezmadežno spočetje Device Marije - Franc Cerar</i>	291
<i>„Ne bojte se!... oznanjam vam veliko veselje...“</i>	292
<i>Brezmadežna - Zdenka Serajnik</i>	292
<i>Božični rondo - Vladimir Kos</i>	292
<i>Našli boste Dete -</i>	

<i>Franc Kramberger, mariborski škof</i> .	293
<i>Cerkev - vstali Kristus med nami</i> .	294
<i>Sin človekov - Alojz Rebula</i>	295
<i>Mati Terezija iz Kalkute - Dominique Lapierre</i>	296
<i>Konec imperija, a ne zmote - Marko Kremžar</i>	299
<i>Misijonar Jože Cukale nam je pisal</i>	299
<i>Spoštujmo svojo preteklost! - Marjan Loboda</i>	302
<i>Domobranstvo na Slovenskem - Božidar Fink</i>	302
<i>Nekaj misli ob „Deklaraciji svobodnih partizanov“ - Lojze Kukovica</i>	304
<i>„V potu svojega obraza...“ -</i>	

<i>Nadislava Laharnar</i>	306
<i>Dirigent Andrej Selan pripoveduje ob 25-letnici MPZ San Justo</i>	307
<i>Nagrada Republike Slovenije na področju šolstva za leto 1997</i> ..	310
<i>Moji spomini - Boris Koman</i>	311
<i>Ob Goršetovi stoletnici rojstva - Jure Vombergar</i>	313
<i>Spomini gospe Vere Mizerit ob njeni 80-letnici</i>	314
<i>90 let popotovanja gospe Eme - Jernej Tomazin</i>	316
<i>Iz Slovenije</i>	293, 298, 301 317
<i>Odšli so</i>	318
<i>Iz naše kronike</i> 303, 312, 317, 319	320

DUHOVNO ŽIVLJENJE

SLOVENSKA VERSKA REVija

Izdaja ga Slovensko dušno pastirstvo.
Urednik: Jože Škerbec - Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina - Tehnični urednik: Stane Snoj - Registro de la Propiedad Intelectual N° 90.877 - Stavljeno, oblikovanje in tisk: Talleres Graficos VILKO S.R.L.: EE. UU. 425 - (1101) Buenos Aires, Argentina - Telefax: (54-1) 307-1044 / 362-7215

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires. ZDA: Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA. KANADA: Rado Krevs, 75 Trowell Ave. Toronto M6M - 1L5 Canada. ITALIJA: TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia. GORICA, Riva Piazzu-ta 18, 34170 Gorizia, Italia. AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Naročnina v Argentini za leto 1997: \$ 55.- in izdatki za pošto; drugod US\$ 55.- Denarna nakazila na bančni (ne osební) ček na ime: José Škerbec, Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires, Argentina.

Učiteljstvo
osnovnih šol v
Buenos Aires
na Slomškovi
proslavi 27.
septembra v
Slovenski hiši.
**Foto: Marko
Vombergar**

27. **V sredi:** 30. pristavski dan in
mladinski dan v nedeljo, 7. septembra. -
Spodaj levo: Sinovi, hčere in vnuki
zlatoporočencev Valentina Urbančič
in Cilke roj. Maček po zlati poroki
v cerkvi Marije Pomagaj. -
Spodaj desno: Rast XXVI. pri Krekovi
koči na Ratitovcu skupaj z abiturienti
iz ZDA in Kanade.

Zgoraj in v sredi levo:
Mladinski dan v
Našem domu v San Justu
14. septembra. -

V sredi desno in spodaj:
Obletnica Našega doma v
San Justu z veseloigro
„Ljubezen za bolezen”
v režiji Blaža Mikliča
v nedeljo, 12. oktobra. -
Foto: Marko Vombergar

La Vida Espiritual

Revista mensual religiosa. Editor: Misión Católica Eslovena. Director: José Skerbec
Ramón L. Falcón 4158 - (1407) Buenos Aires - Argentina - Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 90-877
Composición, Armado e impresión: Talleres Gráficos VILKO S.R.L. - Estados Unidos 425 - (1101) Buenos Aires - Argentina

Correo Argentino
Suc. 7 Bs. As.
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 6395
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 2560